

**TRISDEŠIMT
MEILĒS ŽODŽIŲ**

THE HISTORY OF THE CITY OF BOSTON

FROM THE FIRST SETTLEMENT TO THE PRESENT TIME

BY NATHANIEL BENTLEY

VOLUME I. FROM THE FIRST SETTLEMENT TO 1630

BOSTON: PUBLISHED BY J. B. LEECH, 1857

NEW-YORK: J. B. LEECH, 1857

PHILADELPHIA: J. B. LEECH, 1857

CHICAGO: J. B. LEECH, 1857

ST. LOUIS: J. B. LEECH, 1857

INDIANAPOLIS: J. B. LEECH, 1857

CINCINNATI: J. B. LEECH, 1857

CLEVELAND: J. B. LEECH, 1857

COLUMBUS: J. B. LEECH, 1857

DAYTON: J. B. LEECH, 1857

DETROIT: J. B. LEECH, 1857

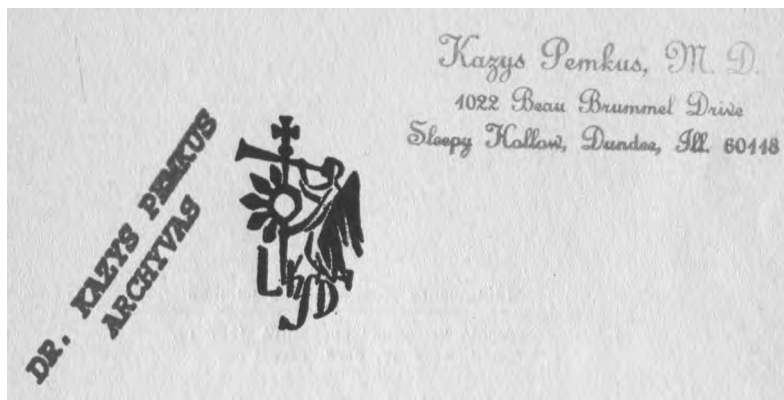
DUBLIN: J. B. LEECH, 1857

LONDON: J. B. LEECH, 1857

VYSKUPAS VINCENTAS
BRIZGYS

TRISDEŠIMT MEILĖS ŽODŽIŲ

GYVENIMO TEMOMIS KRISTAUS
DVASIOJE

Lietuviškos Knygos klubo leidinys
Spaudė "Draugo" spaustuvė 1957 m.
4545 W. 63rd. Street

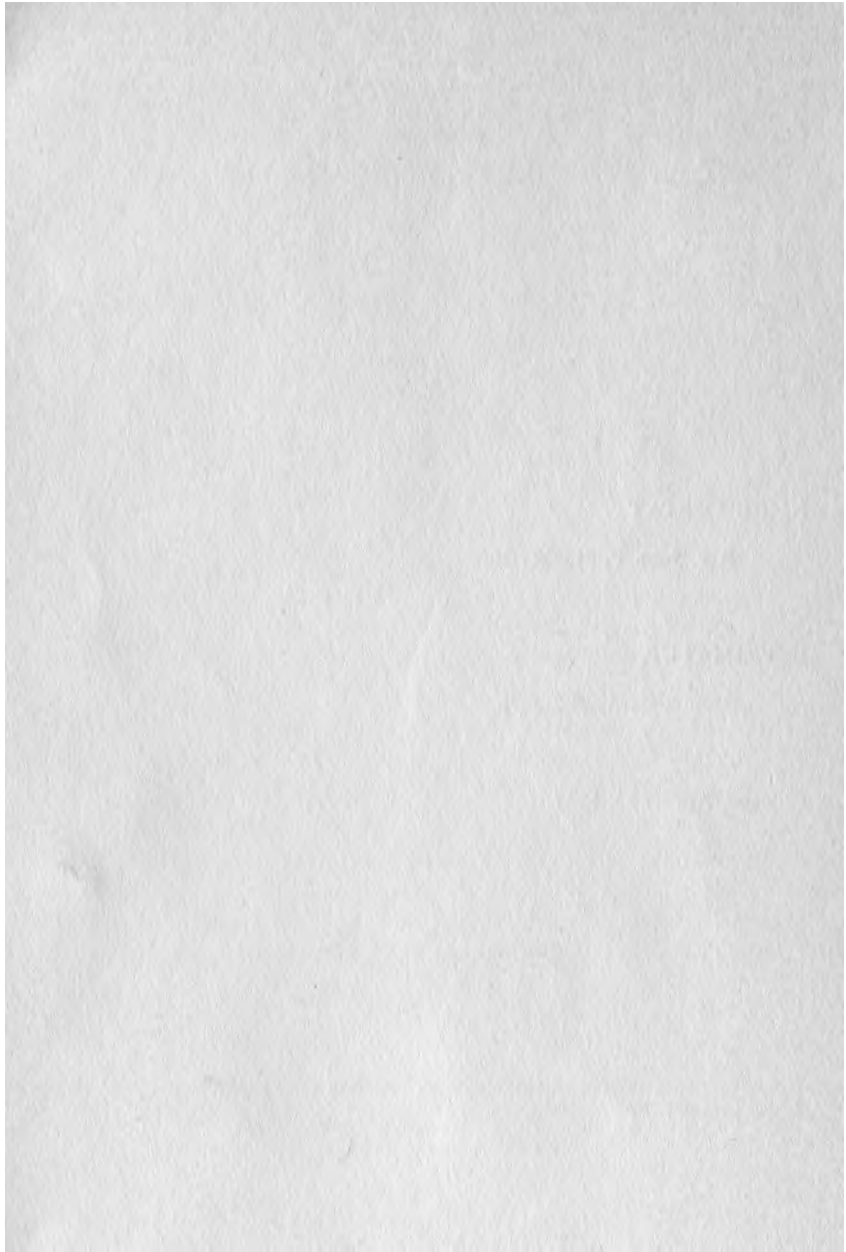
NIHIL OBSTAT

Rev. John P. Stankevičius

IMPRIMATUR

Samuel Cardinal Stritch

Chicago, Aprilis 16, 1957

SKAITYTOJUI PASVEIKINIMAS

Didžiausios reikšmės ir vertės yra žinoti tiesą, kad, Dievas yra Meilė. Kai žinai šią tiesą, matai Dievo meilę spindinčią saule ir žvaizdėmis, žemėje girdi ją okeanų bangų ošime, audrų garsuose ir perkūnijų griausmuos; matai ją besišypsančią iš gėlių žiedų ir besireiškiančią paukštelio, žvėries ir žmogaus motinos rūpestingumu ir meile savo mažiesiems.

Meilė yra didžiausias dalykas iš viso, kas yra danguje ir žemėje. Dievo visagalingumas, išmintis, grožis nedaug teiktų jaukumo žmogaus protui ir širdžiai, jeigu nežinotume, kad Dievas yra Meilė. Kur ir kada žmogus negirdėjo ar nesuprato, kad Dievas yra Meilė, ten jis nerodė didelio noro Dievą pažinti, jį tikėdamas vaizdavo žiaurių ir gąsdinančių stabų paveikslais, apie dievybę kūrė žiaurias legendas. Taip vaizduodamasis Dievą, žmogus pats tapdavo žiaurus kitiems, imdavo nekęsti tauta tautos, luomas luomo, net savas savo.

Senojo Įstatymo Šventame Rašte yra ir kitokio elemento, tačiau kur yra perduodami Dievo žodžiai ar įkvėpimai žmogui, jie visi yra pilni gražiausių pamokymų, kaip siekti laimės. O laimės kitiems linki tik mylinti širdis.

Visą, kas Kristaus padaryta ir pasakyta, yra vienas ir nuolatinis liudijimas Dievo meilės žmogui. Ir patį žmogų Dievas nieko kito tiek nemokė, kaip meilės. Meilėje yra gera ir žemėje gyventi, lengva yra visa pakelti, ramu mirti. Meilė bus žmogaus ir amžinosios laimės esmė.

Mes tačiau nesame Meilė. Mes esame tik mažos žvaigždėlės Dievo horizontuose, apšviestos Dievo meilės spinduliais. Kuri iš jų daugiau tų spindulių pagau-na, ta yra šviesesnė už kitas. Šv. Povilas, šv. Pranciškus Asyžietis, šv. Klara, šv. Teresė Avilietė ir daug jiems panašių nepaliko išradimų, naudingų žmogaus kūnui, kasdieninio gyvenimo patogumams, nepaliko jų pastatytų dangoraižių, nepaliko poezijos rinkinių ar mokslo paminklų. Jie tik spindėjo Dievo meilės spindulių šviesa. Sunyko jų kūnų relikvijos, sunyko jų ranka parašyti žodžiai, tik jų turėta meilė liko atspari laikui, kaip dirvose granitas, ir tik per tą palikimą mes suprantame, kokie jie buvo. Šv. Povilo ir paskui jį daugelio misijonierių gyvenimas gali daug kam atrodyti sunkus ir kietas, tačiau jis nebuvo tokiu jų pačių širdžiai. Savo gyvenimo kelią jie prisiėmė daugiau iš meilės, negu iš pareigos. O ką žmogus daro iš meilės, jis nejaučia naštos viso sunkumo. Povilas iš patyrimo kalbėjo sakydamas, kad „meilė yra kantri, maloninga. Meilė nepavydi, nesielgia sauvalingai, nesipučia. Ji yra nesididžiuojanti, nejieško savo naudos, nesusierzina, neįtaria piktumu, nesidžiaugia neteisybe, džiaugiasi tiesa; visa nukenčia, visa tiki, visako viliasi, visa pakelia“ (I Kor. 13, lt - 7).

Kiekvieno mūsų gyvenime šviesiausiai prisiminti

yra tie momentai, kuriuose buvo kieno nors mums parodyta meilė: mūsų gimdytojų, sesučių ir brolių, gyvenimo kelyje sutiktų kitų žmonių. Tuos visus asmenis gyvenime sutikome ir daug kitokių šviesių momentų patyrėme iš gerumo mums nematomos, bet mus visur lydінčios, Meilės.

Iš dėkingumo Dievui ir žmonėms už patirtą meilę aš ryžtuosi šiuo nedideliu darbeliu parodyti skaitytojams, kurios žvaigždėlės mūsų dienų horizontuose yra tinkamos būti mums kasdieninio laimingo gyvenimo kelrodžiais. Tuo kad ir silpnu mano širdyje esančiu dieviškos meilės spinduliu pasidalinti su jumis ryžtuosi ne mano išmintimi ir žodžiais, o primindamas Išganytojo žodžius, mums pasakytus ir paliktus iš meilės.

Tegul tie žodžiai būna jūsų gyvenimo šviesa ir šiluma. Kad ir nevisada sugebu, tai ir aš noriu jus mylėti ir to noro vedamas aukoju jums tas trumpo mano gyvenimo valandas, kurias pašvenčiau šiam darbui.

DVASIA IR DUONA

„Žmogus yra gyvas ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, kurs išeina iš Dievo burnos“ (Mat 4, 4).

Prieš išeinant į žmonių tarpą skelbti meilę ir vykdyti jos darbus, dieviškoji Kristaus Dvasia išvedė jį į tyrų vienumą maldai ir pasninkui. Neilgai trukus prie jo pristojo kita dvasia — gundytojas ir pasiūlė jam liautis save kankinus alkiu, o ištarti vieną žodį ir pasigaminti duonos.

Ta nepaprasta proga Išganytojas priminė ne tiek gundytojui, o žmonėms, ką mes turime galvoti, kai išaugus iš kūdikio amžiaus mūsų akys pamato ir širdys pajunta aplink mus daug patrauklių dalykų, kai tas pats gundytojas mums siūlo iš visko daryti tik duoną ir ja sotinti visas kūno užgaidas.

Žmogus yra gyvas ne vien duona. Be duonos žmogus gali ilgokai apsieiti ir dėl to jis nemiršta nei kūnu, nei dvasia. To mums nereikia iš tolimos praeities mokytis : mes patys tai žinome. Pavyzdžiui, mūsų vyskupas Teofilius Matulionis savo gyvenime niekad nėra kentėjęs nuo perdidelio svorio. Per daug metų baisių kančių bolševikų koncentracijos stovyklose ir kalėjimuose, iš kurių dešimt metų kalėjimo tenka tarpe 73-83 jo amžiaus metų, jis kentė badą kartais labai ilgai ir ligi visiško nusilpimo. Per tuos kančių metus netu-

rėjo padoraus rūbo, ilsėdavosi bolševikiško kalėjimo nešvarume ir skurde, kurio niekas negali įsivaizduoti pats to nepatyręs, ligoje neturėdavo nei vaistų, nei priežiūros. Po to viso jis dar gyvas (dabar jau 84 metų amžiaus), blaiviai galvoja ir pilnas noro dirbti, jeigu tik bolševikai leistų.

Romoje SVD vienuolių namų kieme stovi didinga Kristaus statula. Pažinau jos autorių ir kelis kartus esu buvęs ano skulptoriaus darbovietėje, kai jis aną statulą kūrė. Jis man yra pasakojęs, kiek jam tenka melstis ir pasninkauti, kol pavyksta rankomis sukurti negyvoje medžiagoje tą akių, veido išraišką, kokią jis mąstymų metu susikuria savo vaizduotėje. Daug kartų pertraukė savo darbą maldai ir pasninkui Michelangelo, kaldamas Mozę ir kurdamas kitus meno paminklus, Leonardas da Vinci, kurdamas Paskutinės vakarienės paveikslą. Malda ir pasninkas buvo pažįstami visiems menininkams, kurie yra sukūrę kokį nors amžinos vėrtės religinio turinio meno paminklą.

Apsimarinimas ir malda yra būtini ne vien aske-tams, besistengiantiems palenkti savo kūną tobulai paklusti sielai. Tai yra gimdytojų, visų auklėtojų ir apaštalų, visų kultūrininkų ir mokslininkų, visuomenininkų ir politikų, menininkų ir poetų gyvenimo programos būtinybė. Kas savo gyvenime yra reikalingas ir nori turėti dieviškojo įkvėpimo, didelių pasiryžimų ir ištvermės, tam malda ir apsimarinimas yra būtini.

Kas yra ta malda ir apsimarinimas, apie kuriuos čia kalbama?

Žmogus yra būtinai reikalingas maldos tikrąja šio žodžio prasme. Maldos sąvoka yra platesnė už tikintie-

siems žinomas vad. religines praktikas. Malda yra mintimi ir širdimi žmogaus pasikalbėjimas su Dievu, su angelais, su šventaisiais. Nepaisant kuriai religijai žmogus priklausytų, šia prasme maldos yra reikalingas kiekvienas žmogus. Be jos žmogaus širdis lieka panaši židiniui, stovinčiam svečių kambaryje, dirbtinai apšviestam, bet be ugnies. Be maldos žmogus fiziniai nemiršta. Jis gali būti sveikas, ilgai gyventi, gali būti mokslininkas kūrėjas, gali būti menininkas, poetas ar kitoks. Savo gyvenimui ir kūrybai jis tačiau neturi dieviškojo įkvėpimo. Jo kūryba nedvelks dievišku įkvėpimu į kitus, nes ji yra kalba tos širdies, kurioje nebuvo to dieviškojo įkvėpimo. Malda suartina žmogaus sielą su Dievu ir taip duoda dieviškumo spindulį žmogaus kūrybai.

Žmogus yra sudėtinės prigimties būtis: jis turi medžiaginę kūną ir dvasinę sielą. Jis gyvenime ir reiškiasi vienaip ar kitaip pagal tai, kuri prigimties dalis jame viešpatauja — dvasinė ar medžiaginė. Be maldos, t. y. minties ir širdies pakilimo ligi Dievo, be apsimarinimo, žmogaus dvasinė dalis nepajėgia viešpatauti medžiaginei žmogaus daliai. Gamta, bendravimas su žmonėmis, skaitymas, menas ir kt. gali suteikti mums daug malonumo, gali padėti daug ko išmokti ir daug ką užmiršti, tačiau tos pašalinės įtakos nedaug turi reikšmės mūsų prigimties harmonijai. Tarpe kūno ir sielos išlaikyti tinkamą harmoniją daugiausia reiškia apsimarinimas.

Apsimarinimu reikia suprasti ne tik saikingumą valgyje, gėrime, poilsyje. Žmogus apsimarina, kai susilaiko nuo nereikalingų, bet jam prieinamų ir jį viliojančių, medžiaginių dalykų, medžiaginių patogumų, kai jis

kartais atsižada nepeiktinų ir jam reikalingų žemiškų dalykų, kai iš artimo meilės ar pats savo dvasiai palengvindamas valdyti kūną atsižada jam leistinų malonumų, kai jis iš artimo meilės kartais atsižada švento savo dvasinio malonumo ar jam įprastų dvasinių praktikų.

Maldos ir apsimarinimo meilė turi mums didelės praktiškos vertės kiekvieno mūsų gyvenime. Kas praktikuoja maldą ir apsimarinimą, tas paprastai visokiais atvejais jaučia ir supranta dalykų vertės eilę. Kas praktikuoja maldą ir apsimarinimą, tam yra nesunku padaryti auką ne tik iš medžiaginių savo gėrybių, bet ir iš savo jėgų, sugebėjimo, viso savęs.

Kai žmogui, praktikuojančiam maldą ir apsimarinimą, tenka patirti kokią nors auką be savo pasirinkimo, prieš savo norą, jis dėl to nepraranda ramybės ir lygsvaros. Dvasia jis pasiruošęs net daugiau pakelti, negu galėtų tesėti jo fizinės jėgos.

Yra gerų dvasių — dorybių, kurios į žmogų įeina tik per maldą ir apsimarinimą. Yra blogų dvasių, kurios išvaromos tik malda ir apsimarinimu.

Nepamaldus ir nepraktikuojąs apsimarinimo žmogus nustoja daugelio dalykų, kuriuos yra sunku išreikšti trumpais žodžiais, tačiau kurių žmogui pavaduoti negali nei sveikata, nei įgimti gabumai, nei mokslas, nekalbant jau apie kasdieninius pasaulinius dalykus.

Stabmeldžiai romėnai turėjo patarlę: „Plenus venter non studet libenter“ — Pilnas skrandis yra tingus darbui. Tie žodžiai tačiau visko dar nepasako. Nemo-kėjimas tenkintis tik būtinais medžiaginiaisiais dalykais, apsikrovimas betkokiomis medžiaginėmis gėrybėmis

žmogų kartais paverčia tinginiu, o visada padaro jį ne-
jautriu didesniems dalykams, per medžiaginių smulk-
menų kalnus jis nepajėgia net pamatyti nei suprasti,
kas yra kitoj jų pusėj.

Žmogui reikia duonos, t. y. medžiaginių dalykų.
Tačiau, kad būtų patenkinti žmogaus gyvybės, sveika-
tos ir kiti protingi gyvenimo reikalai, jų reikia kelis
kartus mažiau, negu daugelis žmonių jų vartoja. Daug
daugiau yra tokių žmonių, kurie savo sveikatai ir gyve-
nimo džiaugsmui pakenkia pergausiu naudojimu me-
džiaginių gėrybių, negu tokių, kurie netektų sveikatos
ir džiaugsmo iš nepritekliaus.

Dvasia yra augštesnė ir kilnesnė už kūną. Žmo-
gui užtat reikia daug daugiau negu duonos; reikia žo-
džių, einančių iš Dievo burnos, einančių iš paties žmo-
gaus širdies, mokačios pasiekti Dievą.

Išganytojo pirmasis pamokymas ir yra todėl apie
duoną ir Dievo žodį. Kad žmogus galėtų suprasti kitas
tiesas bei dorybes, liečiančias jo asmenį ir gyvenimą,
pirmiausia turi suprasti santykį tarp medžiagos ir
dvasios. Kol žmogus to nesupranta, tuščia yra kalba
apie dorybes ir tobulumą.

ŽMOGAUS PASITIKĖJIMAS DIEVU IR SAVIMI

„Nebūkite bailiai susirūpinę“
(Mat. 6, 35-34).

Davęs žmogui proto, fizinių jėgų, apgyvendinęs derlingoje žemėje, net ir taip aprūpinto žmogaus Dievas nepaliko jo vieno. Savo apvaizda Dievas žmogų ir toliau globoja ir jam padeda daugiau, negu žmogus pats sau.

Žmogus dažnai džiaugiasi ir didžiuojasi jo paties pasigamintais dalykais. Imame kartais tačiau ir pamirštame, kad tie tariamai žmogaus pasigaminti dalykai yra ne kas kita, o tik pasinaudojimas Dievo kūriniais.

Žmonija buvo jau daug kartų be reikalo susirūpinusi. Nesena praeitis, kai daugelis žmonių labai nusiiminė išgirdę mokslininkų ir ekonomistų apskaičiavimus, jog žemėje anglies ir aliejaus esą labai riboti kiekiai ir kad jų pakaks tik kelioms generacijoms. Kad jų daugiau pasisavintų, užtikrintų savo krašto ateitį, kiek politikų kūrė visokius imperialistinius planus, kiek dėl to yra įvykę tarp tautų labai skaudžių dalykų, kaip ilgai vergijoje laikytos kai kurios tautos. Šiandieninio mokslo davinių šviesoje visi tie rūpesčiai jau atrodo juokingi. O panašių nereikalingų rūpesčių buvo ir kitokių ir daug jų dar yra. Tai todėl, kad viską prama-

tyti žmogaus protas yra persilpnas, o Dievo apvaizda permažai pasitiki.

Daug nereikalingų sunkių rūpesčių turi daugelis ir pavienių žmonių. Visas debesis jų savaime atsiranda, kai žmogus Dievo arba visai netiki, arba neturi gyvo pasitikėjimo Dievu. Nežiūrint dėl kokių priežasčių ta baimė žmoguje kiltų — ar iš permažo religinio išsiau-klėjimo, ar iš ko kito — kai žmogus permažai pasitiki Dievu, jis pradeda nepasitikėti ir savim. Tada jis pradeda perdaug savimi rūpintis. Tas susirūpinimas jam atneša daugybės visokių nereikalingų sunkenybių. Toks žmogus nė nepajunta, kai jis tampa užsidaręs egoistas. Sau gero jis nori iš visų, tačiau neturi nei drąsos, nei noro kitiems ką nors gero daryti. Toks niekad nesidalina paskutiniu duonos kąsniu net su savo broliu, nes bijo badu numirti. Kokiuose nors nepasisekimuose, sunkumuose toks žmogus neturi vidinės paguodos, o jieško tik žmonių užuojautos. Netekęs pasitikėjimo Dievu, žmogus nemoka suprasti ir įvertinti nei savęs, nei kitų.

Keliaudamas per Italiją 1950 metų pavasarį turėjau ilgą visą naktį trukusį pradžioje ginčą, o paskiau beveik nuoširdų išsikalbėjimą su vienu buvusio Italijos povandeninio laivo kapitonu. Gerais laikais Dievo nepaisęs, Italiją ir jį patį palietus didelėms nelaimėms, dabar jis Dievo nekentęs. Ir mudviejų beveik barnis prasidėjo iš to, kad traukinyje jis sutiko mane kunigo rūbuose keliaujantį į Romą, į Šv. Marijos Dangun Paėmimo tiesos paskelbimo iškilmes. Mudviejų pokalbiui tapus žmonišku, jis pasipasakojo vieną savo rūpestį. Visą laiką savo trims sūnums kvėpęs laisvas pažiūras,

dabar išgyvenąs didžiausią ambicingo tėvo apsimylimą. Vienas sūnus, bebaigiąs licėjų, jam pasisakęs, kad norįs tapti vienuoliu benediktinu.

— Pabandyk Tu suprasti, jis man sako, mano įsitikinimus, kaip aš turiu jaustis, tokią naujieną išgirdęs. Reiškia, mano vaikui kas nors turi didesnės įtakos, negu mano — jo tėvo — žodis.

Patariau jam vaiko ateities neplanuoti vien savais jausmais. Ar nevertėtų pačiam pagalvoti, kaip pats jaustųsi, jeigu jį, netikintį ar nors nepaisantį Dievo, kas nors prievarta uždarytų į vienuolyną ir verstų atlikinėti visas vienuolio gyvenimo praktikas. Panašiai jis pasielgtų su savo sūnum, jeigu priverstų pasilikti pasaulyje norintį iš pasaulio išeiti.

— Matai, sakiau jam, kokie menki mes esame. Per tiek metų savo žodžiu ir pavyzdžiu jauną savo sūnų mokei vienaip galvoti ir gyventi, o kažkas paveikė jo protą ir širdį, prieš ką sugriuvo visos Tavo pastangos. Jeigu toliau prieštarausi tam nematomam veikėjui, gali netekti vaiko akyse viso tėviško autoriteto. Ar gi mums, kaip Sauliui, dera spardyti prieš nematomo Viešpaties balsą?

Daugiau to vyro nei jo vaikų niekad nesutikau, nežinau, kas koku keliu nuėjo, tačiau ano gal ir labai drąsaus kario visas nerimas ir susirūpinimas buvo nereikalingas; jis atsirado tik todėl, kad jis Dievu nepasitikėjo.

Koks gražus yra Dievo pažadas, užrašytas Mato Evangelijoje 6, 25 - 34.

Argi jūs ne daug daugiau verti, kaip dangaus paukščiai? Nebūkite tat bailiai susirūpinę, ką valgys-

site, kuo apsirėdysite, nes visų tų dalykų labai jieško pagoniškos širdys. Jieškokite visų pirma Dievo karalystės ir jo teisybės, o visa kita bus jums pridėta.

Kiek tuose žodžiuose telpa padrašinimo, kiek paguodos, kokia iš jų dvelkia ramybė į visą žmogaus gyvenimą.

Gyvenimo auksinė taisyklė yra išreikšta tokiais žodžiais: Pasitikėk Dievu, tarsi pats nieko negalėtum ir pasitikėk savimi, tarsi viskas tik tavęs vieno priklausytų.

Kas savo prote, valioje ir visame savo praktiškame gyvenime taip derina pasitikėjimą Dievu ir savimi, tas atsimerkęs pasitinka visas gyvenimo audras ir yra pasiryžęs visas jas pereiti.

Ar mes būsim didvyriai ar bailiai, ar sėdėtume žemiško valdovo soste ar kentėtume vergo pančiuose kalėjime, ar gyventume laisvėje ir pertekliuje, vieną dieną kūno jėgos ir kūno gyvybė kiekviename baigsis. Iš visokių žmonių tikruoju gyvenimu gyveno tik tie, kurių dvasia prieš nieką nenusigando ir neklūpo. O tokią jėgą žmogui teikia tik pasitikėjimas Dievu.

SUTILPKIME KARTU IR SIAURAME KELYJE

„Ateikite pas mane visi“
(Mat. 11, 28).

Ne tik žemės keliais klajodamas žmogus vienas per greit pavargsta. Ne tik žemės keliuose pavargęs ar nelaimės ištiktas neturi, kas jam padėtų, jeigu gyvena vienas, nuo visų atsiskyręs. Net tobulybės tikslais į tyrus išėję emeritai ne ilgai ten po vieną pasiliko, o labai greit surado tokie tokius ir kūrė bendruomenes.

Ir žmogaus sielos gyvenime yra panašiai, kaip žemiškuose keliuose. Kad ir didelis šventasis, sulaukęs kokios nors sunkios dvasinės valandos, jeigu yra nuo visų žmonių atsiskyręs, pajunta savo vienumos sunkumą, neranda sau dvasinės pagalbos iš šalies. Užtat ir aštriausių regulų vienuoliai gyvena tik bendruomenėmis. Melancholiškas atsiskyrėlio charakteris skaitomas netinkamu net vienuolių gyvenimui. Šias tiesas reikia atminti kiekvienam, siekiančiam savo ar kitų šventumo.

Eidami prie Dievo, atsiminkime dar vieną dalyką. Mokėkime būti šalia vienas kito ne tik su sau panašiais. Kai, besiverždamas prie Dievo, ant kelio sutinki už save mažiau pamaldų, gal atšalusį, gal nusidėjėlį, nestumk savo elgesiu jo iš kelio. Ir jie yra keleiviai, kaip ir tu. Savo meilės žodį — „Ateikite pas mane visi“ —

Kristus yra pasakęs tau ir jiems. Dievas siuntė savo Sūnų pasaulį ne teisti, o išganyti (Plg. Jono 3, 11). Išganyti ir tuos, kurie šiandien gal yra teismo verti. Eidamas link Dievo, jeigu sutinki tokių kelyje ir nebandai juos kartu nusivesti, kai nueisi pas Dievą, jis tave paklaus, kur palikai aną sutiktąjį kelyje. Mes esame vieni kitus ne teisti, ne vienas kitą pro šalį praeiti vienas kitam nieko nepasakę. Mums reikia burti visus į vieną, vieni kitus gelbėti, guosti ir išganyti.

Gyvenime verta dažnai prisiminti pasaką apie turtingą, bet nelaimingą karalių, kuriam kažkoks išminčius buvo pataręs susirasti laimingą žmogų, gauti jo marškinius, juos dėvėti, ir taip karalius jausiąsis laimingu. Ilgai jieškojęs karalius rado laimingą žmogų. Kai pakalbino karalius aną laimingąjį parduoti jam marškinius, laimingasis atsakęs, jog esąs toks neturtingas, kad marškinių visai neturįs.

Ši pasaka yra gimusi iš žmonių patirties. Jau prieš tūkstančius metų žmonės buvo supratę, kad žmogaus laimė slepiasi ne vien rūbe ir duonoje. Tik tas žmogus, kurs arba praeities nepažįsta, arba yra vienas iš tų nepraktiškųjų, kurie nori patys viską išrasti, kas jau seniai kitų išrasta, ir šios pasakos turinio nesupranta, kol pats neištiria. Kiek daug kartų visi esame patyrę, kad žmogus žmogui paguodos daugiau gali suteikti nuoširdžiu žodžiu, negu medžiagine dovana. Žmogaus gyvenimo laimė ir nelaimė prasideda ir baigiasi jo sieloje. Įspūdingose valandose, ar jos buvo džiaugsmo ar skausmo valandos, žmogus pajunta kasdieninių medžiaginių dalykų menkumą. Ir iš nelaimės ar skaudaus išgyvenimo, ir iš džiaugsmo žmogus neretai užmiršta lai-

ku pavalgyti; arba gi atsitinka, kad turi ką valgyti ir neužmiršta, bet iš susijaudinimo negali valgyti. Turi ir laiko, ir kur patogiai pailsėti, bet užmigti negali. Ramybė, džiaugsmas, laimė pinigais neperkami.

Tolygaus džiaugsmo ir ramybės žmogus negali iš nieko kito patirti, kaip patiria iš minties ir jausmo, kad jis yra Dievo malonėje, kad Dievas jam nieko neišmėtinėja. Kai žmogus tuo yra tikras, mirti pasmerktas kalnys yra ramus, pats ramiai pasimeldžia, kitus ramina, net ramiai užmiega. Gi be to jausmo ir be tos minties, nors žmogus visko pertekęs, laisvas ir niekieno nekliudomas, netenka džiaugsmo ir ramybės.

Kai Kristus kalbėjo: „Ateikite pas mane visi... aš jus atgaivinsiu“, tai jis pasakė ne kokį poetišką išsireiškimą, o realią tiesą. Kristus kviečia *visus* — nieko neišskirdamas: nei paklydusio, nei netikinčio, nei stabmeldžio, nei nusidėjėlio. Kristus atėjo pas visus ir visiems. Jis visiems žada atgaivinimą ir ramybę. Kai Kristus taip kalbėjo, aplink jį buvo daug žmonių, jau ne pirmą dieną jo besiklausančių. Iš klausančiųjų niekas neprieštaravo, sakydamas, kad jis atėjo, praleido pas Kristų net kelias dienas ir nebuvo suramintas. Priešingai, ir kai vakaras ateidavo, kai būdavo laikas skirstytis namo ar kur nors nakvynę pasijieškoti, nors ir alkanos žmonių minios nenorėdavo eiti namo, o norėdavo kad ir po atviru dangum ant grynos žemės, kad ir nakties metu pasilikti su Kristum (Plg. Mat. 14, 15...). Ateinantiems pas jį su visokiomis žemiškų rūpesčių ir nuodėmių naštomis Kristus liepdavo tokias naštas pamesti, o imti jo našta ir jo jungą, kurie yra saldūs ir lengvi. O ta našta ir jungas, kuriuos pats

Kristus nešė ir kitiems siūlė, buvo pildyti dangiškojo Tėvo valią. Anie buvusieji aplink Kristų ir visi esantieji su Kristum per šią naštą suranda šviesų gyvenimą, gyvenimo užtikrinimą, ramybę ir paguodą. Vienas asmuo, išbuvęs bolševikų rankose 12 metų, savo įspūdžius parašė tokiais trumpais žodžiais: „Ak, kiek kartų matau netikinčių žmonių siaubą, su koku jie žiūri į gyvenimo užbaigą, tiek kartų suprantu, kad mes, tikintieji, ir čia esame daug laimingesni už juos“.

Tačiau yra tikra, kad sielos, niekad nebuvę arti Kristaus, tos Kristaus ramybės ir nepasigenda. Tai nesunku suprasti. Žmogus paprastai gi nepasigenda, ko jis niekad nepažino ir nepatyrė. Mieste gimęs ir užaugęs žmogus nepasigenda nei kalnų ramybės, nei miškų paukščių choro, nei laukų bei pievų gamtos švelnumo. Lygiai kitas žmogus, užaugęs gamtoje, nepasigenda miesto įvairumų, patogumų. Ir labai kultūringos dvasios žmogus nepasiilgsta nors ir gražiausio veikalo, kol jis jo nepažino. Adomas Mickevičius ne hiperbolė, o jo išgyventą jausmą pasakė, kad ir tėvynės tikrai pasiilgti gali tik tas, kurs jos neteko. Pridėkime: jeigu ją pažino ir mylėjo, kaip Adomas Mickevičius. Mūsų tremtinių vaikai nuobodžiauja klausydami tėvų pasakojimų apie Lietuvą. Tėvams Lietuva viskas, nes ją pažino. Vaikams tai niekis, nes jie nepažino.

Yra žmonių, gyvenusių arti Kristaus ir iš to artimumo jautusių ramybę ir palaimą, dėl kokių nors aplinkybių nuo Kristaus nutolusių. Tokie jaučia ir neslepia, kad iš jų gyvenimo horizonto kažkas išnyko. Išnyko kažkas panašaus, kaip atsitinka, kada tyrą dangų aptraukia rūškani debesys, kai dargana suvaro žmo-

nes į pastoges ir verčia ten nuobodžiauti, kol vėl prašvis. Juo ilgiau tai trunka, tuo labiau žmonės pasiilgsta giedros. Buvęs su Kristum ir nuo jo dėl ko nors nutolęs, juo ilgiau negali prie jo prisiartinti, tuo jo pasiilgimas yra didesnis. Ir kai atsitinka, kad tarp jo ir Dievo buvusi kliūtis tampa kaip nors pašalinta, žmogaus džiaugsmas paprastai pasireiškia ašaromis. Jis verkia, nes dabar dar geriau pajuto, koks nelaimingas jis buvo.

Ne viena lietuvių tauta nepasiilgo krikščionybės per kelioliką šimtmečių. Yra gi tautų, kurios ir dabar dar nėra jos pasiilgę. Nepasiilgsta, nes nepažino, jos nesuprato, ja negyveno. O priėmusi ir supratusi — su koku atkaklumu mūsų tauta ją dabar saugoja ir gina. Kražiai yra tik vienas epizodas iš šimto metų kovos. O koks vaizdas yra dabar gyvenami laikai...

Tautos susideda iš individų. Kas čia pasakyta apie tautą, tai yra kiekvienos atskiros lietuviškos sielos istorija. Jeigu ir mūsų tautoje yra kovojančių prieš savuosius už jų krikščioniškumą, tai tik todėl, kad jie Kristaus nėra niekad arčiau pažinę. Ar jie kada pažins Kristų ir jo Evangeliją? Sauliaus istorija nedažnai kartojasi, o kiek kartų ji pasikartoja, tai tik su tokiais asmenimis, kurie vienaip ar kitaip Dievu domisi. Greičiau gali Dievą surasti prieš Dievą kovojęs, negu tas, kurs apie tai nieko negalvoja.

Kitų pagalba ar savo pastangomis Dievą suradusieji, jeigu mums rūpi jo įstatymai ir norai, neužmirškime, kad Dievas nelabai noriai priima pavieniui pas jį ateinančius. Jis šaukia visus. Jo žodį išgirdusiems turi rūpėti, ar jį girdėjo aplink mus esantieji. Prie šviesos,

ramybės ir paguodos — prie Kristaus eikime ne pavieniui, o kartu; kunigai, vienuoliai, pamaldieji ir dorieji pasauliečiai teeina kartu su tais, kurie šiandien žmonių laikomi atšalusiais ar net nusidėjėliais.

„Ateikite pas mane visi..“

TIKĖJIMAS NĖRA LENGVATIKYSTĖ

„Saugokitės netikrų pranašų“
(Mat. 7, 15).

Iš viso, ką žmogus, gyvendamas žemėje, gali įsigyti, didžiausios vertės dalykas yra tiesos pažinimas. Žinoti tiesą yra daug daugiau už įgimtą ar įsigytą išmintį, už mokslą, už visus įgimtus gabumus, už turtus.

Tiesa yra kurio nors dalyko pažinimas ir supratimas taip, kaip jis yra savyje. Ar yra kokios nors nesikeičiančios tiesos? Kiekvienam yra aišku, kad medžiai dalykai yra tokie, kokie yra savyje, o ne tokie, kaip kieno akiai atrodo ar kaip kas juos supranta, ką apie juos mano. Visokie gamtos dėsniai yra ir veikia tokie, kokie yra, visai nepriklausomai to, ar kuris žmogus juos jau susekė ar dar ne, ar juos teisingai ar klaidingai supranta. Pereinant prie žmogaus, net ir netikintieji daro skirtumą tarp doro ir nedoro žmogaus. Pvz. visi žmonės pripažįsta, kad būti teisingu yra visuotinai geras ir reikalingas dalykas, kad tai nėra tik sezono ar kurios žmonių grupės reikalas.

Ar žmogui yra svarbu tiesą pažinti ir teisingai galvoti? Paprastai kaip žmogus galvoja, taip ir elgiasi. Žmogaus pažiūros ir įsitikinimai yra medžiai, o jų vaisiai yra žmogaus elgesys. Kristus, tą faktą išreiškdamas

mas, klausia: „Argi kas renka vynuoges nuo erškėčių ar fygas nuo usnių. Geras medis duoda gerų vaisių, o blogas medis duoda blogų vaisių. Geras medis negali duoti blogų vaisių, nei blogas medis gerų vaisių“ (Mat. 7, 17 -18). Tiesa yra geras medis — jis negali duoti blogų vaisių. Klaida yra blogas medis — jis negali duoti gerų vaisių. Mokslininkas daro teisingus ar klaidingus bandymus pagal tai, ar kurį nors daiktą ir reiškinį jis teisingai pažįsta ir supranta, ar klaidingai. Kas, darydamas cheminius bandymus, nepaiso daiktų prigimties, savo bandymus baigia eksplozija. Panašiai yra ir dorinėje, ir visose kitose gyvenimo srityse. Klaidinga nuomonė yra blogas medis — jis negali duoti gerų vaisių.

Apie Dievą yra pasakyta, kad visi jo keliai yra gailestingumas ir tiesa (Psl. 24, 10). Pats Dievas yra Tiesa. Visa yra Dievo sukurta ir be jo nėra sukurta nieko. Ką nors teisingai ar neteisingai pažįstam pagal tai, ar pažįstam taip ar ne, kaip Dievo sukurta. Ir kitoj vietoj sakoma, kad neprietelių lūpose nėra tiesos (Psl. 5, 10). Tačiau ir neblogas žmogus ne visada pasako tiesą, visai neturėdamas noro netiesą pasakyti. Ir be savo kaltės kas nors gali kurios nors tiesos nepažinti, nesuprasti. Nepaisant, kaip ten bebūtų, visi neteisingai galvoją ir neteisingai kalbą, to norėdami ar nenorėdami, tampa sąmoningais ar nesąmoningais žmonių neprieteliais. Kristus įspėja saugotis ne tik sąmoningų melagių. Tokių yra nedaug ir juos lengva yra susekti. Jie nėra net pavojingiausi, nes suktą ir melagį žmogų nesunku pažinti. Jis liepia saugotis netikrų pranašų. Tokių pranašų, kurie yra įsitikinę, kad jie galvoja tei-

singai, kad esą gal net paties Dievo siųsti, užsidegę skelbia savo įsitikinimus, o tačiau patys klysta ir kitus klaidina. Juos Kristus palygino vilkams avių kailiuose. Jie patys yra geri ir švelnūs. Tačiau, jiems to nesuprantant, juose slepiasi netiesos plėšrus vilkas. Neveltui Kristus yra apibūdinęs juos tokiu šiurkščiu žodžiu. Pavyzdžiui, kaikurių filosofų galvose susiformavusi klaidinga nuomonė tose galvose nenumiršta, o tampa perduota kitiems. Jeigu ji pasklinda visuomenėje, tai ilgainiui ji tampa praktiškojo gyvenimo klaidinga sistema. O kadangi usnys vynuogių neaugina, tai tokios teorijos ir iš jų kilę gyvenimo sistemos atneša ir dvasinius, ir net medžiaginius gyvenimo griuvėsius. Žmonija jau daug kartų klaidą suprato ne iš žodžių, kaip ta klaida buvo skelbiama, o tik iš dvasinių ir medžiaginių gyvenimo griuvėsių, dažnai taip vėlai, kad jau nebuvo galima tos klaidos pataisyti, o liko ją tik apgailėti. Tos nesuskaitomos pavienių sielų ir plačios visuomenės tragedijos yra liudininkai, kaip esame silpni atskirti klaidą nuo tiesos, kol dar laikas.

Žmogaus negalima peikti už norą apkeliauti ir pamatyti žemę, ištirti visas jos gelmes, siekti per erdves tyrinėti žvaigždes. Juo plačiau žmogus pažįsta Dievo sukurtą visatą, tuo yra lengviau žmogui priimti Dievo paskelbtas tiesas. Daug pavojingiau yra norėti pasisavinti visokią žmonių proto kūrybą — filosofiją. Jeigu žmogus nėra pakankamai susipažinęs su tiesa, tai jis lengvai neatskirs, kas yra teisinga ir kas klaidinga, kaip neatskyrė tie patys, kurių galvose tos mintys gimė, kurias jie skelbė kaip tiesą.

Kristus yra pasakęs: „Aš kelias, tiesa ir gyvenim-

mas“ (Jon. 14, 6). Jis galėjo taip pasakyti, nes jis buvo Dievas. Ir tik vienas Dievas gali taip pasakyti. Žmogus arba galvoja ir moko taip, kaip Dievas moko, arba jo galvojimas ir mokymas nesiderina su Dievo apreiškimu. Jeigu žmogus skelbia tai, kas derinasi su Dievo apreiškimu, tai žmogui nereikia savintis to, ką Dievas tik apie save pasakė: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas“. Žmogus yra tik tiesos sekėjas ir skelbėjas. Jeigu gi žmogaus mintys nesiderina su Dievo duota tiesa, tada tuo labiau žmogus nėra kelias, tiesa ir gyvenimas. Tada žmogus yra klaidingas pranašas. Jis pats eina į pavojų ir kitus vilioja. Pirmiausia užtai reikia pažinti ir suprasti Dievo paskelbtą tiesą. Kai žmogaus ir protas, ir širdis persiima Dievo tiesa, tada jo kūryba tampa teigiama. Toks žmogus pasako daug ką gero, ko Dievas pažodžiui nėra pasakęs. Toks žmogus gali be pavojaus pažinti ir nagrinėti kitų žmonių paskelbtas mintis, nes, pažindamas ir suprasdamas tiesą, jis ir žmonių mintyse nesunkiai atskirs tiesą nuo klaidos.

Tiesa yra duota žmogui ne tik žinoti, o kad žmogus pagal ją gyventų. Ji žmogui duota ne taip, kaip žmogaus - valdovo įsakymai pavaldiniui, kurių pavaldinys turi klausyti ir prieš savo norą. Dievas žmogui tiesą paskelbė, išpėjo prieš netikrus pranašus, tačiau kartu jis pagerbė žmogaus laisvę, kurią jis pats žmogui davė. Žmogui proto kūrybos Dievas neuždraudė. Dievas nori žmogui laimės, tačiau jis nepastatė angelo su ugnies kardų, kad žmogaus neįleistų į pragarą. Jei gu žmogus pats tai pasirenka, tai ir į pragarą kelias yra toks pat laisvas, kaip ir į dangų. Žmogus gali džiaugtis asmenine ir visuomenės ramybe, pažanga ir

laimėti amžiną laimę pažindamas ir sekdamas tiesą. Tik tam tikslui Dievas žmogui daug tiesų ir apreiškė. Tačiau, jeigu pats žmogus to nori, jis gali kurti klaidas, jomis gyventi, gali kurtis asmens, šeimos, tautų tragedijos, gali tapti amžinai nelaimingu. Tai bus ne Dievo, o žmogaus kūryba. Ir tokios kūrybos yra labai daug. Iš tokios kūrybos ir jos vaisių matome, kiek reikia išminties ir atsargumo skelbiant savas mintis ar primant kitų žmonių skelbiamą tikrą ar tariamą išmintį. Tik apie save vieną ir nė apie vieną žmogų Kristus pasakė, kad jis yra kelias, tiesa ir gyvenimas.

Ne tik prieš Kristaus laikus, bet ir jo laikais, ir visuomet niekas nerinko ir nerinks vynuogių nuo eršėčių ir fygų nuo usnių. Geri vaisiai auga tik ant gerų medžių.

KETURI BROLIAI IR JŲ PINIGAI

„Ką gera turiu daryti, kad laimėčiau gyvenimą“ (Plg. Mat. 19, 16 -19; Mork. 10, 17 - 22; Luk. 12, 29-39, 18, 18-23).

Šis vieno asmens klausimas Kristui yra mūsų visų klausimas. Nėra žmogaus, kuriam neturėtų rūpėti laimėti gyvenimą. Tas klausimas yra svarbiausias iš visų klausimų, kokie gali kilti žmogaus gyvenime: jis svarbesnis už luomo ir profesijos pasirinkimo klausimą, svarbesnis už politinius, socialinius, kultūrinius ir bendrai už visus klausimus. Kristaus atsakymas tinka taip pat ne anam vienam asmeniui, o kiekvienam žmogui.

Kristaus atsakymas į tokį svarbų klausimą yra trumpas, paprastas ir aiškus:

— Jeigu nori įeiti į gyvenimą, laikykis įsakymų.

Jis jam tarė: kurių?

Jėzus jam atsakė:

— Neužmuši, nesvetimoteriausi, nevogsi, neliudysi neteisiai, gerbk savo tėvą ir savo motiną ir mylėk savo artimą, kaip pats save.

Dekalogo įsakymų pildymas yra minimalinė, tačiau ir pakankama riba laimėti gyvenimą. Kas nėra to nepildo, tas yra pavojuje prarasti gyvenimą. Šiuos Kristaus žodžius reikia įsidėmėti kiekvienam krikščioniui, saugojančiam savo religijos reikalavimus. Kas saugotų savos konfesijos reikalavimus, o nepaisytų

Dievo įsakymų, tas būtų panašus tiems žydams, kuriuos Kristus barė, kad jie labai paiso savo tradicijų, bet nepaiso Dievo įsakymų.

Asmeniui, klausiančiam, ką jis turi daryti, kad būtų išganytas, Kristus neliepė atsižadėti turto, kurį tas asmuo turėjo. Jeigu jis noris būti tobulas, jam patarė visa parduoti, išdalyti vargšams, paskui sugrįžti ir pasilikti su juo.

Šia proga pamąstykime apie išganymą ir žemiškus turtus.

Kristus įspėjo žmones neturėti didelių nereikalingų žemiškų norų, sakydamas, kad tai yra pagoniškas noras (plg. Luk. 12, 29 - 30). Įspėjo žmones, kad vieną kartą Dievas pareikalaus žmogaus sielos ir kieno bus tai, kas buvo surinkta (plg. Luk. 12, 20), pareikalaus atsiskaityti iš užvaizdavimo (plg. Luk. 16,2...). Tačiau nei Senasis Testamentas, nei Kristus negąsdina žmogaus pragaru už naudojimąsi žemiškomis gėrybėmis ir už jų turėjimą nuosavybėje. To pat ligi šiol moko Katalikų Bažnyčia, visada kartodama Kristaus mintį, kad klystų žmogus, žemės gėrybes ir rūpestį jomis pastatydamas augščiau už ištikimybę Dievui ir už savo sielos reikalus.

Žmonės savo tarpe apie žemės gėrybes prikalba daugiau, negu Kristus žmonėms kalbėjo. Niekio neturintieji priekaištauja turintiems, turintieji priekaištauja vieni kitiems, kad vienas savo turtus ne taip naudoja kaip kiti ir t.t. Net atsižadėjusieji turto čia pajaukia ir tarsi su pasmerkimu žiūri į neatsižadėjusius, čia vėl eina pas tuos turinčius prašyti, kad savo gėrybėmis su jais dalintųsi. Turtų neturėjimas ne visada yra do-

rybė, o turėjimas ne visada yra nedorybė. Kas jų neturi, tai dar ir tiems yra klausimų: kodėl jų neturi, kaip savo neturte jaučiasi, kaip žiūri į turinčius.

Pasvarstykime tokį pavyzdį. Buvo keturi broliai, kurie visi dirbo toje pačioje vietoje ir visi gavo tą patį atlyginimą. Vienas jų buvo vedęs, turėjo šeimą, buvo įsigijęs savo namelį ir jame gyveno. Kiti trys liko nevadę, gyveno vis trys kartu, samdytame bute, gana vargingai. Vienas iš jų buvo laikomas turtingu, nes uždirbto beveik nieko neišleisdavo. Antras didelių santaupų neturėjo, nes buvo labdaringas visokiems geriems darbams. Trečias nieko neturėjo, nes ir patin-gėdavo, ir gautą uždarbį išekvodavo tai smuklėn užeidamas, tai kitur išmėtydamas. Jeigu tie keturi broliai kartu atsistotų prieš Kristų, atspėkite, ką kuriam iš jų Kristus pasakytų.

Turto neturėti ne visada yra krikščioniško tobulumo ženklas. Jeigu kas jo neturi iš tinginio ar iš peiktino išlaidumo, to neturtas yra peiktinas. Jeigu kas jo neturi be savo kaltės, tačiau pyksta ant turinčio ir jam pavydi, yra peiktinas už pavydą.

Turintieji turto vieni laiko pinigus namie paslėptus, kiti banke padėtus, kiti investavę į namą ar kitokią nuosavybę. Kartais girdėti balsų, kad idealistu skaitomas tas, kurs, pinigų turėdamas, gyvena nuomotame bute, o materialistu tas, kurs už savo uždarbį savo nuosavybę įsigijo. Gi teisingai kalbant čia nėra nieko nei idealaus, nei neidealaus, o yra tik finansinis klausimas, kaip kam parankiau savo gėrybes naudoti. Turį žemės gėrybių asmuo ar šeima yra girtini ar peiktini tik tiek, kiek prie savo turto yra neišmintingai prisirišę. Ypa-

tingai turintiems šeimą ne tik praktiškai išskaičiavimai, o net Katalikų Bažnyčios popiežiai pataria turėti savo nejudomą nuosavybę. Kas yra įsiskaitęs socialines pop. Leono XIII ir pop. Pijaus XI enciklikas, tas žino, kad Bažnyčia skaito dideliu socialiniu laimėjimu, kad kiekviena šeima turėtų savo privačią nepriklausomą gyvenvietę. Automobiliu važiuojąs nėra peiktinesnis už tą, kurs pinigus bankan padėjęs pėsčias vaikščioja.

Tas yra girtinas, kurs, galėdamas ką turėti ar ir turėdamas, prie turto neprisiriša. Pagirti yra tie, kurie iš savo uždarbio ar savo darbu be atlyginimo remia apaštalavimo darbą, labdarą, kultūrą ir kitus gerus reikalus. Peiktini tie, kurie, turėdami, nemoka savo reikalų taip tvarkyti, kad iš to, ką jie turi, visada kas nors atliktų ir geriems darbams. Peiktini yra tie, kurie, turtų turėdami, bijo juos laiku pajudinti savo šeimos išauklėjimui, jos gyvenimo sukūrimui, kurie nepasirūpina gerais darbais paruošti savo sielai kelią į amžinybę. Peiktini tie, kurie, būdami gyvi, savo turtų nesutvarko, po kurių mirties už jų turtus žmonės pildo apgaulės, melo ir net neteisingų priesaikų nuodėmes.

Nepaisant kas kokių turtų ir kiek turėtų, vieną kartą kiekvienam ateis valanda jų netekti. Žmogus turės su Dievu atsiskaityti iš savo santykių su žemiškomis gėrybėmis: kokiais būdais ir kokia širdimi juos rinko, kaip naudojo ir kaip juos paliko mirdamas. Iš palyginimų Evangelijose galima spėti, kad tas atsiskaitymas bus smulkmeniškas ir teisingas. Kas gyvendamas nemokėjo krikščioniškai išmintingai savo turtais naudotis ir prieš mirtį pats jų tinkamai nesutvarkė, tas nebus Dievo pateisintas. Kristus palyginimuose net

pragaru grasina tinginiams ir neteisingiems užvaizdoms. Pagiria ir išaugština darbščiuosius ir išmintingus užvaizdas.

Palaiminti yra tie, kurie dėl aukštesnių dalykų žemiškos nuosavybės visai atsižadėjo, kurie juos pasiekiančias žemės gėrybes naudoja labdarai, apaštalavimui ir kitiems geriems darbams, patys pasilikdami ir dvasia, ir gyvenimu beturčiais.

Palaiminti yra ir tie, kurie turtą turėjo, bet prie jų neprisirišo, o juos naudojo taip, kaip jiems patarė Dievo, savo sielos, savo šeimos ir artimo meilė.

DIEVO ĮSAKYMAI IR ŽMONIŲ PADAIVIMAI

„Kodėl jūs peržengiate Dievo
paliepimą dėl savo padavimo“
(Mt. 15, 5-20; Mrk. 7, 1-23).

Proto ir gyvenimo patyrimo padedamas žmogus sukuria daug naudingų dalykų, sukuria daug naudingų ir gražių išvadų iš Dievo ir prigimties įstatymų. Būdingas to pavyzdys yra gyvenimo patarimai, surašyti Išminties ir Patarlių knygose Senajame Testamente. Tiesa, kad tos knygos yra laikomos Dievo įkvėptomis, tačiau vistiek ten yra daug išminties, paimtos iš žmonių patyrimo. Per kartų kartas susikuria šeimų ir tautų tradicijos, kurios šeimai ir tautai duoda jos ypatingą charakterį, tampa praktiškojo gyvenimo pagrindu. Proto ir patyrimo keliu žmonės yra sukūrę ir surašę daugybę gražių ir teisingų patarlių. Tai yra šeimų ir tautų turtas. Pirmiau buvo sukurtos šeimų ir tautų tradicijos, negu buvo sukurti įstatymų kodeksai. Kurdamos savo teisių kodeksus, tautos daug naudoja savo šeimų tradicijomis. Ligi mūsų dienų vienas iš vertingiausių ir geriausių žmonių įstatymų rinkinių yra senovės romėnų teisė. Ji visa paremta senovės romėnų šeimų tradicijomis; tos tradicijos daugumoje buvo sukurtos iš natūraliai sveikos proto nuovokos ir amžių patyrimo. Ir mūsų laikais senų tautų modernieji įstatymai palieka savo tautos ir šeimų tradicijoms garbingą vietą, kaiku-

riais atvejais statydami jas aukščiau už bendruosius valdžios išleistus įstatymus. Kaip seniau, taip ir naujame Katalikų Bažnyčios Kanonų kodekse senoms tradicijoms yra taip pat palikta garbinga vieta. Jos tikrai yra vertos būti branginamomis ir saugojamomis ne vien iš pagarbos praeičiai, ne vien iš patriotizmo: jos turi didelės praktiškos reikšmės.

Žmogus tačiau nėra neklaidingas. Žmogui yra paprasta daug ką klaidingai suprasti, klaidingai įvertinti, padaryti klaidingų išvadų. O daugelyje dalykų ir nedidelė klaida gali turėti daug blogų pasekų. Ne vien gėlynų tvarkytojams reikia meno skonio, kad viena gėlė, pasodinta nevietoje, nesugadintų viso vaizdo. Maža gydytojo klaida gali kainoti žmogaus gyvybę. Maža darbininko klaida gali labai sumažinti kokio nors daikto vertę. Taip gali atsitikti ir su žmonių tradicijomis bei papročiais. Kai kuriose senose tautose ir tautelėse iš tradicijų buvo atsiradę labai žiaurių ir aiškiai kenksmingų įstatymų. Klaidingos tradicijos padarė kai kurias senas ir daug kuo užsipelnusias šeimas nekaimyniškomis, ambicingomis ir todėl kitų nemėgiamomis. Klaidingi papročiai, virtę tradicijomis, žymiai prisidėjo kaikurių senų tautų nupuolimui ir net sunykimui. Vargiai kuri tauta savo praeityje yra išvengusi ir negėrų tradicijų. Įsigyta kultūra, gyvenimo patyrimas priverstė tautas daugelio senų tradicijų atsižadėti. Kaip lengva yra susikurti klaidingų tradicijų, parodė žydų tautos praeitis. Dievo išrinkta iš kitų tautų, valdyta ir mokyta kunigų ir pranašų, neišvengė tačiau net labai klaidingų tradicijų. Šio straipsnelio pradžioje paminėtas Evangelijos vietas pasiskaitę rasite, kaip Kristus

viešai išmetinėjo žydų vyresniesiems dėl jų tradicijos, priešingos Dievo įstatymams. Žydų tautoje susikūrusi tradicija subrendusių vaikų santykiuose su senais tėvais buvo priešinga Dievo įsakymui gerbti ir mylėti tėvą ir motiną. Kita proga Kristus taip pat viešai išpeikė žydų tradiciją, virtusią net įstatymu, leidžiančiu vyrui pavaryti savo žmoną ir kitą vesti. Kristus pavadino tai klaida, kilusia iš žmogaus širdies kietumo, priešinga prigimtajam ir Dievo paskelbtam įstatymui.

Asmuo, šeima, tauta labai klystų, manydami, kad visą gyvenimo išmintį turi pats sau susikurti. Jeigu mokslininkai nesinaudotų prieš juos gyvenusius mokslininkų palikimu, jeigu kiekvienas savo sritį imtų tirti nuo pradžios, tai mokslas niekad nepadarytų pažangos. Ir asmens, ir šeimos gyvenimas yra per trumpas, jauno žmogaus ir protas, ir patyrimas yra per menkas, kad jis pats sau susikurtų visus gyvenimo kelius ir takelius. Kas nevertina ir nenaudoja savo šeimos, savo tautos patirties ir išminties palikimo arba tradicijų, tas yra pasmerktas klaidžiojimui, daugybei nemalonių klaidų, asmenybei ir gyvenimui be charakterio.

Tačiau, kad kiekvienas asmeniniai, šeima ir tauta apsisaugotų nuo klaidų, ar tai paliktų iš praeities, ar atsirandančių gyvenamu laiku, visas senovės tradicijas ir naujai besikuriančius papročius lyginkime su Dievo įstatymais, paliktais Senajam Įstatyme, ir su Evangelija. Tuose šaltiniuose telpa žmogaus prigimties ir Dievo reikalavimai bei patarimai. Tas jų palyginimas vienu su kitais padeda teisingai suprasti ir teisingai gyvenimui taikyti geras tradicijas. Tai padeda taip pat leng-

vai suprasti, kurios praeities tradicijos, kurie nauji papročiai ar reiškiniai yra klaidingi.

Savo padavimais neperženkime Dievo paliepimų ir patarimų, o juos derinkime. Tuo keliu kuriami papročiai ir tradicijos, praturtinančios šeimų ir tautų dvasią ir visas jų gyvenimo sritis.

JŪS NEŽINOTE, KOKIOS ESATE DVASIOS

„Žmogaus Sūnus ne prapuldyti
sielų atėjo, bet gelbėti“ (Luk.
51-56).

Yra pasaka apie labai švento gyvenimo siuvėją, kuriam mirus Dievas jį net tiek pagerbė, kad pasodino jį visai dienai į savo sostą valdyti pasaulį. Iš dangaus aukštybių žiūrėdamas siuvėjas matė, kaip pavakare su nešuliu ant pečių grįžo iš darbo pavargusi vaikų motina. Pakelėje, užeidama į krautuvę kažko nusipirkti, savo ryšulį moteris paliko lauke prie durų. Tai pamatęs, tinginys prišoko, pagriebė ryšulį ir leidosi bėgti. Gi siuvėjas užsidedė pasipiktinimu; jis šūkterėjo perkūnui, švystelėjo žaibas, ir vagilius, vos kelis žingsnius nubėgęs, krito negyvas. Dievas tačiau atėjęs liepė lipti siuvėjui iš sosto, sakydamas:

— Jeigu aš taip žmoniją valdyčiau, tai nedaug žmonių mirtų sava mirtimi. Ir tu pats būtum žuvęs pirmiau negu užaugai.

Ir geriausio žmogaus mintis ir širdis savo sprendimuose kartais yra labai toli nuo Dievo sprendimų. Ne kas kitas, o Petras ir Jonas — Kristaus rinktiniausi prieteliai — pasisiūlė sudeginti Samarijos miestelius su jų gyventojais už tai, kad tie nepalankiai priėmė Kristų ir jo mokinius kelyje į Jeruzalę.

Perdaug yra panašiai galvojančių ir jaučiančių

žmonių. Jeigu viskas tik mūsų priklausytų, jeigu žmogus visada galėtų pasielgti su kitu žmogumi, kaip jis išmano, tai žmonės vieni kitų išžudytų milijonus už tokius pat nusikaltimus, už kuriuos jie patys nori būti ne tik pateisinti, bet net pagirti. Vokietijos naciai korė ir degino žmones ir už tai jie liko visos žmonijos pasmerkti. Kiek vėliau kiti korė nacius ir nori būti už tai žmonijos giriami. Viena proga teko girdėti vieną žymų Ispanijos kataliką pasaulietį, kurs komunistų siautėjimo metu buvo visko netekęs ir vos nežuvo, nepalankiai atsiliepiant apie Ispanijos nacionalistų vadus. Savo nuomonę jis taip paaiškino:

— Komunistai mus žudė, būdami bedieviais. Tie, kurie, tardamies nesą bedieviai, vėliau žudė komunistus, mums neatrodo daug kuo skirtingi nuo mus žudžiusių bedievių komunistų.

Šis ispano kataliko pasakymas yra labai gilus. Į jį verta įsimąstyti kiekvienam karšto kraujo asmeniui, kai jis planuoja, ką padaryti su savo priešu, jeigu tas kada patektų į jo rankas. Verta į jį įsimąstyti visiems, kurie nesijaudina dėl minties, kad jeigu viskas vyktų, kaip jie linki, tai ūmai pelenais pavirstų dideli miestai, žūtų milijonai žmonių, visur siautėtų keršto ugnis. Tokie jausmai nėra iš Kristaus dvasios.

Net apaštalaudami ne visada esame Kristaus dvasios. Labai uoliai ir su meile tarnaujame pamaldiesiems. Su jais kartais menkniekiams sugaištame daug laiko, išseikvojame daug energijos. Taip, jie yra verti mūsų dėmesio, laiko ir širdies, kiek iš to nėra nuostolio kitiems. Tačiau aplink mus yra ne tik gerieji ir pamaldieji. Aplink mus yra atšalusieji, paklydusieji, nusidėju-

sių katalikų, yra daug kitatikių. Kristus atėjo tuos visus žmones ne atmesti ir pražudyti, o gelbėti. „Žmogaus Sūnus ne prapuldyti sielų atėjo, o gelbėti“. Mes turime sekti Kristaus dvasią.

Yra didelis skirtumas tarpe dvasinio patarnavimo ir apaštalavimo. Rūpintis tais, kurie patys jieško dvasinių patarnavimų, nėra apaštalavimas. Darbuotis tik tų tarpe, kurie patys stengiasi siekti tobulumo, nori būti veikliais Bažnyčios nariais, nėra apaštalavimas. Tai yra tik pasitarnavimas vienų kitiems ir bendradarbiavimas. Toks pamaldžiųjų ir tikinčiųjų pasitarnavimas ir bendradarbiavimas yra būtini. Be to žmonės negalėtų būti nė pamaldūs pagal norą, vieni be kitų pagalbos negalėtų net būtiniausių sakramentų priimti. Tačiau apaštalavimas tikra prasme reiškia — eiti jieškoti tų, kurie yra pertoli nuo Dievo, pertoli nuo savo sielos išganymo, kurie Dievo ir Kristaus ar visai nepažįsta, ar permažai apie jį žino, ar neseka jo taip, kaip Kristus norėtų. Klystantį užmiršti, apleisti, gal net paniekinti nėra Kristaus dvasios sekimas. Kas klystančiam žmogui nejaučia tiek meilės, užuojautos, kad jaustų norą ir ryžtųsi tam žmogui padėti, tas nėra Kristaus dvasios.

„Jūs nežinote, kokios esate dvasios“. Tas Kristaus priekaištas pradžioje tiko net jo paties parinktiems apaštalams. Ir jie pradžioje nebuvo pilni tos dvasios, kurios iš jų norėjo Kristus. Juos teko ruošti, auklėti. O galutinai juose pilnai ta Kristaus dvasia pasireiškė tik atėjus pas juos Šventajai Dvasiai. Ir paprasti žmonės apaštalais negimsta: jie tokiais išauklėjami.

Tvarkingieji ir pamaldieji katalikai negali reikauti, kad kunigai visą laiką ir energiją tik jiems ati-

duotų. Pačios Bažnyčios įstatymai reikalauja, kad visų laipsnių ganytojai rūpintųsi ir tais, kurie yra toli nuo Dievo, nuo Bažnyčios, nuo pamaldaus gyvenimo.

Tokia pat pareiga, kad ir kitokiame laipsnyje, saisto visus apaštalavimo darbo bendradarbius pasauliečius. Kai vienuoliai ir vienuolės, nevaldą parapijų, dalyvauja pasauliečių gyvenime, vadovaudami mokykloms, brolijoms, draugijoms ir t.t., tai ir jie pilnai savo pareigos neatliktų, jeigu rūpintųsi tik tais, užaugusiais ar vaikais, kurie patys paskui juos seka ir maldauja jų pagalbos. Jeigu jie taip elgtųsi, tai ir jų veikla būtų tik patarnavimas geriesiems, bet ne apaštalavimas. Jiems nėra ko tuo klausimu daug rūpintis ten, kur jie darbuojasi pilnoje klebonų priklausomybėje, pvz. seselės vienuolės parapijų mokyklose. Tada parapijos ganytojas sprendžia, kas kokius darbus turi atlikti.

Ar kuris esame vertas apaštalo vardo, ar ne, tai kiekvienam žmogui reikia save patyrimėti, kokios dvasios esame mūsų santykiuose ir mūsų mintyse bei jausmuose su kitais žmonėmis. Žmogaus Sūnus ne prapuldėti sielų atėjo, bet jas gelbėti. Eikime ir mes su juo.

AR KARTAIS NE TAVO KAIMYNAS

„Iš tikrųjų... nė Izraelyje aš neradau tokio tikėjimo“. (Luk. 7, 9...).

Šiais žodžiais Kristus išreiškė savo pasigėrėjimą vieno stabmeldžio karininko - šimtininko nusižeminimu ir tikėjimu. Kristus kviečiamas buvo beeinąs į ano stabmeldžio namus pagydyti sergantį jo tarną. Šimtininkas pasitiko kelyje Kristų ir jam sakė: „Viešpatie, nevargink savęs, nes aš nevertas, kad įeitum po mano stogu... Tark žodį ir mano tarnas bus sveikas“.

Kristus stebėjosi ir aplink jį stovinčiai miniai tarė: „Iš tikrųjų... Nė Izraelyje aš neradau tokio tikėjimo“. Mylinčios širdies įvertinimo žodis stabmeldžiui. Jis buvo ištartas tokiose aplinkybėse, kad buvo netiesioginis priekaištas tikintiesiems žydams. Panašus priekaištas buvo pasakytas ne vieną kartą ir ne visada taip švelniai, kaip čia minimą kartą. Tokie Kristaus priekaištai kartais būdavo net grasinantys. Kartą Kristus kalbėjo, jog „daugelis iš rytų ir iš vakarų ateis ir sėsis prie stalo dangaus karalystėje su Abraomu, Izaoku ir Jokūbu, o karalystės vaikai bus išmesti laukan...“ (Mat. 8,11-12).

Tie Kristaus įspėjimai, užrašyti Evangelijose, palikti yra visų laikų ir visiems tikintiesiems, kad laikas

nuo laiko mes, tikintieji, juos prisimindami, pažvelgtume į save ir palygintume save su tais, kuriuos mes laikome suklydusiais, atšalusiais, gal netikinčiais. Formalus priklausymas Bažnyčiai, pamaldumas, įvairios religinės praktikos yra būtini dalykai. Jų vienų tačiau nepakanka. Tikintieji nuo netikinčiųjų, nuo klaidatikių turi skirtis ne vien formaliu priklausymu Katalikų Bažnyčiai ar kuriai kitai tikinčiųjų bendruomenei, o savo kasdieninio gyvenimo būdu. Ir katalikai nuo tikinčiųjų nekatalikų turi skirtis ne vienu priklausymu Katalikų Bažnyčiai, o labiausiai savo gyvenimu. Katalikai yra skatinami į dažnas religines praktikas. Jos turi labai didelės reikšmės žmonių gyvenimui. Tačiau ne jomis reikia matuoti savo ir kitų katalikiškumą. Kaip lengvai gali pasitaikyti, kad rečiau einąs sakramentų yra geresnis katalikas už dažniau einantį. Mūsų tikėjimas turi reikštis kasdieniniu privačiu ir viešu mūsų gyvenimu, geru kasdieninių pareigų atlikimu, mūsų kasdieniniu elgesiu, mūsų santykiais su tais asmenimis, su kuriais kasdien susitinkame, su kuriais kartu gyvename. O net ir tada, kai susitinkame žmogų, kurio kasdieninis gyvenimas yra tikrai mažiau krikščioniškas už kito, dar negalime spręsti, kuris iš jų yra vertesnis Dievo akyse. Kurs yra gimęs tikinčioj šeimoj, kurs iš kūdikystės buvo mokomas tikėjimą pažinti ir pratinamas juo gyventi, to gyvenime pasitaikančios klaidos yra didesnės už tokias pat klaidas, pasitaikančias gyvenime tokio žmogaus, kuris gimė, augo, brendo šeimoje ir aplinkoje be tikėjimo, kurs augdamas neturėjo auklėjamosios globos, kurs gal ir šiandien gyvena blogoj aplinkoj.

Tikėjimas nėra tik tradicija. Jis taip pat nėra tikėjimo tiesų ir reikalavimų vien žinojimas. Tikėjimas tik tada yra vertas tikėjimo vardo, kai pavirsta kasdieniniu gyvenimu. Kai kuris nors asmuo regulariai lanko teatrą, tai dėl to jis dar nėra vaidintojas. Kai kuris nors regulariai atlieka kurią nors religinę praktiką, dėl to jis dar nėra pilna prasme tikintis. Tikėjimas reikalauja pažinti jo turinį, persiimti juo ligi tokio laipsnio, kad visada gyventume tuo jausmu, jog visas mūsų elgesys turi būti priderintas prie mūsų tikėjimo. Gimusių ir augusių katalikų šeimose yra perdidelis skaičius katalikų iš tradicijos. Savo tikėjimo jie niekad nestudijavo kaip priderėtų, visa savo esybe niekad nebuvo juo persiėmę, jie nepajuto savo sielose tragedijos net tada, kai galvojo ir kalbėjo ne pagal savo tikėjimą, kai pasielgė priešingai savo tikėjimo reikalavimams.

Verta yra su dėmesiu perskaityti T. John O'Brien konvertitų autobiografijų rinkinius. Tie geros valios nekatalikai su koku atsidėjimu tiesos jieškojo, kaip džiaugėsi ją suradę, su koku nuoširdumu ją priėmė, su koku uolumu taiko ją gyvenimui! Koks įdomus pavyzdys yra jaunos filosofės — Vokietijos žydaitės konvertitės Juditos Stein asmuo. Kada tiek daug katalikų, metę savo tikėjimą, nuėjo su naciais, ta jauna konvertite pajėgė pakelti ir savo motinos nepasitenkinimą, ir persekiojimą, ir kankinę numirti. Reikia manyti, kad ir katalikais gimusieji visi būtų kitokiais katalikais, jeigu su savo tikėjimo turiniu jie susipažintų tiek, kiek su juo susipažino tiesos bejieškodami buvę kitatikiai. Mes niekad nesuprasime, kokį kartą apsi-

vylimą išgyvena tie geravaliai žmonės, kai, tapę katalikais, sutinka katalikų tarpe pavyzdžių, nesiderinančių su katalikybe.

Daugelis konvertitų su dėkingumu mini kurį nors asmenį, padariusį jiems ypatingo išpūdžio savo krikščionišku elgesiu. Tačiau, iš kitos pusės, tiesa, kad nuo katalikybės labai daugelį atbaidė ar sulaikė jų matytų ir pažintų katalikų nekrikščioniškas elgesys. Tuo ypatingai skaudžiai skundžiasi Europos valstybių kolonijose besidarbuoją ir dirbę misijonieriai. Jų darbo sėkmingumui didžiausia kliūtis būna tie europiečiai, valdininkai, kurie viešai save reklamuoja krikščionimis, o jų elgesys yra visai nekrikščioniškas. Jie yra tais papiktinimo akmenimis, ant kurių suklumpa link Kristaus einą nekrikščionys.

Skaitant konvertitų biografijas taip pat yra neįmanoma atsiminti tuos katalikus, kurie, katalikybėje auginti ir auklėti, dėl menkų, kartais net dėl nuodėmingų, priežasčių pameta savo Bažnyčią. Ne kas kita, o tokie atpuolę katalikai prikūrė daugybę visokių sektų, per kurias milijonai žmonių ligi tiesos arba niekad nepriėjo, ar, priėję ir anų papiktinti, vėl nuo jos atsitraukė. Yra, tiesa, sektų, pradėtų ir nekatalikų. Tačiau beveik visos schizmos, sektos yra buvusių katalikų kūriniai, katalikų, kurie arba perdaug paviršutiniškai buvo pažinę savo religiją, arba kuriuos iš kelio išvedė ne įsitikinimai, o vienokios ar kitokios aistros.

Anie uolieji katalikai, tokiais tapę iš nekrikščionių, iš netikinčiųjų — tie visi iš rytų ir vakarų besiveržią į dangaus karalystę yra didelis išspėjimas mums, gimusiems ir augusiems Katalikų Bažnyčioje.

GYVENIMO MOKYKLA

„Džiaukitės tą dieną, nes jūsų
užmokestis didelis danguje...“
(Luk. 6, 17-49).

Niekad netrūko geros širdies žmonių, kurie norėjo kitų žmonių labui atiduoti, ką turėjo gražiausio savo prote ir širdyje. Iš kilnaus nusiteikimo yra kilę įvairios jaunimą auklėti sistemos, prirašyta labai daug gražiausių veikalų ir toliau spausdinama tūkstančiai knygų, laikraščių, mokačių žmones tobulesnio gyvenimo.

Ir kilniausios širdies, ir gražiausio žodžio žmogus nepajėgia ko nors taip aiškiai, trumpai ir giliai išreikšti, kaip įvyksta tada, kada taria žodį Dievas. Koks ir kada žmogus būtų sugebėjęs Dievą taip aptarti, kaip jį aptarė Mozei kalbą balsas iš liepsnojančio krūmo? „Aš esu, kurs esu“. Kuris filosofas ar kalbėtojas sugebėjo kada nors taip aiškiai ir trumpai išreikšti žmogaus prigimties reikalavimus, žmogaus santykį su Dievu, su savimi ir su kitais žmonėmis, kaip tam pačiam Mozei pasakė balsas iš debesų, ant Sinajaus kalno paskelbdamas Dešimtį Dievo įsakymų? Jeigu perskaičytum visų filosofų, visų pedagogų, bendrai teologų ir mistikų visus veikalus ir surinktum visa, kas juose yra gražiausiai ir trumpiausiai pasakyta, nesusikursime nieko lygaus Kristaus pamokslui ant kalno.

Per naktį meldęsis, Kristus išsirinko iš minių dvy-

lika vyrų, juos pavadino apaštalais ir, nusivedęs juos į lygią vietą, kur buvo jo mokytinių minia ir didi daugybė tautos... pakėlęs akis į savo mokytinius, pasakė jiems pamokslą (Luk. 6, 17-49), kuriame telpa žmogaus tobulo gyvenimo visa programa. Programa tokia trumpa, kad ir labiausiai užimtas žmogus gali ją kasdien perskaityti. Tokia paprasta, kad ją gali išmokti ir suprasti kiekvienas, nors ir nemokyčiausias, žmogus. Ji tokia pilna, kad visos ligi šiol parašytos krikščioniško gyvenimo knygos tik aiškina tai, kas telpa aname trumpame pamoksle.

Savo pamoksle Kristus pamoko ir primena, ko nereikia bijoti iš tų dalykų, kurių paprastai bijo kūniškai išauklėtas žmogus.

Kristus liepia nebijoti neturto, nes be turtų ne tik galima, o yra net lengviau laimėti dangaus karalystę. Kas žemės gėrybių negeidžia ir prie jų neprisiriša, tiems bus lengviau mirti ir pasiekti dangaus karalystę.

Kristus liepė nebijoti saikingumo valgyje ir gėrime, nebijoti net jų stokos, nes žmogaus dvasiniam sotumui daugiau kenkia apsisunkinimas valgiu ir gėrimu, negu alkio ar troškulio jautimas.

Kristus liepia nebijoti ašarų, tekančių dėl patiriamų gyvenimo nemalonumų ir kryželių. Kas moka verkti, tas moka ir juoktis. Kol žmogus dar yra kam nors tiek jautrus, kad verkia, nors jis ir ydų turėtų, jis dar turi didelę sielą ir didelę širdį. Kas turi nejautrią širdį, tas nepažįsta ir nesupranta nei ašarų, nei džiaugsmo. Neužpelnytai išspaustos ašaros, tekančios iš meilės

Dievui ir artimui, visada yra atlyginamos ir amžinybėje bus atlygintos džiaugsmu.

Kristus liepė nebijoti, kad žmonės neapkęs, atstums ir atmes už jo vardą, t. y. už jo sekimą. Taip senovėje darė su pranašais, kalbančiais Dievo vardu, taip dar ilgai bus su visais mylinčiais Dievą, nes tie, kurie trokšta valdžios, nori visus žmones laikyti savo vergais ir nekenčia, jeigu kas išpažįsta ką nors už juos aukštesnį ir ko nors klauso daugiau negu jų.

Kristus taip pat įspėjo, ko reikia bijoti iš tų dalykų, kurių žmonės paprastai nebijo.

Jis užjaučia turtinguosius, nes jie, rasdami šiokios tokios paguodos turtuose, nepasiilgsta didesnės ir vertingesnės dvasinės paguodos.

Jis užjaučia sočiuosius, nes kūno naštos slegiama siela savo alkį pajus tik per vėlai — nusikračiusi kūno. Tada tik ji pajus visą alkį ir troškulį Dievo malonės, tobulumo ir nuopelnų, tačiau bus jau per vėlu jų siekti.

Jis užjaučia tuos, kurie gyvendami iš visko juokiasi : iš Dievo, iš savo ir kitų sielos šventumo, iš gerų darbų ir t.t. Ir jie po laiko gedės ir verks, pamatę savo gyvenimo tuštumą. Jų gedulas ir ašaros bus be paguodos, nes laikas bus jau pasibaigęs, o amžinybėje jie neturės nieko, kuo galėtų džiaugtis.

Jis užjaučia tuos, kuriuos žmonių minios giria ir liaupsina, nes nuo senovės taip pataikaujama netikriems pranašams, kurie ne Dievui tarnavo, o minioms pataikavo.

Kristus taip pat pamokė, ką reikia daryti ir ko nedaryti, kad žmogaus gyvenimas būtų natūraliai ir krikščioniškai tobulas.

Jis liepė visus mylėti ir visiems gera daryti, nepaisant ar kuris yra prietelis ar neprietelis, ar kas mus myli ar nekenčia.

Jis liepė melstis ir gera linkėti tiems, kurie mus keikia ir šmeižia.

Net į veidą užgautam, kad ir nekalčiausiai, kad ir niekiausio žmogaus, niekad nereikia užsidegti ir šokti atkeršyti, o verčiau ramiai pasiryžti dar ir daugiau nukęsti.

Jeigu kas kėsinaisi padaryti ar jau padarė tau skriaudą, verčiau būk pasiryžęs dar daugiau nuken-tėti, negu su kito žmogaus sielos nuostoliu tiesos jieš-koti.

Jeigu turi iš ko, nesigailėki būti dosnus reikalin-giems ir ypatingai prašantiems pagalbos, ir negalvoki, ar sušelpėtasis kuo nors tau atsilygins.

Gera darydami nebūkime tik skolintojai, t. y. susi-rūpinę, ar bus už mūsų darbus mums padėkota ir at-lyginta.

Gera daryti mums gera darantiems nėra joks nuo-pelnas, o tik atsilyginimas už kito gera. Ir nusidėjėliai taip daro.

Elkimės su kitais taip, kaip norime, kad kiti su mumis elgtųsi.

Mylėti tik mus mylinčius nėra joks nuopelnas. Taip elgtis pajėgia ir stabmeldžiai. Krikščioniui reikia mo-kėti daug daugiau: mylėti kiekvieną žmogų, kad jis žmogus, nepaisant, ar jis mus myli, ar ne.

Neteiskime kitų ir nebūsime Dievo teisiami.

Nesmerkime kitų ir nebūsime Dievo pasmerkti.

Atleiskime vienas kitam, tad mums Dievas atleis.

Visur darykime gera, nes tuo pačiu saiku, kuriuo mes seikėjame žmonėms, Dievas seikės mūsų gyvenimo nuopelnus.

#

Kadaise buvo maža mokyklų. Paprastam žmogui jos buvo sunkiai prieinamos. Savus vaikus mokė daugiausiai patys tėvai. Mokydami tikėjimo ir gyvenimo tiesų bei maldų, kartu su „Tėve mūsų“, su Dievo ir Bažnyčios įsakymais, su sakramentais vaikus mokydavo mintinai pagrindinių dorybių ir šių tiesų bei pamokymų, telpančių pamoksle ant kalno. Tėvai rūpindavosi, kad vaikai ir gyvenime laikytųsi to, ko išmoko. Atsiradus ne tik viešų visiems prieinamų, o daug kur ir katalikiškų mokyklų, katalikai tėvai pagrįstai tikisi, kad dabar daug ko, ko seniau šeimose patys tėvai mokydavo savo vaikus, dabar išmokys Bažnyčia ir mokykla. Reikia linkėti, kad šios dvi institucijos savo misiją ir pareigą tinkamai atliktų.

Šalia šeimos ir mokyklos, šiandien yra gausi katalikiška spauda. Nereikia už tai smerkti nei mokyklos, nei knygos, nei laikraščio, kad jie mums nuolat primena gražius garsių žmonių, rašytojų, pamokslininkų išsireiškimus. Tačiau būtų nemaža klaida ir skriauda visuomenei, o ypačiai jaunimui, jeigu nuolat primindami anuos antraeilius mokytojus pamirštume pirmiausiai ir pirmoje eilėje išmokyti didžiausio mokytojo Kristaus paskelbtą gyvenimo šūkių.

Kristaus pamokslas yra toks, kad jame ne tik krikščionis, o kiekvienas žmogus ras tobuliausio humanizmo kelią.

„Palaiminti, kurie klauso Dievo žodžio ir laikosi jo“ (Luk. 11, 28).

KRISTAUS SKELBTAS TOBULUMAS

„Ateik ir sek mane“ (Mat. 19, 16-29; Luk. 18, 18-30).

Mokyklose yra daugiausia turbūt tokių jaunuolių, kurie už savo elgesį nesulaukia ypatingų priekaištų, bet nesulaukia nė pagyrimų. Yra ir tokių, kurie už savo elgesį yra pagirti ir atžymėti. Būtų labai sunku vienu žodžiu išreikšti, kame yra tas dviejų draugų elgesio skirtumas, kad vienas aukštinamas, kitas nutylimas. Kad tą skirtumą pavaizduotume, tenka išskaičiuoti visą eilę pavyzdžių, kaip koku atveju kuris iš jų elgiasi.

Tikinčiųjų žmonių gyvenimas vienų yra toks, kad galima tikėtis juos būsiant išganytais, kitų gyvenimą laikome pavyzdingu net tiek, kad po jų mirties gyvieji pradeda jų elgesį ir paliktas mintis minėti, kaip sektiną pavyzdį, imasi žygių jį šventu paskelbti.

Trumpais žodžiais yra nelengva pasakyti, kame yra skirtumas tarp paprasto krikščioniškumo, pakan-kamo sielą išganyti, ir krikščioniško tobulumo. Krikščioniškojo tobulumo siekimu vadiname tokį gyvenimą, kai žmogus ne tik teorijoje, o praktikos gyvenime Dievo, savo sielos ir kitų sielų vertybes ir reikalus stato aukščiau ir pirmiau už žemiškas vertybes ir laikinius

reikalus, kai žmogus stengiasi Dievo įsakymus ir pamokymus ne tik išpildyti, o išpildyti kuo geriausiai.

Pasauliečių tarpe siekiančių ar nors norinčių siekti krikščioniškojo tobulumo yra daug daugiau, negu mes žiname. Mes neturime laiko stebėti ir įvertinti aplink mus esančių žmonių gyvenimo, jų išminties ir jų gražių pavyzdžių. Mes greičiau susižavime ką nors gero išgirdę apie kur nors labai toli esantį, mums nežinomą asmenį. Tie aplink mus esą žmonės dalyvauja tokioje daugybėje žemiškų reikalų, apsupti tiek žemiškų gėrybių, kad niekam nė į galvą neateina stebėti augštai krikščionišką jų privatų kasdieninį gyvenimą.

Žmonių dėmesį lengviau ir labiau patraukia, daug kalbų ir prieštaravimų sukelia tokie faktai, kai jaunas žmogaus paklauso savo vidaus balso, jam sakančio: „Sek mane“, kai jis visai atsižada žemiškų gėrybių savo ir kitų sielų tobulumo tikslui. Šis kelias, Katalikų Bažnyčioje žinomas dvasinio pašaukimo vardu, daugeliui atrodo nepaprastu tik todėl, kad jis nėra kasdieninis, yra mažos žmonių dalies, o ne todėl, kad žmogaus sielai jis būtų nepaprastas. Jeigu svarstyti žmogų, kuo jis yra, tai aišku, kad yra daug natūraliau dvasinius reikalus ir sielos šventumą pastatyti aukščiau už visus žemiškus reikalus ir už žemiškas gėrybes negu atvirkščiai. Yra visiškai priešinga žmogaus prigimčiai dėl žemiškų reikalų, gėrybių, nemalonumų ir menkniekių užmiršti ar apleisti savo sielos reikalus. Toks gyvenimo kelias yra daug daugiau negu nesusipratimas: tai yra išsikreipimas prieš žmogaus prigimtą ir antprigimtą paskirtį. Stebėdami gyvenimą, mes galime pasakyti tą patį, ką Kristus pasakė stebėdamas savo laiko žmones:

„Turtingam nepigu įeiti į dangaus karalystę. Pigiau kupranugariui išlysti pro adatos ausį, kaip turtingam įeiti į dangaus karalystę“ (Mat. 19, 23 - 24). „Kaip gi vargiai tie, kurie turi pinigų, įeis į dangaus karalystę“ (Luk. 18, 24). Tai ne todėl, kad medžiaginės gėrybės būtų kažkoks užkeiktas dalykas. Gi ir pasaulio atsižadėjusieji ir neturto įžadą padarę be jų neapsieina. Medžiaginės gėrybės yra Dievo dovana; pinigai yra medžiaginių gėrybių simbolinis pakaitalas. Ne jie yra blogi, o blogas yra prie jų prisirišimas, jų klaidingas vertinimas, netikęs jų naudojimas.

Kai jaunas žmogus eina kunigystėn ar vienuolynan, jis nedaro įžadų nesinaudoti saulės šviesa ir jos šiluma, nesinaudoti oru, vandeniui, maistu, rūbu, pastoge, moderniomis susisiekiavimo ir kitomis civilizuoto gyvenimo priemonėmis. Jis nedaro įžado neliesti pinigų. Jis tik atsižada prie jų prisirišimo ir neišmintingo jų naudojimo. Kad būtų lengviau to išvengti, jis atsižada laisvai, savo nuožiūra jomis naudotis, o viską palieka vyresniųjų sprendimui.

Vienuoliai ir kunigai dar įsipareigoja klausyti vyresniųjų. Klusnumas yra tvarkos reikalas. Šeima yra labai mažas ratelis. Ten auga net vienas kūdikis turi nors du, o kartais ir daugiau viršininkų. Joks kunigas ir joks vienuolis neturi tiek viršininkų, kiek turi kareivis kariuomenėje, valdininkas tarnyboje, darbininkas dirbtuvėje. Iš jokio kunigo ir vienuolio nereikalaujama tiek aklo klusnumo, kiek reikalaujama iš kareivio, valdininko, darbininko.

Katalikų Bažnyčioje kunigai ir vienuoliai daro skaistybės įžadą. Jie tai daro aukštu motyvu: kad, at-

sižadėję šeimyninio gyvenimo, galėtų visą savo dėmesį nukreipti į Dievo garbę, savo ir kitų sielų tobulinimą. Pasaulyje yra nemaža žmonių, kurie šeimyninio gyvenimo atsižada daug žemesniais motyvais: dėl mokslo, meno ir kitų panašių, o tačiau visuomenė už tai jų nesmerkia ir jais nesistebi. O yra nemaža nevedusių ir netekėjusių, kurie vargiai pajėgtų įtikinančiai paaiškinti, kodėl jie pasiliko nevedę, netekėję. Yra daug ir vedusių, kurie būtų daug geriau padarę, jeigu būtų nevedę, netekėję.

Iš šių palyginimų yra kiekvienam aišku, kad tie, kurie, rinkdamiesi dvasinę pašaukimą, kaip sakome, atsižada pasaulio, nepraranda nieko, ko nevertėtų kiekvienam protingam žmogui atsižadėti dėl kilnesnių ir svarbesnių dalykų. Jie atsižada to, be ko kilnesnis gyvenimas yra ne tik galimas, o yra daug lengvesnis. Atsižada jie to, ko kiekvienas žmogus turi atsižadėti ir netekti dar prieš mirtį. Dievas nepeikė ir mes neturime už ką peikti tokių, kurie moka tinkamai patenkinti savo sielos reikalus ir neatsižadėję tų žemiškų dalykų.

Tiems atsižadantiems laikinių ir medžiaginių dalykų dėl savo sielos tobulo Kristus yra palikęs pažadą: „Nėra nė vieno, kurs, palikęs tuos dalykus dėl Dievo karalystės, negautų daug daugiau šiuo laiku ir būsimame pasaulyje amžinojo gyvenimo“ (Luk. 18, 29). Dievas, šaukdamas žmogų tobulesniam gyvenimui, niekam nedaro skriaudos. Vietoje menkų, žemiškų malonumų jie tampa laimingi savo laime, kurios nepatiria gyvenantieji pasaulyje. O pačiam pasauliui yra būtini ne tik tie, kurie turto, šeimyninio gyvenimo atsižada dėl mokslo, savo profesijos, meno ir kitokių žemiškų daly-

kų, o ir tie, kurie tai daro dėl savo ir kitų sielos tobulumo. Tai, kas čia pasakyta, visa žmonija patvirtina visa savo dvasia, nors kartais žodžiais vienas kitas ir bando prieštarauti. Ką žmonija gerbia? Kai keliausite per pasaulį, sustokite Prancūzijoje ir akimis pamatykite savos ir visų žmonių sielos balsą. Pamatykite Paryžiuje Invalidų bažnyčioje Napoleono, vadinto didžiuoju, karstą ir Lisieux miestelyje karstą niekieno negirdėtos mergaitės, kuri vienuolyno klauzūroje buvo pavadinta Vaikelio Jėzaus Terese. Jūs čia rasite atsakymą, ką žmonija gerbia.

Vieną kartą pas Kristų atėjo jaunikaitis, kurį Kristus pamatęs pamilo (Mork. 19, 21) ir liepė jam viską atiduoti beturčiams, sugrįžti pas jį ir eiti su juo. Jaunikaitis nuėjo nuliūdęs, nes turėjo labai daug lobio. Tai matydamas ir Kristus nuliūdo. Jaunikaitis nesusgrįžo pas Kristų. Nors jis buvo labai turtingas, tačiau niekas pasaulyje nežino, kas atsitiko su juo ir su jo turtais: jis pranyko nepalikęs savo vardo. O tuo tarpu visiems ateities amžiams paliko savo vardus Galilėjos žvejai, palikę tik menkus tinklus.

Kas pasaulyje prieinate prie turto ir prie pinigų, apsižiūrėkite, nes nemokantiems jais naudotis, nepajėgiantiems jų atsižadėti bus sunku įeiti į dangaus karalystę. O kuriems Dievas liepia jų visai atsižadėti ir sekti paskui jį, nenusiminkite; jūs gausite daug daugiau šiuo laiku ir būsimame pasaulyje amžinojo gyvenimo.

ASMENINIO TOBULUMO PASLAPTIS

„Mano motina ir mano broliai
tie, kurie klauso Dievo žodžio ir
jį daro“ (Luk. 8, 21).

Kiekvienam žmogui nėra nieko panašiai natūraliai savo ir artimo, kaip tėvai, broliai ir seserys. Artimi yra vyras su žmona, tačiau jų ryšys susikūrė tik vėlai — užaugusių tarpe; jis baigiasi vieno mirtimi. Gyvoji pusė, likusi viena, yra laisva sukurti antrą moterystę. Galima įsigyti artimų ir labai gerų draugų, tačiau asmens tik iš šeimų su trūkumais gali svetimų tarpe rasti sau gesresnių prietelių už savo tėvus, brolius, seseris.

Ir natūraliai, ir Dievo įsakymais didelės yra tėvų pareigos savo vaikams. Jeigu vaikų tėvas ar motina norėtų rinktis dvasinį pašaukimą sielos tobulumo tikslui, tai Bažnyčia jiems to neleidžia, kol jie nėra aprūpinę savo vaikų ne tik dvasiniais, o ir medžiaginiai arba kol vaikai nesusikuria savistovaus gyvenimo.

Ir vaikų pareigos tėvams yra tokios didelės, kad ne tik pasaulyje gyveną, bet net pasirinkę kunigystę ar vienuolinį gyvenimą vaikai nėra laisvi nuo Dievo ir prigimties įstatymo įsakytos pareigos savo tėvus gerbti ir pasirūpinti, kiek yra reikalo, visais jų net žemiškais reikalais.

Su tais mums ir Kristui natūraliai artimiausiais asmenimis Kristus savo žodžiuose sulyginą kitus asme-

nis. Apie Kristaus giminaičius daug žinių neturime, tačiau žinome, kokia buvo Kristaus motina švenčiausioji Marija ir kaip Kristus ją gerbė. Ir tai kilniausiai iš visų motinų ir savo giminaičiams Kristus prilygino tuos visus, kurie klauso Dievo žodžio ir jį daro.

Savo motinos ir savo giminaičių Kristus niekad neatsižadėjo. Su jais jis tik sulygino tuos, kurie klauso Dievo žodžio ir jį daro. Tokie žmonės Kristaus širdžiai buvo tiek pat artimi, kaip tobuliausia iš visų motinų — jo motina, kaip jo giminaičių, kurių gi buvo ir apaštalų tarpe, ir bendrai jo ištikimųjų tarpe.

Kartais gali atsitikti, kad tėvų, brolių, seserų ar giminaičių žodžiai nesiderina su Dievo žodžiu. Jeigu toks dalykas būtų atsitikęs su kuriuo nors iš Kristaus giminaičių, be abejo, Kristaus širdžiai artimesniais už klystantį giminaitį būtų buvę tie, kurie klauso Dievo žodžio ir jį daro.

Protui nėra jokios painiavos, ką pastatyti aukščiau, jeigu žmonių žodžiai ir nuomonės nesiderina su Dievo žodžiu ir valia. Painiava kartais susidaro jauno žmogaus širdžiai: širdžiai brangūs savieji kartais nepritaria Dievo žodžiui. Jaunam žmogui tenka rinktis Dievą ar žmones. Pasirinkimas būna kartais labai sunkus. Šalia savęs Dievo regimu būdu neturime. Jis yra, bet neregimas, jis kartais neteikia apčiuopiamos paramos, o tik vidinę; jis nepavartoja čia pat kokių nors regimų sankcijų jo valiai ir žodžiui prieštaraujantiems žmonėms, jų net nesubara. Tie brangūs asmens yra čia pat, jie kalba, net maldauja neklausyti Dievo žodžio. Jeigu jų nepaklauso, jie užsidega, netenka širdies švelnumo, grasina ir net pavartoja žemiškas sankcijas.

Jaunam ir nuo savųjų dar priklausančiam žmogui tada yra tikrai sunku. O vistiek Dievo širdžiai tas yra kaip gera motina, kaip geras brolis, kuris laikosi jo žodžio.

Didelis dalykas yra artimo meilės darbai: jie pri-dengia nuodėmių daugybę (Plg. Patarlių 10, 12; 1 Pet-ro 4. 8).

Didelis dalykas yra atgaila: ji permaldauja Dievo teisingumą už savas ir kitų kaltes, ji išmeldžia daug ne-paprastų malonių. Yra daug dalykų, kurių gauti gali-me tik per atgailą.

Didžiausias tačiau dalykas yra Dievo žodį išgirsti, suprasti ir jį vykinti. Toks žmogaus nusiteikimas žmo-gaus širdį priartina prie Dievo. Juo žmogus labiau per-siima Dievo žodžiu, tuo jis daugiau pajunta meilės Die-vui. Juo daugiau pajėgia Dievo žodžio klausyti ir pagal jį gyventi, tuo savesnis tampa žmogus Dievo širdžiai. Jeigu kurį žmogų Dievas myli, kaip savo brolių ar seserį, ko toks žmogus negali iš Dievo tikėtis? Šias tiesas su-pratę, žinosime paslaptis, kodėl kai kurie asmenys savo gyvenime per trumpą laiką padarė tokios stebėtinės dvasinės pažangos, pasiekė tokio aukšto krikščioniško tobulumo. Yra tokių, kurie ilgą laiką gyveno klaidoje ir net nuodėmėje, o staigiai pasikeitė ir per trumpą lai-ką tapo dideliais šventaisiais. Kas Dievo širdžiai yra ar tampa kaip brolis ar sesuo, Dievas nesišykšti tam duoti to, kas jo sielai yra naudingiausia ir gražiausia. Kai žmogus stengiasi Dievo žodžiu gyventi, jo sieloje įvyks-ta daug dalykų, kurie nėra iš jo paties.

Visos šios mintys tinka ne vien tiems, kurie paskui Dievo žodį nuėjo ar mano eiti į dvasinį pašaukimą. Savu keliu ir savu būdu gali ir turėtų būti tobuli žmonės ir

tobuli krikščionys visų luomų žmonės. Ne tobulumas yra žmogui nenatūralus, o nežinojimas, klaidos, ydos; netobulas žmogus yra tiek toli nuo tikrojo žmogaus tipo, kiek jis yra netobulas.

Tobulumo pagrindas yra tas pat visiems žmonėms: klausyti Dievo žodžio ir stengtis jį vykdyti.

SEK MANE

„Ir atsitiko, kad... daug muitininkų ir nusidėjėlių atėjo ir sėdosi prie stalo drauge su Jėzumi ir jo mokytiniais“ (Plg. Mat. 9, 9; Mork. 2, 13; Luk. 5, 27).

Matas apie save ir kiti apie jį pasakoja, kaip jį, mokesčių rinkėją, sėdintį prie savo pareigų stalo, praeidamas Kristus pakvietė eiti su juo. Matas, kitą Leviu vadinamas, suprato, kad tai pakvietimas ne trumpą valandėlę kartu praleisti, o pasilikti su Kristumi ir dailintis visu jo ir jo sekėjų likimu. Iš Evangelijų neturime pagrindo manyti, kad Matas prieš tai būtų kada ilgiau bendravęs su Kristumi, tačiau buvo apie jį girdėjęs, turėjo apie jį savo nuomonę ir pakviestas nieko nesiteiravo, nesiderėjo dėl sąlygų, net nepaprašė laiko savo muitininkavimo reikalus sutvarkyti, o paliko savo užsiėmimo vietą, nuėjo paskui Kristų ir su juo nuolat pasiliko. Net pats Matas nepasako, ką jis padarė su savo namais ir kiek kartų pas jį viešėjo Kristus. Jis pats ir kiti evangelistai pamini tik vieną kartą. Kai vėliau Kristus iš savo mokinių tarpo rinko mažą būrelį apaštalų, ir Matas pateko į tos dvylikos skaičių.

Mato pašaukimas yra vienas iš būdingųjų pavyzdžių Dievo elgesio su žmonėmis. Įvairių žmonių gyvenime matome, kaip Dievas šaukia ar kam nors skiria žmogų, kada jis randa reikalą, nepaisydamas žmogaus amžiaus, jo profesijos, jo žemiškų reikalų ir t.t. Švč.

Marija jai skirtai misijai buvo parinkta tūkstančiais metų prieš jai gimsiant. Jonas Krikštytojas savo misijai paskirtas taip pat dar prieš gimimą. Apaštalai Jonas ir Jokūbas jaunesnysis ir anas kvietimo nepaklausęs jaunikaitis buvo pašaukti dar jauni. Petras ir kiti apaštalai — jau subrendę vyrai: vieni iš jų jau vedę, kiti — ne, vieni vienokios profesijos, kiti — kitokios. Apaštalų tarpe nebuvo, kiek galima suprasti iš Evangelijų, tik kokių didelių viešų nusidėjėlių.

O norintiems būti jo prieteliu ir bendradarbiu Kristus nė vienam nedraudė ir nė vieno neatstūmė. Tokių Kristaus prieteliu tarpe buvo ne vienas, kuriuos žmonių nuomonė prieš tai laikė nusidėjėliais. Nebuvo atmetas net Magdalenos prieteliškumas, iš kurios pats Kristus buvo išvaręs septynis velnius.

Iš daugelio pavyzdžių Evangelijose, o dar daugiau iš krikščionių gyvenimo po Kristaus įžengimo į dangų, matome, kad į apaštalo ar kitokių Kristaus bendradarbių ir prieteliu pašaukimą ar laikinį darbą Kristus nėra nustatęs nei amžiaus, nei profesijos, nei šventumo ribų. Nors Bažnyčios kanonai ir vienuolynų regulos turi kai kurių apribojimų dvasiniams pašaukimams, nors tie apribojimai pagrįsti šimtmečių patyrimu, tai vistiek jie yra tik žmonių sukurti apribojimai. Galima priskaičiuoti daugybes ne tik šiaip kunigų ir vienuolių, kurie užaugo ir subrendo kuriame kitame luome, profesijoje, net nekatalikų religijoje, o tik vėliau pakeitė gyvenimo kelią. Tokių yra daug net šventųjų tarpe ir tai nuo pat pirmųjų apaštalų ligi mūsų dienų. Tokių buvo šventų vyskupų, šventų kunigų, šventų vienuolių — vyrų ir moterų. Mes niekad neatspėsime tos mįslės, ar tie žmo-

nės, kurie iš kitų luomų vėliau rinkosi kunigystę ar vienuolyną, prieš tai ėjo ne savo keliu, ar Dievas buvo jiems skyręs gyvenime atlikti vieną po kito du uždavinius. Apie kaikuriuos senatvėje tapusius kunigais ar vienuoliais būtų galima spėti, kad jie buvo skirti pasauliečių gyvenimui. Savo luomo pareigas gerai atlikę, gyvenimo užbaigą panorėjo skirti išimtinai savo ir kitų sielos reikalams augštesniame kunigystės ar vienuolių luome, ir Dievas tokio jų noro neatmetė — nesukliudė. Atsimenant šv. Povilo pasakymą, kad patys iš savęs mes nepajėgiame gero net norėti (pilyp. 2, 13), ir anų žmonių užmanymus bei jų įgyvendinimą reikia laikyti jiems duotu Dievo įkvėpimu.

Tačiau pakalbėti tik apie luomo pakeitimą būtų visai permaža. Būti arti Kristaus, jį sekti nėra išskirtas joks žmogus. Geros valios žmogus nors ir klystų, nors per savo klaidas daug ką net blogo padarytų, Dievas nėra toli nuo jo. Jeigu toks žmogus kada susipras ir pats panorės būti artimai su Dievu, jis netikėtai greitai pamatys Dievą šalia savęs, kaip Magdalena Velykų rytą Alyvų darže.

Be jokio pagrindo mes esame pratę skirstyti žmoniją tik į du luomus — viename matyti kunigus ir vienuolius - vienuoles, o antrame — minias pasauliečių: jų pačių namuose, gatvėse, krautuvėse, darbovietėse, teatruose. O gi reikia atsiminti ir nors kada mintyje pamatyti taip pat minias pasauliečių, iš meilės žmogui ir Dievui besidarbuojančių misijoms, labdaros įstaigose, mokyklose, daugybėje organizacijų, siekiančių dvasinio, kultūrinio, medžiaginio žmonijos labo; reikia pamatyti tuos savo sričiai iš žmogaus meilės atsidavusius

gydytojus, visose ligoninėse ir prieglaudose su meile patarnaujančius kenčiantiems, seneliams, našlaičiams. Reikia pamatyti visus pasišventusius ir Dievo neprarusius mokslininkus. Reikia pamatyti ištisas armijas vyrų ir moterų katalikiškose brolijose ir organizacijose, siekiančius ir daugelį pasiekusių aukšto laipsnio krikščioniškame tobulume. Šių žmonių daugybė darbų nerodoma nei teatruose, nei parkuose, nei pajūriuose. Jie vykdomi tyloje, o kartais net slapta nuo to nesuprantančių akių. Kad tuos žmones ir jų darbus pamatytume, reikia norėti ir mokėti juos surasti. Paryžiečiai apie save sako, kad kas nori pamatyti tikrąją Paryžiaus dvasią, tegul neina į naktinius lokalus, nes ten ras tik abejotinos vertės svetimus turistus, o tegul eina į Notre Dame de la Victoire bažnyčią. Taip yra visur. Vieno išsigimėlio jaunuolio ar subrendusio įvykdytą kokį nors gyvulišką nusikaltimą aprašys net katalikiški laikraščiai ir milijonai žmonių tai skaitys. Gi tą pačią dieną tame pačiame mieste padarytų daugelio gerų darbų niekas neaprašys, niekas neskaitys ir niekas nežinos.

Anos pasauliečių minios savo veikla ir savo siela yra arti Kristaus; jos seka Kristų. Nors po daugelio jų mirties nebus kas tirtų jų gyvenimą, tai vis tiek jų tarpe yra daug augšto šventumo laipsnio žmonių. Ant tų nepažintų ir neįvertintų asmenų, ant niekieno nepaminėtų jų darbų stovi viskas, kas yra gero ir gražaus žmonijos gyvenime. *Tai yra trečiasis luomas tarp dvasinio pašaukimo ir pasauliečio, gatvės minios nario.* Kas tuos žmones ir jų darbus akimis pamato ir protu supranta, tam anos tuščių, besilinksminančių ar tik savim susirūpinusių žmonių minios tampa nepatrauklios ir nuobo-

džios. Ne tik geriau, o ir maloniau yra pabūti su tais, kurie ir savo darbe, ir laisvu laiku moka rasti kelią Dievo ir žmogaus meilės tarnybai. Jų tarpe yra Kristus, yra ramybė, yra prasmingo gyvenimo supratimas ir įvertinimas. Jie yra tie, kurie atėję sėda už stalo su Kristumi ir jo mokiniiais. Iš šios draugystės nėra išskirtas nė vienas geros valios žmogus.

NEGALĖDAMAS PADARYTI KĄ NORĖTUM, PADARYKI KĄ GALI

„Jėzus neleido jam pasilikti su juo“ (Plg. Mrk. 5, 1 - 20; Luk. 8,26-39).

Iš Kristaus stebuklų būdavo kartais vieniems džiaugsmo, kitiems kurį laiką baimės ir net nuostolio. Taip vieną kartą įvyko Gerazėnų šalyje, netoli Mirusios jūros. Ulose iškalčiuose kapuose slapstėsi žmogus, kurio niekas nepajėgė suvaldyti, visi bijojo, o jis nuo visų bėgo, visus gąsdino. Jis buvo piktųjų dvasių apsėstas. Pakeliui į Dekapolio miestus, Kristui einant pro aną kapinyną, apsėstasis pats atbėgo pas Kristų ir maldaavo, kad Kristus iš ten pasitrauktų ir jo nekankintų. Kristus jam nieko nebuvo nei sakęs, nei daręs. Jis tolokai nuo jo ėjo pro šalį, tačiau nelaimingojo lūpomis kalbėjo piktosios dvasios, kurios nujautė, kad Kristus neleis joms arti savęs pasilikti. Tikrai, Kristus įsakė joms išeiti iš žmogaus. Pradžioje jos priešinosi, o paskui prašė joms leisti sueiti į kiaules, kurių apie 2,000 ganėsi toje apylinkėje. Gal jos tikėjosi, Kristui nuėjus toliau, iš kaulių vėl ar į tą patį žmogų sugrįžti, ar pereiti iš žmogaus į gyvulius. O kiaulės, pajutę artėjančius velnius, taip visos išsigando, kad metėsi į jūrą ir visos prigėrė. Gi žmogus, apgintas nuo piktųjų dvasių, davėsi aprengiamas ir ramiai atsisėdo. Aplinkiniai Dekapolio gyventojai, pamatę kas įvyko, išsigandę rinkosi

aplink Kristų. Jiems ir į galvas neatėjo, kad tos piktosios dvasios iš prigėrusių kiaulių gali į juos sueiti. Jie neprašė Kristaus užėiti į jų miestus, su jais pabūti ir juos apsaugoti nuo piktuųjų dvasių. Jiems taip gailėjo kiaulių, kad piktosios dvasios pavojų jie pamiršo. Jie maldavo Kristų kuo greičiau pasitraukti iš jų šalies. Jėzus jų paklausė: neužėjo nė į vieną iš jų miestų, o sėdęs į laivelį kartu su apaštalais nusiyrė kitur.

Kristui sėdant atgal į laivą, išlaisvintasis iš piktosios dvasios maldavo leisti ir jam plaukti kartu ir pasilikti kartu su Kristumi. Jis bijojo, kad velniai vėl jo neužvaldytų ir buvo pilnas dėkingumo Kristui bei nusišėbėjimo jo galybe ir gerumu. Tačiau Kristus nesutiko su jo prašymu. Liepė eiti jam namo pas savuosius ir skelbti, kas su juo įvyko.

Nepatenkindamas ano žmogaus prašymo, Kristus jo tuo nepaniekino. Kristui rūpėjo ir tie Gerazėnų šalies žmonės, kurių prisirišimas prie savo kiaulių buvo didesnis už velnio baimę. Jis norėjo pataisyti jų mintis ir širdis. Kristui atrodė, kad jiems geriausias apaštalas bus tas iš jų pačių tarpo žmogus, kurį jie patys matė piktuųjų dvasių valdžioje, patys matė, kas su juo įvyko, koks jis yra dabar: ramus, tvarkingas ir daugiau jų negąsdinąs. Žmogus sugrįžo pas savuosius, visiems skelbė, ką su juo padarė Kristus, o visi klausantieji stebėjosi tuo, kas buvo įvykę.

Tame įvykyje turime pavyzdį buvusio nelaimingo žmogaus, kurs per Kristų radęs sau ramybę ir išlaisvintas iš piktosios dvasios, norėjo palikti ir tą kraštą, ir tuos žmones, ir eiti su Kristumi. Kristus tačiau kitaip sprendė.

Nors pats Kristus viena proga yra pasakęs, kad pranašas visur yra priimamas, tik ne savo tėviškėje (Mrk. 6, 4), tačiau tas pasakymas turi ir išimčių. Tiesą suradusio, prie Dievo grįžusio, gyvenimą pakeitusio žmogaus žodis ir pavyzdys yra įtakingiausias ten, kur jis buvo anksčiau pažįstamas, kur jo nelaimė žmonėms buvo žinoma. Jis pats tampa kitiems gyvu liudininku, koks yra skirtumas tarp tiesos ir klaidos, tarp vergavimo silpnybei, gal ir didelei nuodėmei, ir tarp doro tvarkingo gyvenimo. Jį pažįstantiems toks žmogus yra gyvas pavyzdys, kad geriau yra būti laisvu nuo negėrybų, negu turėti 2,000 kiaulių.

Tiesą suradusio, gyvenimą pakeitusio žmogaus yra net pareiga pirmoje eilėje prisiminti tuos, kurie gal yra jo paties suklaidinti, gal yra papiktinti koku nors jo elgesiu. Ne tik dera, o pats teisingumas reikalauja tapti apaštalu tų praeities draugų tarpe. Ir Kristaus apaštalai Sekminių dieną savo darbą pradėjo tų tarpe, kurie buvo liudininkais jų bailumo. Jų pasikeitimas nustebino minias ir paprasto jų žodžio paveiktos minios žydų įtikėjo į Kristų. Būtų neteisinga pamiršti tuos, kuriems pagal teisingumą priklauso dvasinė pagalba, kurią reikia nešti tiems, su kuriais ligi šiol neturėta nieko bendro. Ne tik nedraudžiama, o yra gera būti apaštalu ir anų tarpe, kuriems nesame nieko skolingi, tačiau teisingumo pareigos yra didesnės už artimo meilės pareigas.

Yra nemaža žmonių, kurie po ilgiau ar trumpiau trukusios gyvenimo klaidos pasikeitę užsidega noru tapti kunigais ar vienuoliais. Tas noras nėra nei girtinas, nei peiktinas. Yra nelengva atspėti, ar toks noras

yra Dievo balsas, ar tik žmogaus noras būti arčiau su Dievu. Ar tokį norą kas turėtų ar ne, ar jį turintiems sektųsi ar nesisektų jį įgyvendinti, tai yra antraeilis klausimas ir rūpestis. Kiekvienas geros valios žmogus visokiame luome gali rasti savo uolumui bet kur beribes darbo dirvas. Svarbiausia yra norėti ką nors gera padaryti. Kas turi apaštališkos dvasios, kas nori savo apaštalavimu atsilyginti už ką nors Dievui, kas bijo, kad, būdamas tarsi toliau nuo Kristaus, gali nepajėgti tesėti naujame kelyje, tokiems geriausia ir kiekvienam prieinama ramybės, stiprybės ir atsisteisimo priemonė yra būti apaštalu ten, kur esi, tame luome, kuriame šiandien esi. Kas stengiasi taip elgtis, tas visada jauš Dievą arti savęs. Kas moka būti apaštalu tose aplinkybėse, kuriose jam tenka būti prieš savo norą, tas mokės juo būti visur. Kas nesiryžta nieko veikti dabartinėse aplinkybėse, teisindamasis, kad jos ne pagal jo norą, tas vargiai prisirengs ką nors pradėti būdamas ir tose aplinkybėse, kokių jis pageidautų. Į subrendusio žmogaus savijautą ir elgesį aplinkybės neturi tiek įtakos, kaip į vaiko ir jaunuolio asmenį. Subrendusio žmogaus gyvenime viskas priklauso nuo jo vidaus nuotaikų. Kas moka būti savo nuotaikų viešpačiu, tas turi drąsos imtis naujinti pasaulį ten, kur jis yra.

VIEŠPATIES TARNYBOJE

„Visa, ko tik prašysite maldoje tikėdami, gausite“ (Mat. 21, 22).

„Jis praleido naktį maldoje Dievui“ (Luk. 6, 12).

Visuomenė, sukręsta kokių nors nepaprastų įvykių, ypatingai karų, kurių laiką visa lieka tarsi apkvaišusi. Ji nepajėgia pilno gyvenimo nei suvokti, nei juo gyventi. Jeigu žmonėms teko patirti bado, jie ilgai visą savo dėmesį nukreipia tik į maistą, nors jo jau seniai perdaug turi. Kai po nelaimės šoka atkurti kurią nors gyvenimo sritį, pvz. butų trūkumą, tai daug ką padaro aistringai skubomis ir darbą baigę pradeda galvoti, ar darbas gerai padarytas, ar ne. Jeigu tos nekritiškos materialinės kūrybos banga perilgai užtrunka, tai ilgainiui visuomenę ji padaro vienpusiška ir siauro akiračio.

Kai vėl viskas nurimsta, atsileidžia visuomenės nervai, kai apsidžiaugia duona ir kitais kasdieniniais dalykais, žmogus vėl pradeda blaiviau galvoti, pamato ir stengiasi užpildyti gyvenimo tuštumas. Vėl atgyja kultūrinės, visuomeninės institucijos. Ne tik jos, o kalnų nuošalumoje atsiranda tokių institucijų, kaip kartūzų, trapistų vienuolynai, pasauliečių rekolekcijų namai. Triukšmingų didmiesčių ne tik pakraščiuose, o neretai triukšmo centre atsiranda tokie namai, kaip karmeličių, klarisių ar kitokie klauzūros vienuolynai. Ir ten užsidaro ne kokie melancholikai ar psichopatai — tokie ten

nepriimami, — o šauniausių vyrų ir mergaičių atranka. Tie visi žmonės nėra pasišalinę iš visuomenės, o tik iš triukšmo pasitraukę maldai ir atgailai visuomenės nariai. Jie yra visuomenės ir visuomenėje. Jie užpildo vieną visuomenės gyvenimo dalį. Kaip individas dalyvauja visuomenėje ne tik tada, kai darbovietėje akrobatiškų miklumu leidžia per rankas gabalą po gabalo kokių nors gaminių, ar kai sukasi kur triukšmingame baliuje, o ir tada, kai vienas sau užsidaręs meldžiasi ar dirba, ar valgo, ar ilsisi. Taip lygiai nepasitraukia iš visuomenės ir tas žmogus, kurio niekad nesutiksime fabrike, triukšminguose pabūviuose ar gatvės maišatyje.

Spontaniškas pagal charakterius ir palinkimus žmonių susiskirstymas į vadinamus kultūrininkus, visuomenininkus, verslininkus, paprastus darbininkus, atsiskyrusius vienuolius ir t.t. yra matoma išraiška žmogaus prigimties sudėtinumo, jos siekimų ir reikalų platumo. Tik dirbti, pavalgyti, išsimiegoti, kada kur nors pramogoj dalyvauti nėra pilnas žmogaus gyvenimas.

Žuvis, ypatingai didžiosios, vandenynuose nukeliauja labai dideles tolas, kol sumedžioja dienos maistą. Vargiai kada banginis keliavo iš Atlanto pietinio galo į šiaurinę vien tik iš sportinio malonumo, nors tą kelionę kasmet jis padaro du kartus. Šiltuose kraštuose per ištisus metus, o kitur vasaros metu, vos tik saulės karšti spinduliai nublanksta, tuoj iš savo slėptuvių išskrenda šikšnosparniai ir laksto, kol sekančio ryto saulės kaitra jų vėl nesuvaro atgal į jų slėptuves. Net ir giesmininkai paukščiai čiulba tik trumpas va-

landėles, o visos jų dienos yra skirtos maisto medžioklei. Vis darbas, maistas, poilsis. Tačiau tik tiek, tai ne žmogaus gyvenimas. Tai kiekvieno paprasto gyvulėlio gyvenimas. Gyvulėliui ir visuomeniškumo užtenka tik tiek, kad padėtų savo vaikams maitintis, kol jie patys vieni pajėgs maisto susirasti.

Žmogaus nėra kaip palyginti su visais kitais gyviais. Žmogus yra sąmoningas savo santykiuose su Dievu. Žmogus renkasi sau luomą, profesiją. Jo santykiai su kitais žmonėmis yra daug kuo kitokie, negu neprotingų gyvių. Jo viso gyvenimo tikslas, pilnai suprastas, yra esminiai kitoks ir ne ten, kaip visų kitų gyvių. Iš žmogaus prigimties palinkimų ir tikslo savotumo seka ir jo gyvenimo skirtingi elementai nuo visų kitų gyvių gyvenimo. Žmogaus visa veikla ir poilsis nėra tik maisto susirasti. Žmogui visas darbas, maistas ir poilsis yra tik priemonės gerai atlikti savo luomo, savo profesijos pareigas, gerai išpildyti visus žmogaus protingosios prigimties ir Dievo reikalavimus, duoti savo prigimties dvasinei daliai tai, kas jai priklauso. Kiekvieno individo gyvenimas tik tada yra žmogiškai pilnas, kai jis atlieka visa, kas jam priklauso atlikti. O tie žmogaus santykiai ir reikalai yra labai platūs: su Dievu, su savo siela, su savomis pareigomis, su savo šeima, su visuomene. Malda, sielos tobulinimas šventumo prasme, sielos kultūrinimas įsigyjant vis daugiau pasaulinės apšvietos, savo luomo ir profesijos pareigos, pareigos visuomenei — tai natūralūs žmogaus pilno gyvenimo elementai. Duona ir darbas duonos įsigyti, poilsis ir pramogos nėra joks žmogaus tikslas. Tai yra tik materialinės priemonės atlikti tai, kas sudaro žmogaus

gyvenimo tikrąjį turinį. Kas skirtų perdaug dėmesio toms priemonėms su skriauda žmogaus gyvenimo tikriesiems elementams, tas rodytų neturįs deramo supratimo, kas jis pats yra ir kas sudaro tikrai pilną žmogaus gyvenimą.

Gyvenimo audros jau ne kartą išgriovė ar pavertė kitiems menkesniems tikslams žmonių susikurtus maldos namus, vienuolynus, kultūrines įstaigas. Iš svetimų rankų ir Lietuva jau du kartus tai išgyveno po to, kai ji tapo krikščioniška. Tačiau visame pasaulyje, kai tik gyvenimas nurimsta, vos tik atsigauna žmonių protai ir jausmai, tuoj vėl kuriami ne tik žemiškos kultūros įstaigos, o maldos namai, vienuolynai. Ir ne numirėliai keliasi tai atkurti; tai atkuria vaikai tų tėvų, kurie neseniai savo rankomis tai išgriovė. Net iš aktyvių bedievių šeimų išeina uolūs kunigai, šventos vienuolės, iš kario šeimos, gal labai barbariškai besielgusio karo sukuryje, gimsta kultūros ir mokslo pionieriai. Po pirmojo pasaulinio karo Prancūzijoje net kelias specialiai tam įsteigtas kunigų seminarias, po daug metų atgijusius trapistų ir kitų senų ordinų vienuolynus pripildė iš karo laukų grįžę armijų karininkai. Tuos pačius faktus matome dabar, apimus paskutinio karo kataklizmui. Pasauliečių visuomenėje juo toliau, tuo vis mažiau lieka žmonių, nevaikščiojančių į jokių maldos namus. Katalikai vėl propaguoja kai kuriose šalyse seniai apleistą bendrą šeimos maldą. Gyvenusieji Bavarijoje dažnai buvome liudininkais daug kam neįprastos praktikos, kuri po karo ten vėl atgijo. Kur kaime nėra bažnyčios, vakare visi kaimo gyventojai susirenka kaimo aikštėje. Seniūnui vadovaujant kalbamos bendros vakaro mal-

dos. Ta jų tradicija yra gimusi ne iš įstatymo, o spontaniškai. Tačiau tokios ir panašios tradicijos gimsta tik ramiais laikais, kai žmogus protu ir širdimi pajėgia suvokti, kas yra jis pats, kas yra jo gyvenimas ir kaip jis turi reikštis.

VEIKLUS KATALIKAS

„Eikite ir mokykite, ką tai reiškia: Aš noriu pasigailėjimo, o ne aukos. Nes aš atėjau ne teisiųjų šaukti, o nusidėjėlių“ (Mat. 9).

„Septynios dešimtys du sugrįžo su džiaugsmu ir sakė: Viešpatie, net ir velniai pasiduoda mums Tavo vardu“ (Luk. 10, 17).

Pamąstykime kiekvienas apie save, kokių kuris būtume išaukę, jeigu ne mūsų tėvų, kunigo, mūsų gerų mokytojų įtaka, kurią jie mums yra padarę. Aš turiu mintyje ir pasauliečius mokytojus, nes ne tik vyresni už mane, o ir mano amžiaus Lietuvos žmonės vaikais būdami neturėjome konfesinių mokyklų su vienuolėmis ar vienuoliais mokytojais. Šalia savęs matėme vieną - kitą, kurių auklėjanti įtaka nesiekė ar kurios jie patys vengė.

Ne tik sakramentų — nuo krikšto ligi viatiko ir paskutinio patepimo — žmogus pats sau neteikia. Visas mūsų religinis ir dorinis auklėjimas yra kieno nors rūpestingo uolumo, kartais labai sunkaus darbo indėlis į mūsų sielas. Tik vienas iš daug tūkstančių žmogus be kitų įtakos pats užsidega tiesos jėškoti. Tai tik tokie, kurių asmenybėje yra kas nors genialaus. Eilinis žmogus, paliktas be kitų pagalbos, dvasiniai miršta, kaip miršta badu mažas kūdikis, apleistas motinos ir kitų užaugusių žmonių.

„Jūs dovanai gavote, dovanai ir duokite“ (Mat. 10, 8). Visose gyvenimo srityse gresia dekadansas, didžiausios katastrofos ir net mirtis, jeigu žmonės nesi-

dalina vieni su kitais tuo, ką turi. Būtų nuostolinga mums patiems, šalia mūsų kas nors dvasiniai gal numirtų, jeigu nesidalinsime su kitais tuo, ką mes esame savyje surinkę ir sutaupę kitų žmonių ir Dievo malonės pagalbos dėka. Būti apaštalu kitų tarpe — tai nėra tik išrinktųjų privilegija. Tai yra kiekvieno žmogaus natūrali dvasinė pareiga. Gerai darome daug kalbėdami ir veikdami socialinio teisingumo įgyvendinimui medžiaginėje srityje. Tačiau būkime giliai įsisąmoninę, kad dvasinis socialinis teisingumas yra reikalingesnis už medžiaginį teisingumą. Be dvasinio socialinio teisingumo medžiaginis socialinis teisingumas yra neįgyvendinamas. Kur užsimojama vykdyti tik medžiaginis socialinis teisingumas, ten teisingumo vardu vykdomas visuomenės apiplėšimas ir žmonės kurstomi vieni kitų nekęsti. Ramiai žiūrėti į dvasinį skurdą aplink mus gyvenančių yra blogesnis dalykas, kaip būti nejautriu tų pačių žmonių medžiaginiam skurdui. Tas faktas, kad mes patys esame tiesą suradę ir pasisavinę kitų pagalba, kiekvieną žmogų įpareigoja dalintis su kitais turima tiesa.

Tie kiti yra ne tie, kurie tiesą jau turi. Reikia eiti jieškoti pražuvį iš tėvo namų. Tą pareigą — eiti ir jieškoti tiesos nepažįstančių — didesniame ar mažesniame laipsnyje turi kiekvienas krikščionis. Matydami tikėjime ar elgesyje paklydusių žmonių, neretas ir katalikas iš jų pasijuokia, jiems net parūgoja. Tai negera. Mūsų tiesos meilė ir jos branginimas turi reikštis kitokiais būdais. Kas per langą žiūrėdamas koneveiktų po langu augančias piktžoles ir neišeitų lauk jų išrauti,

užaukę piktžolės tam langą visai uždengs ir jis daugiau nieko nematys, tik piktžolės.

Žmonija yra daug geresnė, negu daugelis mano; tiesos jieškančių ir trokštančių yra daug daugiau, negu mano tie, kurie niekad nebandė eiti į tų jo niekinamų tarpą. Ką liudija tie šimtai tūkstančių kitatikių, besimokančių katalikų tikėjimo tik pasiskaite trumpą skelbimą autobusuose ar tramvajuose? Ką liudija tos minios Anglijos ir Amerikos miestų parkuose ištisas valandas besiklausą pasauliečių kalbėtojų apie religiją? Ką liudija tos nesuskaitomos minios stabmeldžių, netikinčių, protestantų, kur tik pasirodo Billy Graham? Tai minios belaukiančios ir pačios bejieškančios, kas atneš joms tiesą. Iš tų reiškinių nereikia ne tik juoktis, bet nereikia net lengvabūdiškai į tai žiūrėti. Tai yra viešas šaukimas turinčius tiesą ateiti ir pasidalinti su jos neturinčiais, jos bejieškančiais.

Ir uolus šventas apaštalas turi paisyti ne vien uolumo. Labai maža yra žmonių, kurie kunigystėje ir kitame luome pašvenčia apaštalavimui visą savo laiką. Visi kiti, net uolieji, tiesioginiam apaštalavimui paskiria tik trumpas, retas valandas. Laiko trumpumą turi papildyti nuoširdus uolumas ir turiningumas. Neužtenka norėti ir žinoti, ką skelbsi: reikia pagalvoti, kaip skelbsi. Kaip skirtingai galima apaštalavimo progas išnaudoti ir skirtingų vaisių pasiekti, galima matyti iš tokio palyginimo. Marija Goretti — vargdienių tėvų ir vargingo miestelio 13 metų mergaitė, iš viso tik tris kartus priėmusi šv. Komuniją, net katekizmo buvo mokyta pasaulietės mokytojos. Nuodėmės ji tačiau labiau bijojo negu mirties, ir, sutikusi tokį atveją, kad nuodėmės iš-

vengti teko gyvybės kaina, ji mirė besigindama nuo nedoro žmogaus, kurs kėsinosi įvesti ją į nuodėmę. Iš kitos pusės, matome taip pat katalikiškų šeimų jaunimo, šv. Komunijos dažniau einančių už Mariją Goretti, tačiau tokios pačios nuodėmės, nuo kurios Marija Goretti gynėsi gyvybės kaina, nelaikančių nei tokia didele blogybe, kad reikėtų gintis nuo jos gyvybės kaina, nei iš viso didele tragedija. To skirtumo paaiškinimas yra tik vienas. Marijos Goretti sielos formavime kas nors apaštalavimo pareigą atliko labai gerai. Visų nelaimingų jaunuolių sielos formavime savo apaštalavimo pareigą kas nors atliko blogai. Pareigą gerai atlikti turbūt visi norėjo, tik ne visi mokėjo. Ak, ir tas pats Marijos Goretti žudikas, Aleksandras Serenelli, augo toj pačioj vietoj, tokiose pat sąlygose. Jis mažas turėjo tik vieną nelaimę — tėvas negynė jo nuo nešvarių laikraščių ir knygpalaikių.

Apaštalavime yra dar vienas būtinas dalykas — susiklausymas mokymo turinyje ir metoduose. Katalikų Bažnyčia reikalauja iš pasauliečių apaštalų klusnumo Bažnyčios hierarchijos direktyvoms ir sprendimams. Bažnyčios hierarchija, kuri čia turima mintyje, yra Šventasis Tėvas, Apaštalų Sosto institucijos, vietos vyskupai ir klebonai. Nei mokslo, nei taktikos atžvilgiu Bažnyčia partizaninių apaštalų nepageidauja. Jie yra toleruoti tik tokiose įsivaizduotinėse aplinkybėse, kur katalikas žmogus negalėtų susisiekti nei su Apaštalų Sostu, nei su vietos vyskupu, nei su vietos klebonu. Čia kalbame ne apie tuos išimtinus atvejus ir laikus, o apie normaliai gyvenančius kraštus. Kodėl taip yra, ilgai aiškinti nėra reikalo. Dėl susiklausymo ir vieningumo

nebuvo yra pridygusių nesuskaitoma daugybė sektų. Jos visos nori vadintis Kristaus sekėjais, tačiau kas maldos namas, tai skelbiamos vis skirtingos tikėjimo tiesos, skirtingi dorovės reikalavimai. Tik dėl to kiek yra vadinamų krikščionių, kurie nėra net pakrikštyti. Dėl susiklausymo stokos daugelio geros valios ir apaštališkos dvasios žmonių gabumai, pasišventimas ir išradinga iniciatyva daug kartų yra nuėję niekais.

Katalikų Bažnyčia ne tik doktrinos, o dažnai ir taktikos vieningumo reikalauja ne tik iš pasauliečių apaštalų, o ir iš kunigų. Iš amžiais turėto patyrimo Katalikų Bažnyčioje darnus susiklausymas yra laikomas didelės reikšmės dalyku.

Reikalingiausias tačiau dalykas yra artimo sielos meilė ir noras jai padėti. Kas tuo noru gyvena, moka ir darbo kelius surasti.

DIEVO KARALYSTĖ REGIMU BŪDU NEATEINA

„Prašykit Viešpatį siųsti darbininkų į savo pjūtį“ (Luk. 10, 2).

Kristaus laikais Palestinos šalis ir valstybė buvo nedidelė, Kristus pats jos visos tačiau niekad neapėjo. Tik nedaugelyje vietų jis pakartotinai atsilankė, daug kur atsilankė tik po vieną kartą, o daugelio vietovių visai nelankė. Ne dėl to, kad tų vietų žmonės būtų buvę neverti išganymo, o tik dėl to, kad ir Kristus vartojo ne stebuklingas, bet tik žmogiškas ano meto susisiektimo priemones. Jis beveik visada keliavo pėsčias. Trijų metų laikas buvo pertrumpas apeiti visą, nors ir nedidelę, Palestinos šalį. Jo pradėtą darbą tęsti toliau Kristus paliko kitiems. Jis nesitenkino tik pasirinktais dvylika apaštalų. Lukas mini, kaip Kristus pasirinko iš minios net 72 ir juos pasiuntė į įvairius kaimus ir miestelius skelbti, ką jie buvo jau girdėję, ir pranešti žmonėms, kad juos atlankys Kristus.

Kristui buvo aišku, kad nepakaks ir tų 72 paskelbti pasauliui, ką paskelbti jis atėjo. Buvo gi ir kiti kraštai, kurių asmeniniai aplankyti Kristus nė nemanė; gerai žinojo, kad jų nepasieks nei 12 apaštalų, nei anie 72 jo mokiniai. Užtat Kristus aniems 72 ir sakė: „Pjūtis didelė, o darbininkų maža. Taigi prašykite pjūties Viešpatį siųsti darbininkų į savo pjūtį“.

Kristus nesakė mokiniams, kad jie patys pasikvies-
tų daugiau bendradarbių dėl dviejų priežasčių: viena,
kad tie darbininkai bus reikalingi visais laikais, ir kai
tų 72 jau nebus, antra — kad Viešpaties pjūčiai darbi-
ninkus kviečia pats Viešpats.

Anuos 72 Kristus dar įspėjo, kad jie negaišintų
laiko vaikščiodami iš namų į namus pas prietelius ir
svetinguosius, o pasakytų, ką turi pasakyti, ir eitų to-
liau. Įspėjo taip pat, kad nevysi juos priims.

Net ir tie žydai, kurie Kristų laikė Mesiju, Dievu,
beveik visi nesuprato jo misijos. Vieni laukė, kada
Kristus pasiskelbs karaliumi, kiti laukė, kad jis čia pat
koku nors jiems nesuprantamu būdu žydų tautą išlais-
vins ir joje susikurs sau dieviškąją karalystę. Net ir
dvylika išrinktųjų visai sumišo Kristų suėmus ir jam
mirštant ant kryžiaus. Net Kristaus atsikėlimas ir pa-
kartotinis pasirodymas ne daug ką jiems išaiškino. Tik
gavę Šventąją Dvasią jie suprato, kad dabar jie turi
toliau tęsti, ką Kristus pradėjo, ir tik dabar drįso to
darbo imtis.

Neilgą savo gyvenimą apaštalai uoliai darbavosi,
bet darbo nebaigė. Tas darbas niekad nebus galutinai
baigtas, kol žemėje gyvena žmogus. Jeigu taip įvyktų,
kad kurioje nors generacijoje visi žemėje gyveną žmo-
nės taptų tobulais krikščionimis, net tada būtų klaida
manyti, kad žmonių tarpe jau galutinai tapo sukurta ir
visuotinai priimta bei įtvirtinta Kristaus karalystė.
Čia pat gimsta ir auga nauja žmonių karta. Jeigu ati-
džiai panagrinėsime kai kuriuos mums žinomus reiški-
nius, tai lengvai suprasime, kaip yra pavojinga tėvams
ir ganytojams per daug džiaugtis savo giliu religiniu

gyvenimu, katalikiškomis tradicijomis ir iš to džiaugsmo bei pasitikėjimo nustoti budrumo. Jeigu nors trumpą laiką niekas nebudės, tai besidžiaugiant sukurtu krikščionišku gyvenimu ateis neprietelis, jaunimo protuose ir širdyse pasės pikną sėklą ir labai trumpu laiku visos pasigėrėjimo iliuzijos bus sugriautos. Kiek daug yra šeimų, net ištisų tautų, kur gilus praktiškas religingumas, katalikiškos tradicijos sunyko su viena generacija.

Atėjus gerai progai, pavergtos tautos staigiai kečiasi laisvam gyvenimui ir taip trumpu laiku kartais atsiranda prieš tai niekad nebuvę naujos valstybės. Valstybėje vienos dienos balsavimu ar vienos nakties revoliucija pakeičiamos valstybių formos. Su tokiais tautų ir valstybių įvykiais neturi nieko bendro nė panašaus Kristaus karalystė. Kristaus karalystė neturi matomos formos. Bažnyčia su daugybe labai tikslų ir matomų institucijų, visokių gyvenimo formų nėra Kristaus karalystė. Tai tik apaštalavimo darbas, tai tik kelias į Kristaus karalystę. Kristaus karalystė yra žmonių mintijimas, jautimas, gyvenimas. Pasaulinės valstybės ne tik formą, o net pačią jos egzistenciją galima asmenims primesti net be jų pačių pastangų, net prieš jų norą. Kai kėlėsi Lietuva, buvo žmonių, kurie laisvos Lietuvos nenorėjo, prieš jos laisvę net kovojo, o, valstybei susikūrus, tie patys žmonės buvo Lietuvos priešai.

Su Kristaus karalyste taip nėra. Ji pirmiausia turi būti sukurta asmens prote, širdyje ir gyvenime. Tik tiek ji ir plinta, kiek sukuriamą atskiruose asmenyse. Nei jėga, nei klasta, nei tarptautinėmis sutartimis

Kristaus karalystei individai ir tautos negali būti laimėti. Tokiais keliais plečiasi ar siaurėja tik žemiškų valstybių ribos. Prieš savo valią niekas negali būti padarytas Kristaus karalystės nariu.

Kristaus karalystė yra labai trapi. Tiesa, kad žmogui ir tautose, kur ji yra, negali jos sugriauti joks fizinis smurtas. Ji tačiau savaime griūna, jeigu žmogaus protas ar širdis įsiskverbia jai priešingi dalykai.

Kristaus karalystės negali perduoti viena karta sekančiais kartais, kaip yra perduodami paveldėjimai, kaip lieka karta iš kartos žemiška valstybė. Kristaus karalystė kitiems tiek bus perduota, kiek ji bus prigdyta jaunos kartos kiekvieno asmens atskirai prote ir širdyje.

Visiems maldų kalbėtojams už Kristaus karalystę yra būtina suprasti šią Luko Evangelijos vietą: „Pjūtis, tiesa, didelė, o darbininkų maža. Taigi prašykite pjūties Viešpatį siųsti darbininkų į savo pjūtį“ (10, 1-2). Parinktiems 72 Viešpats liepė ne tik melstis, o juos pačius siuntė darbui ir liepė ne vien maldų kalbėtojus organizuoti, o prašyti Viešpaties daugiau darbininkų. Liepė melstis, kad ne pats Viešpats sukurtų savo karalystę, o kad siųstų darbininkų tai padaryti.

Per atpirkimą Kristus pasėjo sėklą. Jis paliko kelius gauti gimtosios ir kitų nuodėmių atleidimą. Pats tačiau gimtąją ir kitas nuodėmes panaikino savo mirtimi tik tiems, kurie buvo jau mirę. Kitiems buvo ir bus tai padaryta tik žmonėms tarpininkaujant. Kristus pasėjo krikščioniškojo tobulumo sėklą, tačiau toliau žmonių sielose tas tobulumas turi augti nematomu Dievo ir matomu žmonių darbu. Tarpusaviai žmonių santykiai

jau tiek išsivystė, kad yra tarptautinės organizacijos daugeliui žemiškų dalykų. Tuo labiau reikalingas visos žmonijos susirūpinimas žmogaus siela.

Dievo karalystė į žmones ateina tik per žmones, jų geras pastangas laiminant Dievo malonei. Mes kiekvienas jos kūrimui savyje ir kituose dalyvaujame ne tiek, kiek ta intencija maldų sukalbame. Melstis reikia, tačiau kartu reikia rūpintis ir darbuotis ją kurti savyje ir kituose, melstis ir darbuotis, kad Viešpats siųstų daugiau darbininkų į savo pjūtį.

GAILA MAN MINIOS

Šv. Jonas, baigdamas savo Evangeliją, pamini, kad jis, taipgi ir kiti evangelistai, užrašė tik mažą dalį to, ką Kristus pasakė ir padarė. (Jon. 21, 25). Kai kurie iš Kristaus žodžių ir darbų visiems evangelistams atrodė tiek svarbūs, kad juos užrašė visi keturi. Taip visi keturi evangelistai pasakoja, kaip Kristus stebuklingu būdu pamaitino tūkstantines žmonių minias (Mat. 15, 32...; Mrk. 6, 23...; Luk. 9, 15...; Jon. 6,1-13).

Vakarui atėjus, Kristus matė alkanas, net bealps-tančias minias, nenorinčias eiti nuo jo namo. Minių nuovargio ir prie jo prisirišimo sujaudintas Kristus kalbėjo: „Gaila man minios“. Tas minias pavalgydinti Kristus tačiau nepadarė duonos iš akmenų. Ir tokį stebuklą Kristus galėjo padaryti ne sunkiau, kaip padauginti kažkieno turimą duoną ir žuvį. Jis sakė apaštalams: „Jūs turite duoti jiems valgyti“. Pašaukęs jaunikaitį, kurs buvo atsinešęs pats sau vargingą užkandį — kelis miežinius paplotėlius ir kiek žuvies, liepė ir tą truputį padėti prieš Kristų ir pasidalinti su visa minia.

Kodėl Kristus pasirinko pasotinti minią ano jaunikaičio duona? Jaunikaitis, atiduodamas Kristui, ką turėjo, nepatyrė jokio nuostolio. Kartu su visais jis

pats pavalgė gal net sočiau, negu vienas suvalgęs visa, ką turėjo. Jeigu jis būtų sau pasiėmęs, kas nuo minių atliko, būtų turėjęs daugiau, negu iš namų atsinešė. Paklausęs Kristaus, jis dar pelnė nepaprastų dalykų: jis pats save ir kiti jį galėjo teisingai laikyti stebuklo dalininku; kartu su Kristumi jis dalyvavo artimo meilės darbe ir už tai galėjo laimėti didelių nuopelnų; pasotinta minia buvo dėkinga ne tik Kristui, o ir tam savo draugui, kad, tiek maža teturėdamas, paklausė Kristaus ir sutiko pasidalinti su jais savo duona ir žuvimi.

Kristus nemaldavo jaunuolio paskolinti jam savo duonos ir jam neaiškino, ką jis pats valgys, atidavęs kitiems savo užkandį. Kristus liepė pašaukti jaunuolį, liepė jam padėti prieš save, ką jis turėjo ir visa tai palaimino. Kristus elgėsi taip, lyg ta duona ir žuvis jam priklausytų. Tačiau gi taip ir buvo. Kristui priklausė ir tie akmenys tyruose, ir ta duona bei žuvis jaunuolio krepšelyje.

Tai, apie ką mes sakome „*mano*“, pirmoje eilėje yra Dievo. Dievas turi teisę pareikalauti iš mūsų to, ką turime. Dievo yra minios ir mes kiekvienas esame vienas tose miniose. Dievo yra tų minių reikalai. Dievo yra tai, ką minios turi, ką mes kiekvienas turime. Dievas yra tiek geras žmogui, kad, kai žmogus duoda Dievo ar artimo reikalams ką nors iš to, ką jis yra gavęs iš Dievo, tai Dievas įskaito žmogui tai į nuopelną, tarsi žmogus būtų atidavęs tai, kas tik jam vienam priklausė. Tie nuopelnai dideli ne pagal aukos ar dovanos medžiaginės vertės didumą, o pagal žmogaus intencijos, jo minties ir širdies jausmo grynumą bei didumą.

Pop. Leonas XII (Rerum novarum) ir pop. Pijus XI (Quadragesimo anno) savo socialinėse enciklikose moko, kad kiekvienas žmogus turi artimo meilės pareigą duoti kitiems iš savo gėrybių, iš to, kas atlieka iš jo ir jo šeimos reikalų padoraus aprūpinimo. Ne visada turime aplink save alkanų, duonos prašančių asmenų. Tai yra tokių toliau nuo mūsų. Yra ir žmonių sielų išganymo reikalai: misijos, mokyklos ir t.t. Iš to, kas atlieka protingai ir padoriai aprūpinus šios dienos ir ateities savo šeimos ar savo asmens reikalus, žmogus privalo duoti kitų sielos ir kūno reikalams. Kas to nedaro, nusikalsta artimo meilei.

Atmindamas kitų reikalus žmogus pelno du dalykus: atlieka savo pareigą ir įgyja daugiariopų nuopelnų: už pareigos gerą atlikimą už kitų reikalų supratimą, už artimo meilės veiksmą.

Ši pareiga yra tačiau artimo meilės pareiga. Jeigu žmogus jos neatlieka, jis nepraranda nuosavybės teisės į tai, ką privalėjo atiduoti, o neatidavė. Šios pareigos neatlikdamas žmogus nusikalsta artimo meilei ir išminčiai, bet ne teisingumui. Bažnyčia atmeta kaip klaidingą nuomonę tvirtinusių, kad, ko žmogus iš savo perteklių neatiduoda kitų reikalams, į tai jis netenkąs nuosavybės, kad betkas galės tai iš jo paimti. Bažnyčia moko, kad tie, kurie iš atliekamų savo turtą nesidalina su kitų žmonių reikalais, yra ne svetimų dalykų pasisavintojai, o neprotingai tvarką savus dalykus, nesuprantą savo visuomeninių ir artimo meilės pareigų, nedėkingi Dievui už tai, ką yra iš Dievo gavę. Už tai jie tačiau atsiskaitys su Dievu, o ne su žmonių sprendimais. Mes galime vieni kitiems tai paaiškinti, vieni ki-

tus paraginti, tačiau neturime teisės vieni kitus pri-
versti.

Nei Dievas, nei Bažnyčia nenurodo privalomų bū-
dų, kaip savų gėrybių perteklių panaudoti artimo labui
ar Dievo garbei. Žmogui čia palikta laisvė. Vieniems
patinka savomis rankomis dalinti beturčiams aukas.
Tokia pagalba artimui teikia davėjui daugiausia malo-
numo ir pelno garbės žmonių akyse. Kiti per organi-
zijas pasiekia savo auka tokius žmones, kurių jis nie-
kad nesutiko, nesutiks, niekas už tai asmeniniai jam
nepadėkos. Apie kitus sakoma, kad jie savo gėrybių
dalį atidavė Dievo garbei, t. y. atidavė tokiems žmonių
reikalams, kurie rišasi su Dievo garbinimu. Dar kiti
savo gėrybes skiria paremti mokslo, bendrai kultūros
reikalus. Popiežiai Leonas XIII ir Pijus XII ypatingai
rekomenduoja tokią pagalbos formą, kuri užtikrintų
žmogui pelningą pastovų darbą. Pagalbą apmokamu
darbu dirbti galinčiam žmogui jie stato aukščiau už
vienkartinę ar pakartotinę pagalbą be darbo.

Visi čia paminėti ir dar daug kitokių kelių yra ge-
ri ; jais visais žmogus atlieka savo visuomeninę pareigą,
sekančią iš gėrybių pertekliaus. Kurioj nors vietoj, ku-
riuo nors laiku tas būdas yra geresnis, kur žmonių rei-
kalas yra aiškesnis ir didesnis. Ir tas atvejas yra nuo-
pelningesnis, kurį žmogus pasirenka vedamas didesnio
dėkingumo Dievui ir meilės žmogui. Ir ši pareiga gerai
būtų atlikta ir daug gero žmonijos gyvenime įvyktų,
jeigu pasistengtume paversti savo širdies jausmu Kris-
taus žodžius: „Gaila man minios... Mes turime duoti
joms pavalgyti“.

ĮSPĖJIMAS SUNKIOMS VALANDOMS ATĖJUS

„Kai išvysite sunaikinimo nuobodą... jei kas sakys: Štai čia Kristus, štai tenai, netikėkite“
(Plg. Mrk. 13, 5-23).

Nuo tada, kai pakrikę po žemę žmonės pamiršo, kad jie yra visi kilę iš vienos šeimos, didžiausios nelaimės, kurios žmonią ištinka, yra nesantaika vienų žmonių su kitais. Ta nelaimė išsivysto į karus, kurie yra nepalyginamai didesnė nelaimė už gamtos stichijas: ugniakalnio išsiveržimą, žemės drebėjimą, uraganus, sausras, už ligas. Jeigu žmonės sujaudina gamtos įvykiai, nelaimės, kylančios ne iš žmogaus kaltės, tai jos kartu sukelia ir užuojautą, artimo meilės jausmo bangą. Gi pačių žmonių sukeltos karų nelaimės neša tik medžiaginį ir dvasinį prislėgimą. Karų metu pasireiškia didžiausia neapykanta žmogaus žmogui, visokios žmogaus prigimties gyvuliškos aistros, viešai vykdomi didžiausi nusikaltimai, kokie taikos metais griežtai baudžiami visų kultūrinių kraštų įstatymais. Kas karo laukų nematėte, nemanykite, kad taip buvo tik senovėje. Taip buvo ir šio paskutinio karo metu, tai galima pasakyti apie visų kraštų kariuomenes, kurias tik teko matyti.

Tuoj po Kristaus įžengimo į dangų tokia karo nelaimė turėjo ištikti žydų tautą. Tada ir be blogos valios

lengvai galėjo atsirasti pesimistų, kurie imtų sakyti, kad Jėzus Nazarietis nebuvo nei Kristus, nei pranašas, jis neišgelbėjo žydų tautos, nesukūrė nenugalimos karalystės. Anoms sunkioms dienoms atėjus, taip ir buvo: buvo taip kalbama apie Jėzų Kristų, buvo besiskelbią nauji kristūs.

Kristus iš anksto įspėjo prieš tokius pranašus ne tik žydus, o visų laikų ir visus žmones. Kol nebus visoms tautoms paskelbta Evangelija, kol tautos negyvens joje telpančiais dėsniais, tol nesiliaus pačių žmonių sukeltos didžiausios nelaimės. Karai yra pasėka žmogaus stabmeldiškos dvasios, godumo, pavydo, išdidumo ir žmogaus žmogui meilės stokos. Jei kas į tai saktų, kad ir krikščioniškos tautos kariavo tarp savęs ir su nekrikščionimis, tai ir atsakyta yra jau seniai: jos arba gynėsi, arba kariavo todėl, kad lūpomis garbino Dievą, o širdys buvo toli nuo Dievo (Isaias, 29, 13). Kol nebus tautoms paskelbta Evangelija, tol visokios tarptautinės institucijos nesuras kelių ir garantijų išvengti karų. Jeigu būtų kada sukurta ir tarptautinė jėga paremti tarptautinius sprendimus, tai ir ji negalėtų apsaugoti tautų nuo nelaimių. Nesunku suprasti, kad ir tarptautinei jėgai esant gali ir ateityje subręsti tokios piktos jėgos, kurios 1910 metais nusiaubė Portugaliją, nuo 1918 metų ligi dabar kankina Rusiją ir kitas tautas, 1933—1945 metais kankino Vokietiją, prieš 30 metų Meksiką, prieš 20 metų Ispaniją. Kur nėra protuose ir gyvenime Evangelijos dvasios, ten visada yra atviras kelias panašioms klaidoms. Nei tautos didumas, nei jos techninė civilizacija nėra jokia garantija,

nes stabmeldiška dvasia tokių dalykų nebijo ir net nevengia.

Didelius gyvenimo sukrétimus savaime seka ir psichologinis žmonių sukrétimas. Kada žmogus neturi drąsos ar nepajégia iš nelaimių pats išsilaisvinti, savaime jieško pagalbos aukščiau. Krikščioniškoj visuomenėj tai reiškiasi didesniu pasitikėjimu Dievu, didesniu pamaldumu, atgaila, klaidų naikinimu. Kur krikščioniškos dvasios nebuvo ar ji buvo per daug paviršutiniška, ten žmonių viltys reiškiasi nebūtų antgamtinių dalykų jieškojimu ir lengvatikyste visokiems nebuvusiems dalykams. Kadangi paviršutiniško tikėjimo žmonių niekad netrūksta, tai didžiųjų sukrétimų metu, kaip taisyklė, pasiskelbia „regėtojai“, „pranašai“ — visokie netikri kristūs. Jų buvo mūsų laikais komunistų ir civilinio karo metu Ispanijoje, karo metu ir po karo buvo Vokietijoje ir kitur. O kiek yra jų buvę prieš mus. Ir jų niekad netruks, kur žmonių prote, širdyje ir gyvenime bus permaža Evangelijos. Tokios dvasios žmonės, jeigu ilgiau nesulaukia tikrų ar apgaulingų pranašysčių, paprastai metasi į vadinamą spiritizmą ir panašius savęs apgaudinėjimus.

Yra tikri apsireiškimai ir pranašystės, tačiau tie dalykai nevyksta pagal žmonių užsakymus. Tai nėra kasdieniniai dalykai. Kai tokie dalykai vyksta, tai Dievas randa ir būdus žmones įtikinti jų teisingumu. Iš kitos pusės, negalima paneigti, kad ne vieno net švento žmogaus matytos vizijos, pasakytos ar parašytos pranašystės buvo ne iš dangaus, o jo išgyvenimų ir vaizduotės išdava. Yra daug tokios rūšies pranašysčių, kurių, skelbtam laikui atėjus, neišsipildė, yra tokių, ku-

rias Bažnyčia yra uždraudusi ir platinti, ir skaityti. Taip ramiais, taip sumišimų laikais netikri pranašai yra pavojingi tik silpno tikėjimo žmonėms. Kas klauso Dievo žodžio ir savo gyvenime jį vykdo, tas nei pranašų buvimu, nei nebuvimu nesijaudina. Kas buvo sąmoningas ir tvirtas katalikas ramiais laikais, tas juo išliks ir nepaprastais laikais, išliks tokiu ir laisvėje, ir kalėjime, ir kančiose, ir žudomas. Jie tikėjo be stebuklų ir tikėjimą išlaikė, nors nesulaukia stebuklo nė tada, kada jis būtų labai pageidautinas.

Sąmoningas katalikas turi žemėje autoritetą, kurs tikras ir jam žinotinas pranašystes priima. Be tos rekomendacijos pranašai ir pranašystės jų nedomina. Išmintingam žmogui reikia gyventi ne laukimu apreiškimų ir pranašysčių, o Kristaus palikta Evangelija. Kas ją žino ir seka, tas žino gyvenimo kelią, ar kada pranašysčių yra, ar kada jų nėra. Kam trūksta Evangelijos šviesos ir gyvenimo, tą pranašai ir pranašystės dar labiau suklaidina. Kas čia pasakyta apie asmenis, visa tinka ir visuomenei.

Kai ateina baisūs laikai, atsiminkime, kad visa tai buvo Kristaus seniai paskelbta. O kur ir kol yra ramūs laikai, ten apsižiūrėtina, ar žmonių protuose ir gyvenime yra pakankamai Evangelijos. Jeigu jos kur permaža, ten visada galima tikėtis audros.

Vienos rūšies pranašystė yra daug žmonių apgavusių, o tačiau net sekton išsivysčiusi, tai pranašystė apie pasaulio pabaigą. Kas skaito Evangeliją, tas atmena ir Kristaus pasakymą, kad „anos valandos niekas nežino, nei angelai danguje, nei Sūnus, tik vienas Tėvas“ (Mrk. 13, 32).

Pasaulio pabaigos pranašų buvo ir tuoj po Kristaus, ir vėliau. Ypatingai daug jų buvo paskutinių 50 metų tarpe. Jie mūsų laikais daug kartų buvo paskelbę tikslią pasaulio pabaigos dieną, daug kartų jos laukė ir ligi šiol savo pranašystes baigė juokingai. Taip bus ir toliau. Pasaulio pabaigos ir teismo ženklai pasirodys nelauktai; tada visi juos matys ir supras, ir tada raudos žemės visos giminės, nes nebus laiko pataisyti, kas taisytina, baigti, kas nebaigta.

Palaiminti, kurie klauso Dievo žodžio, jį mąsto ir juo gyvena. Jie turi gyvenimo kelią ir visada pakankamai ramybės. Jie yra pasaulio ramybės ir taikos pionieriai. Jie yra dėkingi Dievui už jiems duotą laiką ir neturi ko nusigąsti, kai jiems ateina laiko pabaigos ženklai.

Taigi ir taikos, ir neramumų laikais „jūs žiūrėkite; štai aš jums visa iš anksto paskelbiau“ (Mrk. 13,23).

UŽDEGTI ŽIBURIAI RANKOSE

„Budėkite, nes nežinote nei dienos, nei valandos“ (Mat. 25; Luk. 12, 16-21).

Iš svarbiausių žmogaus prigimtųjų ribotumų yra jo žinojimo ribotumas. Žmogaus žinojimas yra tiek ribotas, kad nežinome, kas mūsų laukia net artimiausioje ateityje. Yra daug dalykų, kuriuos žinoti ar nežinoti nėra labai svarbu. Atrodo tačiau, kad žmogui būtų labai pravartu nors kiek iš anksto žinoti savo mirties laiką. Nors senatvėn einąs žmogus ir pagalvoja, jog netoli yra gyvenimo pabaiga, tai nė vienas nemano, kad tai gali įvykti šiandien, sekančią naktį, sekančią ar kurią kitą netolimą dieną. Net ir tokių tarpe, kurių gyvenimo valandas yra jau suskaitę gydytojai ir slaugės, dėl kurių seserys vienuolės jau šaukia telefonu savo drauges vienuoles ir kunigus, prašydamos melstis už vieną mirties laukiantį ligonį, tik labai retas jaučia ir supranta, kad jo valanda jau atėjo. O kiek yra tokių, kurie, sėsdami į automobilį, pagalvotų, kad jis dabar skubės į tašką, kur nutruks jo gyvybė. Per visą žemę staigiai ir nesipasiruošusių mirštančių kasdien yra tūkstančiai. Taigi nelaukta mirtis nėra joks nepaprastas įvykis: tai yra kasdieninis reiškinys.

Su mirtimi baigiasi visi žemėje užsibrėžti tikslai ir jų siekimo laikas, baigiasi visos pareigos ir profesijos,

visi turėti talentai ir jų pasireiškimo laikas. Mes laikome labai svarbiomis tokias pareigas, kaip Bažnyčioje popiežiaus, kaip valstybėje prezidento, kaip šeimoje tėvo ir motinos. Laikome labai vertingais mokslininko, auklėtojo, apaštalo, rašytojo, menininko ir kitokių darbus. O tačiau nuo Aliaskos žvejo ir Alpių kalnų piešmens ligi Katalikų Bažnyčios popiežiaus ir Jungtinių Tautų prezidento tais laikais, kai tautos tikrai sutartinai gyvens ir dirbs, viskas žmonių gyvenime bus mažos vertės, palyginus su paprasčiausio žmogaus mirties valanda. Ak, gi tą valandą nėra nei paprasčiausių, nei kilmingiausių, o kaip gimimo, taip ir mirties valandą visi esame tik žmonės.

Jeigu yra peiktinas ar kartais ir bartinas visoks žmogus už nerūpestingumą savo kasdieninėse luomo, profesijos ir tarnybos pareigose, tai tuo labiau peiktinas žmogus, nesirūpinąs savo gyvenimo svarbiausiu momentu — mirties valanda.

Kai kas klaidingai sako, jog mirties mintis ardanti žmogui ramybę, neduodanti ramiai nusiteikti savo pareigoms ir reikalams. Jeigu būtų net tiesa, ką jie sako, tai ir tada būtų ne tik neišmintinga, o tiesiog gyvenimo ir jo reikalų iškreipimas, dėl laikinų pareigų ir reikalų užmiršti ir negalvoti apie tikriausi ir svarbiausi dalyką — apie mirtį. Anas pasakymas tačiau, jog mirties mintis trukdo pareigoms ir darbams, yra neteisingas. Su žmogumi, bijančiu galvoti apie mirtį, labai greit atsitinka, kaip su tuo gamtos muzėjaus lankytoju, kurs pasakojo, kokių jis ten matęs musių, žiogelių ir kitokių vabalėlių, o paklaustas, ar matė drablį, nustebęs atsakė: „Argi jis ten yra? Ne, dramblio tai nepastebėjau“.

Apie mirtį negalvoją žmonės gaišta laiką, stebėdami muses, bet į dramblių pažvelgti bijo.

Gyvenimo užbaigos prisiminimas netrukdo nei pareigoms, nei darbams. Priešingai, tai yra geriausias būdas pasigelbėti pareigas ir reikalus teisingai suprasti, tinkamai įvertinti ir juos surikiuoti, kiekvieną pastatant jam deramoje vietoje. Kai žmogus apie mirtį teisingai galvoja, tai jos prisiminimas įneša į žmogaus gyvenimą nesusardomos ramybės. Drąsus žmogus apie viską teisingai sako: „Tai nėra svarbiau už mirtį“. Jo niekas nei nenugąsdina, nei iš pusiausvyros neišmuša.

Mirties prisiminimas tačiau tik toks yra pilnai prasmingas, kurs žmogų paragina būti visada jai pasiruošusiu. Toks prisiminimas žmogų ragina laikyti tvarkoje savo žemiškus reikalus ir būti visada tvarkoje sielos atžvilgiu.

Be tinkamos tvarkos laikyti ir palikti savus žemiškus reikalus paprastai yra ne sielos išganymo, o žemiškos išminties dalykas. Gali tačiau kartais tai būti ir sielos reikalas: jeigu iš žemiškų reikalų tvarkymo ir palikimo būtų nuostolis tiems žmonėms, kurie to neužsitarnavo, jeigu nepadaryta to gero, kurio buvo galima padaryti.

Tačiau vistiek tvarka sielos reikaluose yra svarbesnė už tvarką žemiškuose reikaluose. O sielos reikalų tvarka reikalauja ne būtinai to, kad žmogus kalendoriniu tikslumu dažnai eitų sakramentų ar skrupulatiškai saugotų punktualumą atlikti kurias kitas religines praktikas. Tie visi dalykai yra labai naudingi, kai kurie iš jų yra įsakyti ir to reikia paisyti, tačiau sielos gyvenime svarbiausias dalykas — gyventi Dievo ma-

lonėje. Nėra peiktina, kad pasauliečiai žmonės iš anksto nusiskirtų dienas, kuriomis eis atgailos ar šv. Komunijos sakramentų. Iš anksto nusistačius, yra lengviau tesėti. Tačiau toks nusistatymas neturi būti nepajudinamas. Jeigu kas, įpuolęs į kokią nors sunkią nuodėmę, atidėtų atgailos sakramentą ligi iš anksto nusistatytos dienos, toks nebūtų nei tvarkingas, nei išmintingas katalikas. Toks žmogus nesuprastų nei nuodėmės nelaimės, nei Dievo malonės vertės. Toks žmogus būtų nerūpestingas būti dvasiniai pasiruošusiu mirties valandai. Kas žmogui garantavo, kad anos iš anksto nusiskirtos dienos jis sulauks? O jeigu ir sulauks, tai su koku savo sielai nuostoliu. Kas siekia visada būti tvarkoje ir brangina Dievo malonę, tas iš savo nusistatytos religinių praktikų tvarkos padaro išimtį ne tik nuodėmę padaręs, bet ir nuodėmės pavojui gresiant ar kada to reikalauja kitokia sielos nauda.

Kristus yra pataręs visada melstis ir niekad nesiiliauti (Luk. 18, 1). Ypatingas tačiau maldos būdas yra reikalingas baigiant dieną ar gresiant kokiam nors gyvybės pavojui. Sąmoningas krikščionis savo dieną užbaigia ir visokius pavojus sutinka sužadindamas tobulo gailesčio aktą. Tai praktikuojantį žmogų visoks nelauktas gyvenimo įvykis visada ras pasiruošusį.

Būkime pasiruošę ir budėkime, nes nežinome nei dienos, nei valandos.

ŽMOGUS SU ŽMOGUMI

„Ko jūs norite, kad žmonės jums darytų, ir jūs jiems darykite“
(Plg. Mat. 5, 21-26; Mrk. 11, 25-26).

Dievo gerumui neužteko pasidalinti savo laime tik su angelais ar su keliais žmonėmis. Laimė, kylanti iš būties vidinio pasitenkinimo, tampa tuo didesnė, juo su daugiau ja pasidalini, t. y. juo daugiau kitų laimingais padarai. Dievo laimės jame pačiame niekas negali nei padidinti, nei sumažinti. Tačiau ir Dievo laimė pati veržiasi su kuo nors savimi pasidalinti. Iš to kilo Dievo sprendimas sutverti daugybę angelų, daugybę žmonių sielų. Dievo laimė turėjo matyti daugybę būčių, besidžiaugiančių jo ir kiekviena savo laime. Dievas nori, kad tų laimingų tvarinių būtų kuo daugiausia. Žmogus kartais to Dievo plano nesupranta ir jam prieštarauja. Kartais žmogus nesupranta ar nors pamiršta, kad jo laimė prasideda ir yra jo viduje, o ne išoriniai medžiaginiai dalykai padaro jį laimingu. Be patyrimo žmogus sunkiai supranta, kad jo tikrajai laimei yra daug geriau medžiaginiais dalykais naudotis tik saikingai, tik tiek, kiek jie yra reikalingi, negu jais be reikalo apsi-
krauti.

Žmonės pripildė žemę taip, kad šiandien gyventi tikru atsiskyrėliu, nesutinkant kito žmogaus, yra sunku. Žmonės turi gyventi vieni su kitais. Žmogus ir ne-

linkęs vienas gyventi. Kai už koki nusikaltimą žmogus išskiriamas iš kitų ir uždaromas kur nors vienas, mes tokius užjaučiame ir tai laikome viena iš didžiausių bausmių. Daugelis žiūri su nuostaba net į tuos, kurie patys atsiskiria nuo minios vadinamam klauzūriniam gyvenimui.

Per piktosios dvasios apgaulę tapo pasėta žmonių tarpe vieno kitu nepasitikėjimas, įtarimai, pavydas, neapykanta ir kitokios tarpusavės žmonių nedorybės. Tie jausmai ir reiškiniai nėra nei iš Dievo, nei iš žmogaus prigimties. Tai yra augalai, išdygę iš piktos dvasios įvykdytos ir žmogaus priimtose apgaulės. Dievas nori, kad žmogus žmogų mylėtų panašiai, kaip Dievas myli žmogų.

Dievas nepraleido nenubaudęs angelo už pasikėsinimą į jo sukurtą tvarką. Jis nepraleis nepastebėjęs ir nenubaudęs ir žmogaus, kurs, sekdamas piktaja dvasia, koku nors būdu ardys Dievo sukurtą tvarką. O tos Dievo sukurtos tvarkos dalimi yra ir gražūs tarpusaviai žmonių santykiai. Kristus, atėjęs žmones atpirkti, priminti ir sustiprinti žmonių gyvenime Dievo paliktus kelius, mokė žmones ne tik santykių su Dievu, ne tik pavienio žmogaus asmenį liečiančių dalykų, o mokė ir to, kokie turi būti mūsų santykiai vienų su kitais.

Žmogus visada yra linkęs teisinti pats save. Kristus ir žydų tautoje rado susikurtą įstatymų ir padavimų, teisinančių žmonių silpnybes, kurioms Kristus negalėjo pritarti. Jis skelbė Dievo mintį, kaip tos silpnybės atrodo jo akyse. Tokių įstatymų buvo daug: pateisinančių vaikų nerūpestingumą savo tėvais, pateisinančių vedusiųjų išsiskyrimą, neapykantą savo priešams,

stoką meilės daugeliui žmonių ir t.t. Prieš to laiko žydų tradicijas, nuomones ir net įstatymus Kristus atvirai skelbė, kad kiekvienas, kurs net savo širdies slaptoje pyksta ant kito žmogaus, bus pasmerktas Dievo teisme. Kurs žmogų ižleistų užgaunančiu žodžiu, tas yra vertas būti pasmerktu ir Dievo, ir žmonių teisme. Kas žmogų niekintų ir savo širdyje, ir kitų žmonių tarpe, tam yra pažadėta pragaro ugnis.

Dievas nėra vieniems geras tėvas, o kitiems tik samdytojas ar tik valdovas be tėvo širdies. Visi esame Dievo, Dievas yra visų Viešpats, kiekvieną sielą jis leidžia gyventi tam pačiam tikslui — kad būtume jo laimės dalininkais. Koku nors sprendimu iš anksto Dievas nepaskyrė vieniems daugiau, kitiems mažiau savo meilės ir laimės. Kiekvienas save padarome tos meilės ir laimės daugiau ar mažiau vertu už kitus žmones. Mylėdamas Dievą žmogus turi užtat atsiminti, kad ne jis vienas jį myli — yra milijonai aplink mane jį mylinčių daugiau už mane. Dievas yra ne mano vieno, o visų ir visi Dievo. Dievas myli mane, bet ne mane vieną, o visus. Dievas yra tavo, bet ne tavo vieno, o tavo brolio, tavo kaimyno, tavo darbo draugų, tavo pavaldinių, tavo viršininkų, tavo prietelių ir tavo neprietelių. Ne kuris vienas iš mūsų, o mes visi kartu esame Dievo. Užtat, ar mes vieni kitus mylime ar nekenčiame, mylime ar nekenčiame to, kurs yra Dievo, kurį Dievas myli. Visos mūsų blogos ir geros sąskaitos su žmogumi yra sąskaitos su Dievu. Dievas leidžia lietu visiems, jo saulė visiems, jo meilė ir malonė visiems (plg. Mat. 5. 45). Kas Dievą laiko kokia tai išimtaine savo nuosavybe ar privilegija, priklausančia jam daugiau, negu kitam

žmogui, tas nesupranta, nei kas yra Dievas, nei kas yra žmogus.

Dievo meilė kiekvienam žmogui yra tokia, kad Dievas nenori nei matyti, nei girdėti žmogaus, kurs būtų bloguose santykiuose su kitais žmonėmis. Kristus mums sako: „Jei tu atiduodi savo dovaną prie altoriaus ir tenai atsimeni, kad tavo brolis turi šį tą prieš, palik savo dovaną tenai, ties altoriumi, eik pirma susiderinti su savo broliu, o paskui atėjęs atiduosi savo dovaną“. Ir tai nesvarbu, ar tas žmogus, kurs turi ką nors nors prieš mane, yra mano draugas ar priešas. Ir apie priešą pasakyta: „Greitai susitaikink su savo priešu, kol dar esi kelyje“ (Mat. 21-25).

Kristus reikalauja susitaikinti su artimu ne tik tuo atveju, kada mes esame kalti. Jis to paties reikalauja ir tuo atveju, jeigu kuris kitas yra mums kaltas. „Kada jūs atsistosite melstis, atleiskite, jei ką nors prieš ką turite, kad ir jūsų Tėvas, kurs yra danguje, atleistų jums jūsų nuodėmes. O jeigu jūs neatleisite, neatleis jums jūsų nuodėmių“ (Mrk. 11, 25 - 26).

Nesvarbu, kokių tikslų stotųsi žmogus prieš Dievą melstis: melsti atleidimo, jį pagarbinti, jam padėkoti ar maldauti malonių; ar tik su savo širdies auka, ar Dievo vardu atiduodamas kokią nors medžiaginę auką. Iš kiekvieno, stojančio Dievo akivaizdoje maldai, pirmoje eilėje Dievas reikalauja apyskaitos iš santykių su artimu. „Visa, ko jūs norite, kad žmonės jums darytų, ir jūs jiems darykite. Nes tai Įstatymas ir Pranašai“ (Mat. 7, 12). „Tuo pačiu saiku, kuriuo seikėsite, bus jums atseikėta“ (Luk. 6, 38).

Kad būtum malonus Dievui tiek, kiek tu pats to

pageidauji, nepakanka tik savo širdyje atleisti artimui ir Dievui sakyti, kad norėtume su artimu geruoju gyventi. Dievas reikalauja daugiau. Jeigu tik prie altoriaus atsimeni, kad artimas turi ką nors prieš tave, palik auką prieš altorių. Jeigu iš anksto tai atsimeni, neik prie altoriaus, o pirma eik jieškoti artimo, kurį esi gal užgavęs, gal papiktinęs, gal skriaudą padaręs. Susitaikink su juo tokiomis sąlygomis, kokios bus reikalingos, kad artimas taptų teisėtai patenkintas. Jeigu iš širdies padarai, kas teisingai privalu, o artimas lieka užsikirtęs savo neatlaidume, tai jis bus kaltas. Pats padarei, ko Dievas reikalauja. Taip pat ir mums nusikaltusiems turime atleisti ne tik slapta savo širdyje, o mums kaltas artimas turi žinoti, kad jam atleidžiame. Šiuo pasakymu nereikia suprasti, kad žmonės vienas kitam turi atleisti ir panaikinti visokias medžiagines skolas. Tai nėra ne tik būtina, o kartais tai galėtų būti net labai žalinga ir asmenims, ir visuomenei. Visokios pareigos, išipareigojimai, skolos remiasi ne vien meile, o ir teisingumu. Jų tesėjimu ir pildymu yra paremta visuomenės tvarka ir vienų kitais pasitikėjimas. Kur yra saugojamas teisingumas, ten ir artimo meilė geriau tarpsta. Svarbu, kad vienas iš kito pareigų, išipareigojimų, skolų nereikalautume be meilės, be atsižvelgimo į galimybes, nebūtume kerštingi, nesiremtume vien tik įstatymų raidėmis, policijos ir kalėjimų pagalba. Kas už neatliktą pareigą, už nesumokėtą skolą negalintį tai laiku padaryti savo artimą meta į kalėjimą, to paties bus parduoti žmona, vaikai ir jis pats, kol jis viską atsiteis Dievo teisingumui (Plg. Mat. 18, 27...).

Taigi, kai norime savo malda pasiekti Dievą, pa-

justi, kad Dievas yra su mumis, pirmoji sąlyga — atvira širdis kiekvienam žmogui. Artimas, su kuriuo būtų blogi santykiai, yra siena tarp Dievo ir mūsų. Per ją nei malda, nei auka Dievo nepasiekia.

DIDŽIAUSIAS DIEVO AKYSE

„Kas gi tat yra didžiausias dangaus karalystėje“ (Mat. 17, 1).

Dievo planai, liečią taip atskirus žmones, taip visą žmoniją, yra gražūs. Kad žmonija būtų pagal Dievo mintį, nepakanka, kad visuomenėje nebūtų tik neteisybių, neapykantos, keršto, neatlaidumo. Kai mūsų tarpe atsitinka kokių nors nesusipratimų, mūsų atlaidumas vienų kitiems turi būti nuoširdus, atviras ir paprastas.

„Kartą Jėzus pasišaukęs vaiką pastatė jį tarp savo mokinių ir tarė: „Iš tikrųjų sakau jums, jei jūs nesi- grįšite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę. Taigi, kas tik pasižemins kaip šitas vaikas, tas didžiausias dangaus karalystėje“ (Mat. 18, 2-4).

Aną kartą ir kitais atvejais Kristus kalbėjo ne vaikams, kokie jie turėtų būti. Vaikus mokyti Kristus paliko jų tėvams. Jis kalbėjo apaštalams, vaikų tėvams ir minioms užaugusių, kokie jie turi būti. Jis ragino ne į vaikų amžių, ne į vaikų išmintį ir naivumą. Jis kalbėjo apie užaugusio žmogaus paprastumą, atvirumą ir nuoširdumą, šio charakterio sielos yra didžiausios dangaus karalystėje.

Tokios sielos yra didžiausios ir žemėje. Jos atvira širdimi priima Dievo malonę ir tos malonės gausiai gauna, nes tarp jų ir Dievo paprastai nėra kliūčių. Jos

yra rūpestingos niekam nenusikalti. Jei kuo nors nusi-
kalsta, jos yra skubios susitaikyti. Jos yra atlaidžios
kiekvienam žmogui. Jos noriai priima ne tik Dievo, o ir
žmonių gerą žodį. Jos nori gero visiems ir to gero
siekia.

Tos vaikiškai paprastos sielos yra jautrios kitiems
žmonėms ir todėl gailestingos. Jų darbas ir auka yra
pagrindas beveik visų darbų, kiek tik jų yra žemėje iš
artimo meilės.

Kadangi atvira širdimi ir su ypatingu pasitikėjimu
tokios sielos priima Dievo žodį, tai Dievas teikia joms
daug išminties teisingai suprasti dalykų vertę ir savo
išmanymą pritaikyti praktikos gyvenime. Jie išmintin-
gai tvarko ne tik savo privatų gyvenimą, bet yra viso-
kių gerų darbų kūrėjai ir rėmėjai. Kokį įdomų gautume
vaizdą, jeigu kas aprašytų charakterius visų laikų ir
viso pasaulio nors pačių didžiausių dvasios kultūros ir
labdaros institucijų kūrėjų ir rėmėjų. Mes pamatytume,
kokia didelė asmenybė yra paprastos, atviros ir ne-
vylingos sielos žmogus. Paprastai tos kūdikiškos pa-
prastos sielos žmonės yra tie idealistai, kurie pajėgia
numirti kankiniais už Dievą, už savo sielą, karo lauke
iš patriotizmo, motina už savo kūdikius ir t.t.

Dievo širdžiai malonaus ir dangaus karalystėje di-
džiausio žmogaus priešginybė yra pasaulio išdidieji ir
pasaulietišškai išmintingieji. Jie išmintimi skaito suk-
tumą, dviveidiškumą, apgaulingą diplomatiją. Jie mo-
ka gražiais žodžiais kitus šaukti aukoti ir aukotis. Pa-
tys tačiau ne tik neskubūs pirmieji tai daryti, o žiūri,
kaip iš tos jų sukurstytos geravalių žmonių minios tu-
rėti daugiau pelno. Jie moka žodžiais labai aukštai

kelti ir net piniginiai aukštai įvertinti visus savo darbus, pasidarbavimus, nuopelnus visuomenei. Jie reikalauja, kad kiti juos aukštintų ir atlygintų už tai, kad jie kitus ragino į ką nors gera. Tačiau jie niekad nepagalvoja, ką jie veiktų, iš ko gyventų ir į ką taptų panaši žmonija, jeigu visi taptų jiems panašiais.

Kristus, išaukštindamas kūdikiškai nevylingos sielos žmogų, tuo pačiu pasmerkė to nuoširdaus nevylingo žmogaus priešgynybę — pasaulietiška prasme gudriuosius ir suktus išminčius.

Dar daugiau ir įsakmiai Kristus pasmerkė visus anų geravalių nevylingų žmonių piktintojus. O tais paprastų sielų piktintojais yra ne tik tie, kurie savo netikusiu elgesiu užgauna jų tikėjimą, jų dorinį jautrumą, bet ir tie, kurie vylingai, net meluodami išnaudoja jų gerumą ir jų pasitikėjimą. Visiems tų kūdikiškos sielos žmonių piktintojams Kristaus sprendimas buvo labai skaudus: „Kas piktina vieną iš tų mažutėlių, kurie į mane tiki, tas vertas, kad asilo sukamų girnų akmuo būtų užnertas jam ant kaklo ir kad būtų nuskandintas jūros gilybėse“ (Mat. 18, 6). Ne tais pasaulio išminčiais ir mažųjų piktintojais paremtas žmonijos gyvenimas. Jie yra tik akmenys ant kelio kuriant padorią ir vieni kitais pasitikinčią visuomenę. Ne tokio žmogaus Kristus jieškojo ir jis nori savo malone suformuoti ne tokį žmogų, žmogus pagal Dievo mintį tai vaiko sielos žmogus — nevylingas, nuoširdžiai atviras, vertas visokio pasitikėjimo, paprastas. Jeigu nepasidarysime kaip vaikai, nesukursime pasitikėjimo vieni kitais, neišugdysime meilės vieni kitiems, nesukursime darnios ir susiklausančios visuomenės, kitiems žmonėms būsi-

me pasipiktinimo akmenis, neįeisime į dangaus karalystę.

Žmogui į Dievo ir žmonių širdis kelias yra kūdikiškos sielos kelias.

PAVOJINGA KĖDĖ

„Neteiskite, kad nebūtumėte teisiame“ (Mat. 7, 1).

Ar pasaulyje yra blogo? Jeigu žmogus būtų ne-regys ir kurčias, tai patyrimu ir širdimi įsitikintum, kad žmonių širdyse ir jų elgesyje yra daug piktosios dvasios pasėtų piktžolių. Apie širdį net geru atrodančio žmogaus neretai teisingai sakoma, kad kirminas išsivysto ir gražios gėlės žiede. Jeigu norėtume būti dideliais optimistais ir tvirtintume, kad bent gerų katalikų sielose nėra likę gimtosios nuodėmės pasėkų, kad bent į katalikus neturi įtakos jų pačių prigimties silpnybės, piktosios dvasios pastangos ir aplinka, tai besidžiaugdami tokiu optimizmu, dažnai apsigautume ir patys su savimi, ir su kitais.

Iš kitos pusės, tačiau ne tik mus supančioje gamtoje ne viskas yra taip, kaip atrodo žmogaus akiai. Ir bloga ne visa yra, kas mums taip atrodo. Žmonių elgesys ir jie patys ne visada yra blogi, kai kitų akims ir protui taip atrodo. Ir tie žmonės, kuriems pagrįstai galima ką nors negero primesti, nėra tiek blogi, kaip žmonių akims atrodo, kaip žmonės apie juos sprendžia. Daugybė žmonių veiksmų, kuriuos kiti blogais laiko, nėra tokiais, kaip žmonės mano. Mes esame bejėgiai atspėti ir įvertinti žmogaus valią, jo bendrąjį nusitei-

kimą, to meto vidaus būklę, visokias aplinkybes, turinčias įtakos į žmogaus protą, valią ir jausmus. Apie žmogaus tikrąją vertę, apie jo veiksmų tikrąją vertę mes galėtume spręsti tik tada, jeigu jis pats nuoširdžiai atvertų visas savo širdies paslaptis. Be paties žmogaus pagalbos ir atvirumo jo negali pažinti ir suprasti joks kitas žmogus, niekas negali suprasti asmens ir jo veiksmų tikrosios vertės. Kiekvienas žmogus kitam žmogui yra neatspėjama paslaptis, ir dėl to daugelis žmonių aplink mus ir daugelis jų veiksmų nėra tokie, kaip mums atrodo. Blogos valios žmonių, iš blogos valios atliekamų veiksmų yra daug mažiau, negu atrodo pirmiems mūsų įspūdžiams. Net ir apie tokius dalykus, kurie yra blogi, atskirais atvejais yra sunku kitame asmenyje nustatyti blogumo laipsnį.

Daug blogesnis dalykas už tą žmonių bejėgiškumą teisingai kitą įvertinti yra palinkimas kituose aplink save pamatyti krislus, o savyje nepastebėti rąstų. Mums Dievo patartas ir naudingiausias nusiteikimas yra žvelgti į save. Yra ir teisinga, ir žmogui visada naudinga save laikyti klystančiu žmogumi. Yra būtina dažnai ir su dėmesiu savo silpnybes prisiminti, jas pasvarstyti, apgailėti ir dėl paties savęs, ir dėl kitų žmonių, ir dėl Dievo.

Pasitaiko, kad negali išvengti nepamatęs kito žmogaus silpnybės. Tokiu atveju pirmiausia reikia žvelgti į save, ar tavyje nėra tos pačios silpnybės ar klaidos. Jeigu kada staiga pamatytum degantį tavo kaimyno namą, tai savaime pirmiausiai žvelgtum, ar kartais nedega ir tavo namas. Taip elkimės ir pamatę kuriame nors žmoguje silpnybę. Kitų silpnybių jieškoti, jas ste-

bėti niekad nereikia, tačiau tokiam žmogui, kurs yra nusiteikęs save pažinti, save taisyti ir tobulinti, neišvengiamai pamatytos kitų silpnybės bus net naudingos, nes tai bus jam paraginimai žvelgti į save ir taisyti savas silpnybes.

Pastebėjus kito žmogaus silpnybę ar klaidą visada reikia atsiminti dar vieną svarbų dalyką. Ne kiekvienas žmogus turi teisės ir pareigos kitus žmones teisti. Yra asmens, kurie turi tą pareigą. Tėvai privalo stebėti savo vaikus. Dvasiniai ganytojai turi žinoti savo ganomųjų elgesį. Jaunimo auklėtojai turi stengtis žinoti jų atsakomybei patikėtą jaunimą. Tie visi turi budėti. Dažnai bus geriau ir teisingiau, kad, įtarę kurs nors ir ką nors esant netvarkoje, jie nebus linkę nuolaidžiai ir geraširdiškai viską pateisinti ir tylomis praleisti. Jų pareiga yra viską teisingai ištirti ir, kas taisytina, pataisyti. To iš jų reikalauja ne tik artimo meilė, o ir teisingumas.

Visi kiti, tokios pareigos neturintieji, užuot pasmerkę kito žmogaus elgesį, geriau padarys pajieškodami, ar yra kuo žmogų pateisinti. Ko negalima pateisinti, klystantį žmogų reikia užjausti ir žiūrėti, kaip ir kuo tam žmogui galima padėti. Jeigu pats be kitų gali jam padėti, taip ir padaryk, ir artimo klaida telieka tarp judviejų. Jeigu tavo pagalba jam padėjo, apie matytą klaidą niekam nekalbėk, kad žmogui nepadarytum nemalonumo ir jo nepažemintum. Jeigu klystantis žmogus tavęs paklausė, tada geriau bus jo klaidos nesakyti net tiems, kurie turi pareigą rūpintis jo elgesiu, kaip tėvai, ganytojai ar auklėtojai. Jeigu žmogus klaidą kartoja ir pats negali jam padėti, tada yra pareiga

įspėti tuos, kurie turi pareigą rūpintis klystančiojo elgesiu. Matant klystantį žmogų ir nieko nedaryti gali būti ne tik klaida, o net nusikaltimas artimo meilei, o kartais ir teisingumui. O svarbiausia, ko neužmiršta geras žmogus, matydamas kitą klystantį, tai už klystantį pasimelsti. Bažnyčia viešai meldžiasi už visus paklydusius ir nusidėjusius. Teisingasis Jobas meldėsi už savo vaikus iš anksto, kad, susirinkus jiems papuotauti, su jais kas blogo neįvyktų. Reikia melstis ne tik tėvams už savo vaikus, auklėtojams už savo auklėtinius, ganytojams už savo ganomuosius. Kiekvienam žmogui dera pasimelsti už matomą ar žinomą klystantį artimą, tikintiesiems dera melstis už visus klystančius — žinomus ir nežinomus.

Šv. Jono Vianney vienas kaimynas klausė patarimo, kaip kovoti su savo ganomųjų silpnybėmis. Pirmas dalykas, kurio šventasis klausė savo kaimyno, buvo — kiek jis už savuosius meldžiasi ir atgailoja. Tai pirmas paklausimas, kurį turi sau užduoti ne tik sielų ganytojai, bet visi vaikų tėvai ir visi jaunimo auklėtojai.

Taip reikia žiūrėti į žmonių klaidas ir silpnybes. Kam luomo ar nors laikinės pareigos to neįsako, nesėkime į teisųjų kėdę žmogų teisti ir pasmerkti. Kas ne iš pareigos kėsintųsi toje kėdėje atsisėsti, tas pats bus Dievo teisiamas. Klystantį žmogų užjaukime ir norėkime jam padėti iš klaidos pasitaisyti.

TIESUMAS IR ATVIRUMAS

„Saugokitės parisiejų raugo, tai yra veidmainystės“ (Luk. 12, 1).

Žmonės turi kalbą, raštą ir kitokius būdus vieni kitiems pasakyti savo mintis, jausmus, norus. Tačiau kalba ir visais ženklais žmogus gali ir kreivai naudotis — viena manyti, o kita sakyti ar rašyti. Tokį elgesį Dievas žmogui uždraudė savo įsakymu. Ir Sename Įstatyme daug kartų, ir Naujame Įstatyme per Kristų Dievas mokė žmones tiesumo ir su Dievu, ir su kitais žmonėmis. Kas liečia Dievą ir žmogų, Dievas nenori nei tokio tikėjimo, nei tokio šventumo, kad žmogus tartųsi savo viduje esąs tikintis, pamaldus, bet iš jo elgesio ir žodžių kiti nežinotų, kuo jį laikyti: tikinčiu ar netikinčiu. „Aš sakau jums, kas išpažins mane žmonių akivaizdoje, tą ir žmogaus Sūnus išpažins Dievo angelų akivaizdoje“ (Luk. 12, 8). Dievas ir žmogaus priklausomybė Dievui nėra koks menkavertis ir slaptas reikalas. Dievas nori, kad mūsų tikėjimas ir mūsų santykiai su Dievu taip pat nebūtų slapti. Šios rūšies žmogaus slaptumas visada yra paremtas grynai žemiškais motyvais, kurie, palyginti su realybe žmogaus priklausomybės Dievui, yra menkos vertės. Gi žmogaus atvirumas yra geras kelias kitiems parodyti, kokie turi būti mūsų santykiai su Dievu ir kitus padrąsinti į atvirą tikėjimo išpažinimą.

Tiesumas ir atvirumas yra būtini ir žmonių santykiuose. Kad suprastume šių dorybių plačią visuomeninę vertę, imkime palyginimą iš šeimos. Šeimos gyvenimas yra paremtas pasitikėjimu, o pasitikėjimas paremtas vieno kitam atvirumu ir tiesumu. Kur tarp šeimos narių nėra pilno atvirumo ir tiesumo, ten savaime pradeda nykti vieno kitu pasitikėjimas, pradeda atšalti meilė, kyla pavojus darniam sugyvenimui.

Taip yra ir visuomenėje. Tik tiesūs, atviri žmonės yra verti visų pasitikėjimo. Suktas žmogus kartais, dėl žmonių negudrumo, įsigyja daugiau pasitikėjimo už atvirą žmogų, tačiau, kiek kartų tai įvyksta, tiek kartų visuomenė apsirinka. Neatvirumas, nenuoširdus dviveidiškas diplomatiškumas ilgainiui vistiek žmonių susekamas ir tinkamai įvertinamas. Ir visuomenėje, kaip šeimoje, kur nelieta pasitikėjimo, ten išblęsta tarpusavė meilė, gražus bendradarbiavimas, ten pradeda irti tvarka ir sugyvenimas.

Katalikų Bažnyčios misijos ir visas jos darbas bei tvarka yra paremta tiesumu ir atvirumu ganytojų tikintiesiems ir ganomųjų savo ganytojams, žemesnių savo vyresniesiems. Jeigu to nebūtų, būtų neįmanomas apaštalavimas. Jeigu kada kur nors to pritrūksta, ten nyksta tikinčiųjų bendruomenės dvasinis gyvenimas, krinka ir bendruomenė.

Žmonės ne visi to paties charakterio. Užtat ir žmonių atvirumas bei tiesumas gali reikštis skirtingais būdais. Kiekvienam žmogui tačiau yra privalomas vidinis nusiteikimas nebūti dviveidžiu, saktu žmogumi, kurs viena manytų ir jaustų, o kitą kalbėtų. Nėra privaloma žmogui savo nuomones, jausmus ir pažiūras į

kokį nors dalyką pasakoti kiekvienam sutiktam. Jeigu su dėmesiu skaitysime Šventąjį Raštą, jau nekalbant apie dorinio gyvenimo mokytojus, tai daugelyje vietų rasime papeikimą žmogui, nemokančiam suturėti savo liežuvio, visiems ir viską kalbančiam, kas tik į galvą atėjo, kur tik ką nugirdo ar sužinojo. Reikia skaityti didele yda žmonių palinkimą ar tai į akis kuriam žmogui ką nors apie jį pasakyti, ar apie kitus asmenis bei įvykius kalbėti nepagalvojus, ar iš viso reikia apie tai kalbėti, kam, kada ir kaip ką pasakyti. Tiesa, kad yra žmonių iš prigimties greitesnių už kitus ne tik veikti, o ir kalbėti. Kiti ne taip skubūs. Palaiminti, kurie skuba visur gera daryti ir neskuba pasakyti, kas kada yra jų mintyje.

Gyvenime tačiau yra atvejų ir reikalų, kada žmogaus tylėjimas nėra dorybė, o gali net būti didesnė ar mažesnė klaida. Kiekvienam žmogui gali pasitaikyti atvejų, kada ar tai asmeniui jį liečiantį dalyką, ar visuomenei jai svarbų dalyką pasakyti yra pareiga. Kartais tokia pareiga gali būti pasakyti asmeniui ar visuomenei jų klaidą. Šios pareigos nereikia bijoti. Ji dažnai gali būti dideliu meilės pasitarnavimu. Ją atliekant tačiau visada reikia atsiminti seną pasakymą, kad tiesa užgauna. Tikrai keista. Dažnas žmogus mažiau užsigauna išgirdęs apie save ką nors neteisingo blogo, negu išgirdęs ką nors nemalonaus teisingo. Nesektini tie žmonės, kurie giriasi nepaisą, kaip kas jo pasakymą priims, o saką viską tiesiai. Toks elgesys gali būti peiktina yda, o kartais net nuodėmė. Sakant ir tiesos žodį, niekad nepasakomas tik žodis. Žodis visada yra pasakytas vienokia ar kitokia intencija, vienokiu ar

kitoku tonu, vienokiose ar kitokiose aplinkybėse, prie keturių akių ar prie liudininkų, su meile ar su noru užgauti. Dėl tų visų priedų aplink žodį artimui sakomas ir teisingiausias žodis gali būti didelis artimo meilės darbas, o gali būti didelė nuodėmė prieš artimo meilę. Kas kita yra kūdikį ar ligonį švelniai pavalgydinti, o kas kita tą patį valgį jam šiurkščiai paduoti.

Kristus mokė nesakyti prie liudininkų žmogui nemalonus tiesos. Liepė pirmiausia tai padaryti prie keturių akių. Ir toks pamokymas turi būti apgalvotas, kaip tai padaryti, kad žmogaus neužgautų, o jam padėtų. Jeigu kuris žmogaus elgesys ar yda turi ne asmeninės, o visuomeninės reikšmės ir žmogus, kieno nors įspėtas prie keturių akių, savo elgesio netaiso, jis parodo blogą valią. Tada jis tam tikrame laipsnyje praranda teisę į savo asmens gerą vardą. Tokiu atveju Kristus pataria pasiimti liudininkų ir prie liudininkų žmogų įspėti.

Žmonės žmones turime įspėti, tačiau tai yra dorybė ir menas. Negalima to daryti lengvabūdiškai. Kiek skleidžiama žmonių tarpe visokios tiesos, nereikalingos viešai žinoti, be artimo meilės ar net su intencija žmogų pajuokti, pažeminti, jam pakenkti.

Malonus žodis daugina draugus ir švelnina priešus (Eccli. 6, 5). Daug motyvų būtų galima nurodyti, kodėl reikia saugotis visokių suktų ir neteisingų žodžių. Ir tai visur — pradedant pasakomis mažiems vaikams apie nebuvėlį Kalėdų senį ir baigiant kalbomis suaugusiems apie jų reikalus, čia dera priminti dar vieną dalyką. Suktas, neteisingas žodis yra kelias ne tik į daugelį kitokių blogybių, o tą patį suktą asmenį veda į nie-

kad nesibaigiančias suktybes ir melą. Nieko nėra nežinomo, kas netaptų žinoma. Kai žmogaus suktumas pradeda aiškėti, kaltasis stengiasi gelbėti savo garbę, o tai dažnai reiškiasi kitų kaltinimu, tolesniu suktumu ir net melu.

Žodis yra brangus dalykas. Jis išreiškia tai, kas yra žmogaus širdyje ir pasiekia kito žmogaus širdį. Tegul jis būna visada tik geros širdies teisingas ir atviras pasiuntinys, nešąs kitoms širdims šviesą, paguodą ir džiaugsmą, žodžiais galima žmonijoje daug gero sukurti, bet galima daug ir sugriauti. Tegul mūsų žodžiai visada būna skleidžiantys gera ir kuriantys gyvenimą.

TOLERANCIJA DIEVO IR ŽMONIŲ PRASME

„Eikite tat į kryžkeles ir, ką tik rasite, šaukite į vestuves... Prieteliau, kaip čia įėjai, neturėdamas vestuvinio drabužio“ (Plg. Mat. 33; 23 skyrius).

Daugelyje vietų Naujajame Testamente pasakyta, jog Kristus daug kartų priminė ir aiškino, kad Dievas nėra iš anksto ir neatšaukiamai atmetęs nė vieno žmogaus. Kristus savo palyginimuose net sakė, kad visiems dangaus gyventojams yra daug džiaugsmo iš susiprantančio ir pasitaisančio kiekvieno žmogaus. Kiekvienas žinome pavyzdžių iš Kristaus laikų, daugybė jų buvo ir yra visur ir visais laikais, kaip Dievas neatmeta nė vieno: stabmeldžio, netikinčio, klaidatikio, netinkamo elgesio žmogaus. Kad iš anksto ir neatšaukiamai Dievas nėra atmetęs nė vieno žmogaus, tai tvirtina ne tik nuolatiniai gyvenimo pavyzdžiai. Katalikų Bažnyčia net skaito tikėjimo klaida nuomonę, kad kuri nors žmonių grupė ar kuris asmuo negalėtų būti išganytas.

Nėra tokių įsitikinimų, nei elgesio klaidų, kurių geros valios žmogus negalėtų surasti savyje, kurių nesuprastų ir negalėtų pataisyti. Pasakymas „nepataisomas žmogus“ yra vartojamas tik tų žmonių žodyne, kurie nesirūpina ir nesistengia ko nors pataisyti.

Tačiau nors tai ir tiesa, nors Dievo gerumas begalinis, tai vistiek nieko sutepto neįeis į dangaus karalystę. Tai sakome ne mes, žmonės, o šis žmogui grasi-

nantis įspėjimas yra pasakytas Dievo. Tik abipusė meilė gali suvesti draugėn Dievą ir žmogų. Dievas myli kiekvieną žmogų, nori kiekvienam žmogui laimės, tačiau žmogus turi laisvą valią ir jeigu jis pats Dievo nemyli, jo nepaiso, tai jų tarpe nutrūksta ryšys, susidaro ta praraja, kurią Kristus priminė palyginime apie turtuolį ir Lozorių. Tą ryšį atnaujinti ir tą prarają pereiti nėra kito būdo, kaip žmogaus meilė Dievui ir Dievo paisyimas. Žmogaus išganymui yra būtina Dievą tikėti, tikėti tokį, koks jis yra, o ne savo išgalvotą, t. y. būtina turėti Dievo nors esminį supratimą. Yra taip pat būtina laikytis Dievo įsakymų.

Nepaisant kaip Dievas žmogų myli, žmogus negalės Dievo pasiekti — būti išgelbėtas, jeigu kuris Dievo visai netiki ar kuris tikėdamas nesilaiko jo įsakymų. Tikintieji žmonės naudojasi Kristaus paliktais sakramentais ir patys yra susikūrę daug visokių religinių praktikų. Jie turi taip pat daug visokių elgesio tradicijų. Visi tie žmonių susikurti dalykai yra antraeiliai ir tik geri priedai Dievui ištikimo žmogaus gyvenime. Pagrindas yra Dievo įsakymai, žmogui paskelbti jo prigimtyje, žodžiu pasakyti pirmiesiems žmonėms, pakartoti Dešimtyje įsakymų, pakartoti ir papildyti Evangelijoje. Kas to nepaisytų, veltui būtų visos žmonių susikurtos reliiginės praktikos, visokie geri papročiai ir formalumai. Vargas būtų mums, jeigu duotume dešimtinę iš krapų ir kmynų, o apleistume Dievo įsakytus dalykus (plg. Mat. 23, 23), jeigu saugotume smulkius žmonių papročius, o apleistume Dievo įstatymus.

Dievas myli žmogų, nori kiekvienam žmogui amži-

nos laimės, tačiau yra ribos, už kurių stovinčius Dievo gerumas neišgelbės.

Tokia yra Dievo tolerancija žmogui.

Labai daug kalbama apie žmogaus toleranciją žmogui. Ji giriama, aukštinama, visiems siūloma. Tačiau kokia prasme žmonės tą žodį vartoja? Daugelio žmonių šiandien priimta prasme tolerancija reiškia nesidomėti ir nesiteirauti, ką artimas žino ir tiki apie Dievą, ar supranta Dievo malonių šaltinius ir jų vertę, ar jais naudojasi, ar žino Dievo įsakymus ir ar juos saugoja. Vienu žodžiu — tolerancija daugelis supranta žmogaus nesidomėjimą kito žmogaus siela ir jos reikalais.

Nesidomėti artimo siela yra ne tolerancija, o savo artimo nepaisymas. Yra nenuoseklu pamatyti žmogaus kūno reikalus ir juos užjausti, o nepaisyti žmogaus sielos. Daugelis pasipiktina skaitydami, kad kas nors mirdamas paliko tam tikrą sumą pinigų jo turėtų ar kitoikių gyvulių globai. Ko piktintis: ar tik todėl, kad paliko ne žmogui? Jeigu kas yra rūpestingas tik artimo kūnui, nepaisydamas jo sielos, kuo jis esminiai skiriasi nuo ano, kurs daugiau širdies parodė jo mylėtiems gyvulėliams, negu aplink gyvenantiems žmonėms. Kūnas ir žmonių, ir gyvulių yra iš tos pačios medžiagos ir visų vienodai baigiasi. Žmogaus kūnas yra jo nemirtingos sielos ir Šventosios Dvasios bažnyčia ir tik dėl to mes jį gerbiame daugiau už gyvulių kūnus.

Nesidomėti artimo siela yra ne tolerancija, o šis tas iš Kaino pasiteisinimo, kad jis nesąs savo brolio sargas. Kristus atėjo ne vien duoną tyruose dauginti, kelis ligonius išgydyti, kelis numirėlius prikelti. Jis

atėjo jieškoti ir gelbėti žmonių sielų. Jis atėjo visiems žmonėms priminti Dievo įsakymus ir pamokyti, kaip juos tobuliau saugoti, duoti priemonių, kurių pagalba galėtume Dievą geriau suprasti, daugiau mylėti ir tobuliau pildyti jo įsakymus. Mokačioji Bažnyčia yra palikta pirmoje eilėje skelbti Dievą, Kristų, Evangeliją tiems, kurie jų dar nežino. Ir kiekvieno susipratusio tikinčiojo tikrasis dalyvavimas Bažnyčios gyvenime yra ne vien naudotis Kristaus paliktomis malonėmis, ne vien tik savo tobulumo paisyti. Bažnyčios gyvenime tas teisingai dalyvauja, kurs aktyviai dalyvauja jos misijoje. Galima atvirai klausti, kiek yra vertas toks krikščioniškojo tobulumo supratimas, kurs mano apsiriboti tik savo siela. Net vienuolynų klauzūra nepajėgia vien savyje ir sau uždaryti tų širdžių, kurios teisingai suprato krikščioniškąjį tobulumą. Karmeličių Teresės Avilietės ir Teresės Vaikelio Jėzaus pavyzdžiai yra klasiški. Kūnais abi buvo labai griežtoji klauzūroj, tačiau jų širdys degė noru atiduoti gyvenimą stabmeldžiams ir netikintiems. Ko negalėjo pasiekti kūnu, darė siela. Jų malda ir atgaila buvo nukreiptos į tamsiausius žemės kampus. Kur jos nepasiekė gyvos būdamos, ten po mirties pasiekė jų dvasia.

Visas mūsų domėjimasis kitų žmonių sielomis turi sekti tačiau tik iš artimo meilės, iš pagarbos žmogui. Mylėdami ir gerbdami žmogų, negalime nei gerbti, nei mylėti jo klaidos. Šio dalyko nereikia mums nei įkalbinėti, nei mus mokyti. Mums brangius asmenis savaimė norime matyti tik tobulus, garbingus ir kitų gerbiamus. Taip galvoja ir taip jaučia vaikai, kurie myli ir gerbia savo tėvus. Iš kitos pusės, ar savo vaikus myli

ir gerbią tėvai pritartų kada nors minčiai, kad jiems neverta rūpintis savo vaikų įsitikinimais ir elgesiu? Gaila, kad čia perilga cituoti laiškus tų nelaimingų tėvų, iš kurių bolševikai atėmė vaikus. Jiems sunku apsiprasti, kad jų neturi su savimi, tačiau jų didžiausias skausmas yra baimė, kad vaikai gali būti išmokyti klaidingų pažiūrų ir klaidingo gyvenimo.

Tolerancija nėra žmogaus klaidų nepaisymas, o yra meilė ir pagarba kiekvienam žmogui, nepaisant, ką jis tikėtų ir kaip besielgtų. Tolerancija žmogaus klaidas pakenčia ta prasme, kad kantriai ir išmintingai įieško būdų, kaip padaryti artimui gero padedant tiesą pažinti ir ją gyventi.

Kai kuriose Chicagos miesto sekcijose, o, be abejo, ir kituose Amerikos miestuose yra grupės išlavintų ir visuomenės gerbiamų asmenų, kurie laikas nuo laiko pereina nekatalikų spalvotųjų šeimas, paragindami juos ateiti į katalikų tikėjimo pamokas. Jie atsilankydami moka taip elgtis, kad jie yra gerbiami visų spalvotųjų — ir katalikų, ir nekatalikų. Jie spalvotiesiems neišmėtinėja nei jų įsitikinimų, nei jų elgesio, o tik pakviečia ateiti pabūti kartu ir pasikalbėti. Jų darbo vaisiai yra labai dideli. Čia yra vienas tolerancijos pavyzdys. Tuo pačiu yra paremtas visoks misijų darbas: meile, pagarba nekultūringam, klystančiam žmogui ir pastangomis jam padėti.

Tai yra tolerancija, kaip ją suprato ir praktikavo Kristus.

MEILĖ RIBŲ NETURI

„Aš daviau jums pavyzdį, kad
kaip aš jums dariau, taip ir jūs
darytumėte“ (Jono 13, 15; plg.
Luk. 17, 3-19; I Kor. 13, 4).

Dievo rodoma meilė žmogui visais laikais ir Kristaus parodyta meilė jam gyvenant žemėje yra žmogaus žodžiais neatpasakojama. Ją galima tik atjausti dažnai mąstant, ką Dievas yra padaręs iš meilės žmogui, ką mes kiekvienas esame patyrę. Kaip pats Dievas, taip ir jo meilė yra beribė. Mes esame persilpni suprasti ir įvertinti net tai, ką patys esame patyrę. Jau buvo minėta, kad mes esame ne iš ko kito, o mums gyventi leido Dievo meilė. Ir už nuodėmę Dievas baudžia žmogų iš meilės, kad žmogus suprastų, kaip yra neišmintinga sekti velnią ir visa, kas yra kilę iš jo piktos apgaulės. Kristaus įsikūnijimas žmoguje, visas jo gyvenimas, Evangelija, Eucharistija ir visa daugybė malonių, kad mūsų nei protas, nei širdis nepajėgia jų visų apimti, tai vis tikrosios meilės darbai.

Ir žmogaus meilė yra didelė paslaptinė jėga. Kristus yra palikęs įsakymą, kuris Senojo Įstatymo žmonių tradicijoms galėjo atrodyti nepaprastas. „Kai tavo brolis tau nusideda, pabark jį; kai gailisi, atleisk jam“ (Luk. 17, 3). Tačiau brolių mylinčiam žmogui yra nesunku tokį įsakymą pildyti. Povilas buvo auklėtas žydų įstatyme, kur artimo meilės supratimas buvo susiau-

rintas žmonių tradicijų, kur vyravo savimeilė. O tačiau, apšviestas Kristaus šviesa ir persiėmęs jo Evangelijos žodžiu ir dvasia, jis skelbia visai ne tokią meilę kurioje jis buvo auklėtas. „Meilė yra kantri, maloninga. Meilė nepavydi, nesielgia sauvalingai, nesipučia. Ji yra nesididžiuojanti, nejieško savo naudos, nesusierzina, neįtaria piktumu, nesidžiaugia neteisybe, o džiaugiasi tiesa; visa nukenčia, visa tiki, visa ko viliasi, visa pakelia. O prieš tai apie šios meilės vertę jis sako: „Jei aš kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš būčiau kaip žvangantis varis ir skambantis kimblas. Jei turėčiau pranašystės dovaną, žinočiau visas paslaptis ir visokią mokslą, jei turėčiau visą tikėjimą, taip kad galėčiau kalnus perkelti, o neturėčiau meilės, aš esu niekas. Jei išdalinčiau visą mano lobį beturčiams valgydinti ir jei išduočiau savo kūną sudeginti, bet neturėčiau meilės, nieko man nepadeda“ (1 Kor. 13,1 - 4). Paprastų žmonių tarpe, ne Povilų, tikrosios meilės sutinkame ne kasdien. Gal dažniausia jos galima sutikti krikščioniškoj šeimoj. Čia galima prisiziūrėti, kaip išradinga yra tėvų meilė vaikams, kaip ji yra pasiryžusi viską padaryti, ką tik gali, ir vis norėtų dar daugiau padaryti, kad tik būtų laimingi jų vaikai. Tikroji meilė dėl mylimo žmogaus gero pakelia visokią auką, nes gi meilė ir yra ne kas kita, kaip noras daryti kitam gera iš savęs ir visomis savo išgalėmis. Vieną kartą besikalbant su gimdytojais, kuriuos vienus paliko dvi jų dukrelės ir abi išėjo į vienuolyną, pasiteiravau, kaip jie tai priima. Atsakymas buvo būdingas mylintiems tėvams:

— Kartais gi nelinksma galvojant, kad senatvei

liekame du vienu be vaikų pagalbos. Tačiau kas gali užtikrinti, kad pasaulyje gyvendamos jos mumis labai rūpinsis. Kur tas pasaulis jauno žmogaus šiandien neuveda. Jeigu jos savo pasirinktame kelyje bus laimingos, tai džiaugsmas mums bus nors tas ir nereiks drėbėti iš baimės, kad pasaulyje gali patekti į kokią nors nelaimę, kurių šiandien tiek daug.

Tėvų savi interesai jų širdyse pilnai užleido vietą vaikų laimei.

Tikroji meilė net nelaimėje patiria daug džiaugsmo iš mylimų asmenų laimės. Mūsų laikais turime tūkstančius didelės tragikos faktų. Vergijon išvežti tėvai iš Lietuvos ir kitų kraštų į Rusiją, nors krauju verkiančiomis širdimis, sutinka pasilikti vieni, dar mažamečius savo vaikus išleisdami atgal į tėvynę, kad tie nors vieni grįžę būtų kiek laimingesni, negu ten Sibiro vergijoje, kad ir kartu su tėvais. Iš koncentracijos stovyklų Lietuvon grįžę tėvai ir ten sužinoję, kad jų vaikai yra patekę laisvan pasaulin, džiaugiasi nors tuo, kad vaikams neteks dalintis ta vergija, kurios taip sunkią našta neša jie patys.

Kartais tačiau artimo meile žmonės vadina ir laiko tai, kas yra labai toli nuo artimo meilės. Tokios klaidingai suprastos meilės gali pasitaikyti ir tėvų bei vaikų tarpe, ir tarp svetimų asmenų. Kai tėvai nori, kad vaikai būtinai paisytų jų planų ne todėl, kad jie būtų įsitikinę, jog kitaip pasielgdami vaikai bus nelaimingi, o tik todėl, kad tėvams patiems bus maloniau ir geriau, jeigu vaikai jų paklausys, tokiu atveju tėvų meilė saviems vaikams mažiausia yra nors negryna, jeigu jos iš viso yra. Daug ar maža tokioje meilėje slypi savi-meilės.

Jaunas žmogus prisiriša prie kito jauno žmogaus. Jeigu antra pusė tokio pat prisirišimo nerodo, jaunuolis erzinas, kerštauja anam asmeniui ar kitiems. Jam nerūpi ką gero padaryti tam asmeniui, kurį jis tariasi mylįs, nieko už tai sau nelaukiant. Jis tik jaudinasi, kad anas asmuo jam meilės nerodo. Dėl to jo širdyje kyla net neapykanta, kerštas. Aišku, kad tai, ką jis laikė ir vadino didele meile, ten meilės visai nebuvo, o buvo tik savimeilė.

Be Dievo meilės tikra žmogaus meilė yra negalima. Meilė pirmoje eilėje reikalauja mylimo asmens ar daikto teisingo supratimo ir teisingo įvertinimo. Kol žmogus nesupranta, kad Dievas yra Meilė ir koks yra santykis žmogaus su Dievu, tol yra neįmanoma suprasti, kas yra žmogus. Kol nesupranta, kokia meile Dievas myli žmogų, tol negali suprasti, kas yra tikroji meilė. Kad meilės turėtume, nepakanka tikėti Dievą esant: reikia jį mylėti. Dievo nemylįs žmogus negali mylėti kito žmogaus tik dėl to, kad jis yra žmogus. Jis myli pavienius asmenis, gal kurią nors grupę, tačiau ne dėl to, kad jie yra žmonės, o visai dėl antraeilių motyvų. Tačiau tai ir yra ta meilė, kurią Kristus rado skelbiamą žydų tautoje, kurią jis atmetė ir pasmerkė kaip meilę, sudarkytą visokiais asmeniniais išskaičiavimais.

Įvykyje su dešimtimi raupsuotųjų Kristus parodė, kad jis aukštai vertina dėkingumą. Sugrįžęs padėkoti vienas iš dešimties išgydytųjų Kristui nieko nedavė ir nieko nežadėjo. Jis tik parodė, kad vertina jam suteiktą pagalbą. Kristus nei iš jo, nei kitų nieko ir neprašė. Kitiems devyniems padarė netiesioginį priekaištą, kad per savo džiaugsmą jie nesusiprato padėkoti, tačiau jų

nešaukė sugrįžti, nebarė, tuo labiau — neatėmė iš jų sveikatos malonės. Nesugadinto charakterio žmonėse dėkingumas yra natūralus dalykas. Jis kyla savaime, yra širdies balsas. Dėkingumas yra didelės reikšmės visuomeninė dorybė. Jis žmogų prieteliškai nuteikia geradario atžvilgiu. Geradaris, jausdamas įvertinimą ir dėkingumą, savo meilės darbuose dar daugiau užsi-dega.

O tačiau tikrajai meilei vieno reikia — už meilę ir jos darbus dėkingumo nereikalauti ir jo net nelaukti. Dėkingumo ar kitokiais reikalavimais užinteresuota meilė tuoj apsineša asmeniškumo ar net egoizmo dulkėmis. Dėkingumo reikalaujanti meilė ilgainiui pradeda per daug uoliai jieškoti savo intereso. Ji neduoda pačiam, ko iš jos lauktum, ir kitiems tampa įkyri. Mums, žmonėms, yra tik vienas teisingas meilės kelias: žmonės mylėk, daryk gera ir niekad nesiteirauk ir nesvarstyk, kaip kas tavo meilę įvertina, kiek kas yra dėkingas. Jeigu tais dalykais pradėsi domėtis, nužudysi savyje tikrąją meilę, išugdysi savimeilę ir labai apsivils. Laukiąs už tariamą meilę dėkingumo ir įvertinimo greitai pradeda to paties laukti ir už savo tariamą meilę Dievui. Tada jau Dievo meilei žmogaus širdyje lieka tik tiek vietos, jog visai nedaug reikia, kad ten nebeliktų jokios meilės.

Meilė savyje yra toks didelis dalykas, kad ji nereikalauja jokio atpildo. Kas moka neužinteresuotai mylėti Dievą ir žmogų, tas yra laimingas, pati meilė jam yra didžiausias atpildas. Tikra meilė yra besąlyginė ir neturi ribų. Neturi ribų ir laimė, sekanti iš meilės.

MEILĖ NEREIKALAUJA KITŲ PAGALBOS

„Jūs pasėdėkite čia, kolei aš ten
nueisiu ir melsiuos“ (Mat. 26,
36).

Kai žmogus nori kokiam asmeniui ar kokiam reikalui padaryti ką gero, tai kelias, kaip jis tai darys, priklausys nuo to, kiek jis aną asmenį ar reikalą myli.

Vienas norės šiek tiek ir pats padaryti, bet visada apsižiūrės, kad ir kiti prisidėtų, daugiau ar mažiau paisy, kad jis nebūtų nuskriaustas — neprisidėtų daugiau už kitus. Kada ir kur žmogaus geradarystė paremta tokiais apskaičiavimais, kad nepadarytų perdaug, nepadarytų daugiau už kitus, tol žmogus gali būti tikras, kad asmens ar kurio nors reikalo jis nemyli visa širdimi. Dalinis kur nors prisidėjimas padaryti ką nors gero ne visada kyla iš meilės: tokiame elgesiui gana dažnai yra praktiškų išskaičiavimų.

Ką žmogus tikrai myli, pirmoje eilėje stengiasi pats meilę darbais parodyti. Ką žmogus tikrai myli, jis nori gera daryti vienas, jis nenori, kad ten dar ir kiti maišytųsi. Jis tik tada kitus pakęs šalia savęs, jeigu pats vienas negalės padaryti gero tiek, kiek asmeniui ar reikalui patenkinti yra būtina. Savo kūdikio priežiūra ir maitinimu motina lengvai nesidalina su kitais žmonėmis, o tik tiek, kiek yra būtina kūdikio naudai, ko ji pati negali padaryti. Geram tėvui visada yra širdies

kančia, jeigu savo vaikams pakankamai padėti negali jis pats, o turi prisidėti kas nors kitas. Apaštališkos dvasios misijonierius — žmonių sielų mylėtojas pats eina ne vien ten, kur jo pagalbininkų nepakanka: kitų pagalbos jis šaukiasi tik tada ir ten, kur ir ko pats negali padaryti. Jaunimą mylįs auklėtojas — tiek vienuolis-ė, tiek pasaulietis — jam savo širdies ir dėmesio ne tiek atiduoda, kiek atlieka nuo kitų reikalų, o nori atiduoti visa, kas yra gero jo asmenyje; labai dažnas jam atiduoda net visą savo žemišką gerą.

Tokia kitų pagalbos nereikalaujanti buvo Kristaus meilė žmogui. Ką jis galėjo žmogui pats padaryti, darė ir norėjo pats viską padaryti, nieko kito tuo neapsunkindamas, nereikalaudamas, kad kas kitas jam padėtų ir padarytų už jį. Po dienos kelionių ir kalbų ir net paskutinį vakarą po vakarienės, atėjus vakarui, nueidavo į nuošalią vietą melstis. Melstis ne už save, o kaip tik už tuos, kuriems skyrė visos dienos nuovargį. Jis niekad nesakė savo mokytiniais: „Dabar, po dienos kelionių ir kalbų aš pailsėsiu, o jūs susitelkite ir pagarbinkite Dievą, pasimelskite už save ir už mane“. Kristus kitaip kalbėjo: „Jūs pasėdėkite čia, kolei aš ten nueisiu ir melsiuos“. Jie ilsėsis, o jis melsis pagarbinti Tėvą už tuos, kurių išgelbėjimui atėjo, kurie jo per dieną klausėsi, ir už tuos, kurie ten netoli ramiai ilsėdamiesi snaudžia.

Kai nakčiai atėjus minia jį užpuolė ir suėmė, jis nesišaukė savo mokinių pagalbos būti apginamas. Jį suimančiai miniai jis tik sakė: „Leiskite šitiems šalin eiti“ (Jon. 18, 8). Kaltinamas taryboje ir pas Pilotą nejieškojo sau palankių liudininkų. Kai buvo kankina-

mas ir žudomas, nešaukė nei žmonių minios, nei dangaus angelų jį gelbėti. Atpirkimo auką jis galėjo vienas padaryti, be kitų pagalbos, tad kam dar kas nors kitas turėtų nukentėti iš tų, kuriuos jis mylėjo, kuriuos atpirkti jis atėjo. Jis savo mokiniams to net neaiškino. Jam nelabai rūpėjo, ar jie tą valandą supras jo meilę, ar įvertins jo auką, ar bent matys jo kančią ir mirtį, ar užjaus, ar raudos. Atsikėlęs iš mirusiųjų Kristus net nepriminė apaštalams jų bailumo, parodyto jį suimant, Petrui jo išsigynimo. Atpirkimo įvykdymui tie dalykai nebuvo reikalingi.

Tai yra tikros ir pilnos meilės kelias. Jai nerūpi, ar ji bus kieno nors pamatyta, suprasta, įvertinta. Tikroji meilė tik tada yra nepatenkinta pati savimi, kai negali gero daryti, kai turi tenkintis tik gerais norais, o ne darbais, ar, kai gera darydama, negali padaryti tiek, kiek norėtų ar kiek reikėtų.

Dvasiniame gyvenime tikroji meilė paprastai būna didelės askezės ir pamaldumo įkvėpėja. Kai žmogus savo meilės Dievui ar žmonėms negali pareikšti kitokios aukos darbais, kurie pareikalautų jo viso laiko ir jėgų, tada jis nori savo meilę reikšti nors malda ir apsimarinimo auka. Tie apsimarinimai paprastai pasiekia aukšto askezės laipsnio; malda tampa nuolatinė, karšta. Tokios meilės pavyzdžiais gali mums būti šv. Pranciškus Asyžietis, šv. Jonas nuo Kryžiaus, šv. Jėzaus Teresė (Avilietė), šv. Margarita a la Coque, Ozonamas, Juozapas Toniolo ir daug kitų. Kas nori save pažinti, kokia meile myli Dievą ir žmones, tepasiklausia savęs, ką jis daro iš meilės ir ko už tai laukia.

Tikroji gryna meilė pasaulyje nekasdieninis daly-

kas. Paprastai mūsų meilė Dievui ir žmonėms yra apnešta dulkėmis mūsų pačių dvasinio išauklėjimo stokos, visokių natūralių ir mūsų pačių įsigytų silpnybių, kitų neigiamos įtakos, visokių pašalinių aplinkybių. Kai žmonės suranda kurioje nors sieloje tikros meilės, jie parodo, ką jie jaučia savo širdyje tikrai neužinteresuotai meilei. Žmonių pažiūros į meilę iškalbingas liudininkas yra vadinamas ar tikras nežinomo kareivio kapas, kokį mūsų laikais, pasekdama prancūzus, turi beveik kiekviena tauta.

Nežinomas kareivis. Vyras, kurs mirties pavojaus vietoje ir jo metu nemetė savo ginklo ir nepasidavė nelaisvėn, nepabėgo dezertyru iš karo lauko, kurio mirties niekas neapraudavo ir kurio atiduotos gyvybės niekas nepasigedo, neatsirado savųjų nors jo lavoną prisiimti. Jeigu taip niekas jo nepasigedo, tai gal visame pasaulyje nebuvo žmogaus, verto jo gyvybės. O jis tačiau numirė už tuos, kuriems jis buvo toks nežinomas. Liko nesusektas jo vardas, tačiau tapo įvertinta jo auka. Kaip kokio garsiausio tautos didvyrio, jo relikvijos su didžiausia pagarba perkeliamos į tautos sostinę, prie jo kapo pastatomas aukuras. Vienur tame aukure dega niekad negestanti ugnelė, kitur ji uždegama ypatingais momentais. Prie jo kapo rinksis tauta savo ypatingomis dienomis: kai norės paminėti kokį nepaprastą praeities įvykį, kai norės išreikšti nepaprastą džiaugsmą, kai bus baimės slegiama kokios nors baisios valandos akivaizdoje. Jokie vardais žinomi tautos didvyriai panašios pagarbos nesusilaukia; tai gal dėl to, kad buvo kas raudavo jų gyvybės, juos garbino už atliktus jų darbus.

Tikrosios meilės esmę žmogus savaime supranta, širdys ir neragintos yra jai jautrios. Tik reikia žmogui dažniau apie ją pamąstyti ir nepraleisti progų duoti jai pasireikšti.

JEIGU TOKS DALYKAS SU MOTERIMI...

(Plg. Mat. 19, 3 -10; Mrk. 10,
1-10).

Vienas žmonijos gyvenimo kelių, kuriuo tenka eiti per pasaulį beveik visiems žmonėms, yra šeimyninis gyvenimas moterystėje. Per žmogaus prigimtį nustatytą žmonėms gyvenimo kelią Dievas apibūdino tokiais žodžiais: „Žmogus paliks tėvą ir motiną ir laikysis savo moters ir du bus vienas kūnas“ (Gen. 2, 24; Mat. 19, 5; Efez. 5, 31).

Kaip įžangą į toliau sekančias mintis paminėsiu kelis tikrus įvykius.

Maracaybo mieste, Venecueloj, viename parke prieš laisvės kare žuvusio vieno generolo paminklą guli kreolės moters bronzinė statula. Šis vaizdas sukurtas atminimui tikro fakto, kaip, tam generolui žuvus, jo žmona indėnė kreole dienas ir naktis verkė ant jo kapo, kol beverkdama pati numirė.

1941 metais iš Lietuvos į Sibirą ištremtos vienos šeimos vyras buvo Lietuvos lietuvis, žmona — Amerikos lietuvaitė. Karo metu, kai tarp Amerikos ir Rusijos santykiai buvo draugiški, buvo daryta žygių tą šeimą išgauti į Ameriką. Rusai leido išvažiuoti moteriai, bet nesutiko išleisti vyro. Moteris viena nesutiko išvykti — liko vergijoje kartu su savo vyru.

Kai 1944 metų vasaros pabaigoje minios žmonių bėgo iš Pabaltijo krašto į Vokietiją nuo bolševikų antplūdžio, tarp kitų bėglių buvo jauna pora su dviem vaikučiais. Žmona buvo paraližuota. Tik tas vienas vyras žino, kiek toje sunkioje kelionėje jam kainavo visur gelbėti ir globoti ir paraližuo tą žmoną, ir vaikus. Tačiau visoje karo odisėjoje, paskui tremtinio gyvenime jis neapleido ir neprarado vargšės savo moters. Neprarado jos ir ligi šiol emigranto gyvenime.

Galėčiau priminti dar visą eilę man ir kitiems pažįstamų panašaus turinio įvykių.

Kas gerbtų tokius vyrus, kurie būtų kaip nors pavilioję aną Sibire vargstančią moterį tapti neištikima savo vyrui? Kas gerbtų tokias moteris, kurios būtų pavilioję aną vyrą apleisti savo nelaimingą moterį?

Ką reiškia vyrui ir moteriai apsivesti? Tai reiškia prisiekti vienas antram tik mirtimi išskiriamą bendrą ištikimą gyvenimą. Kurie eina bendran gyveniman be šios neišskiriamos ištikimybės priesaikos, o sau rezervuodami teisę kada nors gal išsiskirti, ar jie tikrai kada nors išsiskirs ar ne, jie neveda tikra prasme, o tik su-eina ilgesniam ar trumpesniam bendram gyvenimui. Kas tikrai vedęs ir abiems asmenims esant gyviems kėsintųsi antroms vedyboms, tas svetimoteriautų (Mat. 19, 9). Ir kas, turėdamas savo vyrą ar moterį, kito ar kitos geistų, svetimoteriautų (Mat. 5, 27; Mrk. 10, 9-10).

Kalbant apie žmonių meilę ir net Dievo įsakymą mylėti kiekvieną žmogų, tas įsakymas turi būti išpildytas ir meilė parodyta pirmoje eilėje tam asmeniui, kuriam meilė prisiekta ir tiems, su kuriais riša bendro

kraujo ryšys. Šeimos narių tarpe tikroji meilė, apie kurią buvo kalbėta anksčiau, turi reikštis pirmoje eilėje tarp vyro ir moters ir tarp tėvų bei jų vaikų. Pirmiau, negu kuriuos kitus, reikia mylėti tą, kuriam meilė yra prisiekta ir tuos, su kuriais riša didesnis ir už priesaiką kraujo ryšys. Kas tokių ryšių ir tokių pareigų meilei nepaiso, pas ką gali užgesti ta meilė, kas gali tikėti tokio asmens betkokiems kitokiems meilės pareiškimams?

O sakoma, kad meilė užgesta. Užgesta, kadangi pas kurį nors meilės nebuvo. Buvo koks nors vienpusiškas išskaičiavimas, jausmai, gal tikras savanaudiškumas, pavadintas meile. Visi motyvai, kiek jų per kelis paskutinius šimtmečius prirašė neturintieji meilės, teisindami patys save ar kitus už priesaikos netesėjimą, yra tokie beprasmingi, daugumoje siaurai egoistiški, kad juos negalime kitaip pavadinti, tik atvirais pasisakymais žmonių, neturinčių meilės. Kaip atrodytų santykiai tarp Dievo ir žmonių, jeigu Dievas apleistų žmones už panašius motyvus, už kokius vienas kitą apleidžia vyras ir žmona? Į ką pavirstų santykiai tarp tėvų ir vaikų, jeigu tėvai apleistų dėl panašių motyvų, kaip vyras ir žmona apleidžia vienas kitą. Ką sakytume, jeigu panašių priekabių jieškotų patriotai savo tauotoje, misijonieriai žmonėse, labdariai savo globojamuose, kokius pateikia vienas kitam ir teismui vyras ir moteris, kad pateisintų savo moterystės netesėjimą ?

Nėra nieko žmonių gyvenime, kur nebūtų nesusipratimų. Jų neišvengė Dievas su jo paties sukurtu žmogumi, jų yra vienuolynuose, yra šeimose ir visur jų visada bus. Tačiau jie yra permenka jėga ir perma-

žai verti ardyti tai, kas yra žmonijos gyvenimo pagrindas. Juos reikia nutildyti, kaip nutildomi nerimti žmonės, pradėdą juokauti bažnyčioje ar kitoje ne juokams skirtoje vietoje. O gi klausiama: Na, o jeigu negalima jų pašalinti? Atsakymas: Kas žmogaus sukurtas, žmogus gali ir pašalinti. Savus kaprizus gali apvaldyti kiekvienas, o nekaltoji pusė tegul atsimena šv. Povilo paaiškinimą, kokia yra tikroji meilė (1 Kor. 13, 1-8). Tas negali pakelti bendro gyvenimo ir vienas kito, tas negali nesutarimų priežasčių pašalinti, kas meilės neturi, kur jos visai nebuvo arba ją kas nors sunaikino. Reikia ją vėl atkurti.

Tušti yra visi ir praeities, ir dabarties motyvai, sako, kad mūsų laikų jaunimas kitaip išauklėtas, tad negalima esą reikalauti, ko seniau buvo reikalaujama. Iš dienų nuotaikos seką argumentai nėra jokia naujiena žmonijos istorijoje. Į tuos pačius reiškinius, į tuos pačius argumentus Kristus atsakė: „Tai dėl jūsų širdies kietumo, o pradžioje taip nebuvo“ (Mat. 19, 8).

Šeimų irimo tendencija ir visokie bandymai tai teisingai yra viešas kaltinimas šeimai, mokyklai, o gal kai kur ir bažnyčiai už jaunimo auklėjimą ir mokymą. Kaip atrodo akivaizdoje vienas kitą mylinčių ir deramai sugyvenančių nekatalikų tokie katalikai, kurie yra suardę ar savas, ar svetimas šeimas, kurie kalba už divorsus ir neištikimybę? Tai rodo, kad nekatalikų ir net nekrikščionių tarpe yra daug asmenų ir šeimų, humaniškesnių ir dvasioje krikščioniškesnių už kai kuriuos katalikus.

Visi žodžiai ir faktai, kalbą apie šeimų neištikimybę, suirimą yra viešas kaltinimas, kad žmonėse nėra tos meilės, apie kurią žmogaus Tvėrėjas kalbėjo, kad žmo-

gus paliks tėvą ir motiną ir laikysis savo moters. Kur meilės nėra, nėra šviesaus gyvenimo, o yra tik savimeilės ir asmeniškumų debesis. Pradžioje taip nebuvo. Ir dabar žmogaus prigimtis ne to jieško, kai jieško šeimos gyvenimui asmens. Ir dabar neyra tos šeimos, kur pradžioje buvo ir yra ta meilė, kurios kibirkštėlę žmogaus širdžiai davė pati Meilė — žmogaus ir jo gyvenimo kelių Kūrėjas.

Žmonija nereikalinga blogybių teisinimo. Ji reikalinga auklėjimo.

MŪSŲ KRYŽIAI

„Kas neneša savo kryžiaus ir neseka manęs, negali būti mano mokytinis“ (Mrk. 8, 34; Luk. 9, 23; 14, 27).

Kristus yra vienintelis kelias į laimingą amžinybę. Jeigu taip, tai gyventi su Kristumi yra svarbiausias reikalas iš visokių reikalų. Gyventi ar negyventi su Kristumi tai nėra klausimas tokios pat prasmės, kaip pasirinkti vieną ar kitą luomą, kaip būti ar nebūti kurios nors valstybės piliečiu, kurios nors organizacijos nariu, kurios nors mokyklos mokiniu. Gyventi ar negyventi su Kristumi yra žmogaus gyvenimo prasmės, gyvenimo kelio, išsigelbėjimo klausimas.

Būti Kristaus sekėju, taigi gyventi su Kristumi, gali tik tas, kas savo gyvenimo kryžių neša paskui Kristų. O kas neneša savo kryžiaus ir neseka Kristaus, tas negali būti jo mokiniu, tas negyvena su Kristumi.

Kas yra mūsų kiekvieno savas kryžius, kurį Kristus liepia nešti paskui jį ? Neapsigaukime. Gyvenimo kryžiumi Kristus vadina ne paties žmogaus susikurtus rūpesčius, padarytas klaidas, kurios paskui sunkia našta slegia gyvenimą. Tiesa, kad ir tokias naštas reikia nešti bu Kristumi. Kristus kalba apie mūsų prigimtį su jos netobulumais ir įgimtomis silpnybėmis kryžių. Tas prigimtį kryželis dar pasunkinamas kiekvieno mūsų luomo ir kitokiomis prisiimtomis pareigomis. Vi-

sa tai Kristus pavadino kiekvieno savu kryžiumi, kadangi visa tai turime nešti kiekvienas už save, kadangi tai kartais sunku. Tą savo kryžių Kristus liepia nešti su juo ir būti jo mokiniu.

Mūsų prisiimtose ar mums tenkančiose pareigose dažnai nesiderina su žmogaus natūraliomis silpnybėmis ar įsigytomis ydomis. „Kas nori mane sekti, tas tegul pats savęs išsižadą“, sako Kristus (Mrk. 8, 34). Kristus liepia išsižadėti savęs ne ta prasme, kad žmogus nieko nepaisytų, kas yra jo. Savęs išsižadėti — reiškia nutildyti savo silpnybių ir ydų reikalavimus, nesiderinančius su asmens pareigomis. Tai reiškia padėti į šalį visokius išskaičiavimus, gudragalviavimus, savus kaprizus, nesiderinančius su sąžiningu pareigų atlikimu. Kas savo silpnybes, kaprizus, savus išskaičiavimus stato aukščiau už savo natūralias, savo luomo ar kitaip prisiimtas pareigas, tas neatsižada savęs. Nors jo kryžius kartais būtų ir labai sunkus, tai jis neneša jo su Kristumi ir tas nėra jo mokinys. Tas savo kryžiaus atsižada dėl savo silpnybių, ydų. Kas, atlikdamas savo pareigas, mąsto ne kaip pareigas geriau atlikti, bet kaip pareigose ir iš pareigų patenkinti savo interesus, nesiderinančius su pareigomis, tas savo pareigų kryžių deda ant savimeilės aukuro, tas nesupranta, kas yra pareigos ir kokioje dvasioje reikia jas atlikti. Per gyvenimą ir į laimę sėkmingai galima nueiti tik paskui Kristų nešant savo kryžių. Kas savo kryžių iškeitė į ką nors kita, to apsigyvilimas kada nors bus labai didelis. Jis kada nors neteks viso, į ką iškeitė savo kryžių, pasijus pralaimėjęs žemiškąjį gyvenimą ir vargiai spės susirasti kelią į laimingą amžinybę.

Žmonės paprastai daugiau kalba apie teises, negu apie pareigas. Iš tikrųjų gi ne pareigos yra teisių pasėka, o teisės yra pareigų pasėka. Žmogus turi natūralių teisių todėl, kad jis turi natūralių pareigų. Žmogus turi luomo teisių todėl, kad turi luomo pareigų. Jeigu nebūtų jokių pareigų, nebūtų ir jokių teisių. Beveik visos teisės yra tik tam, kad žmogus galėtų geriau atlikti pareigas. Kas apleidžia pareigas, tuo pačiu atsižada teisių, surištų su tomis pareigomis. O jeigu žmogus, apleisdamas pareigas, nori naudotis teisėmis, gaunamas iškreiptas gyvenimo supratimas, kuris visose kalbose vadinamas lotynišku žodžiu — *corruptio* — sugedimas.

Žmogaus teisės ir pareigos ne visos yra vienodai svarbios. Žmoguje yra prigimtis, šalia prigimties yra luomas, luome yra profesija ir kitokie įsipareigojimai. Prigimtis yra pirmoji ne tik laiko atžvilgiu. Iš jos kylančios pareigos ir teisės yra svarbiausios. Antrojoje vietoje yra luomas ir iš jo sekančios pareigos bei teisės. Prigimties ir luomo pareigos yra svarbesnės už religines, profesines, pilietines ir kitokias pareigas. Imkime, pavyzdžiui, moterį, kuri kartu ta pati yra motina, katalikė, mokytoja ar dar kurios srities darbuotoja. Motinos pareigos jai yra prigimties ir luomo pareigos. Ji netvarkingai elgtusi, jeigu prie kurių nors religinių praktikų būtų taip prisirišusi, kad apleistų savo kūdikį nepagalvojusi, kas ją tada pavaduos. Netvarkingai elgtusi savo profesijos ar kokias kitas laisvai prisiimtas pareigas pastatydama aukščiau už prisiimtą motinystės pareigą. Tą pat reikia pasakyti apie šeimos tėvą, apie kunigą ir jo luomo bei kitas pareigas ir apie visus kitus žmones.

Žmogaus nei visos jėgos, nei visas dėmesys, nei visas laikas paprastai nėra reikalingi geram pareigų pildymui: jų daugiau ar mažiau dar lieka ir kitiems dalykams. Skirstant mums liekantį laisvą laiką, dėmesį, energiją žmogui reikia apsigalvoti ir daugiau ar mažiau save prisiversti. Per trumpas mūsų gyvenimas ir per mažai lieka laiko nuo būtinųjų dalykų, kad jų praleistum beatodairiškai. Tvarkingas žmogaus gyvenimas turėtų vadovautis šiuo dėsniu: pirmoje vietoje reikia atlikti kas yra būtina, antroje — kas naudinga, trečioje — kas malonu. Nėra būtina, kad laiko atžvilgiu žmogus nieko kito nei negalvotų, nei neveiktų, kol neatliktos būtiniosios pareigos. Tas būtinąsias pareigas gal ne visas tenka atlikti ryte, ne visas šiandien, gal kaikurios iš jų atliktinos tik po kiek laiko. Svarbu tik, kad žmogus pasirūpintų ir taip susitvarkytų, kad būtiniosios pareigos būtų atliktos savu laiku ir tinkamu būdu. Būtinus dalykus užtikrinus, galima rūpintis ir užsiimti ir kitais dalykais ir neretai pirmiau, negu būtinąsias pareigas atliksi.

Tačiau viską — ir kas būtina, ir kas naudinga, ir kas malonu — reikia neštis paskui Kristų. Tai reiškia, kad visa reikia taip atlikti ir taip priimti, kad derintųsi su Evangelijos dvasia.

Kas taip moka nešti savo gyvenimo kryžių, tam yra aiškus ir kitas Kristaus pasakymas: „Mano jungas yra saldus ir mano našta lengva“ (Mat. 10, 30).

PASAMDYTOJI MEILĖ

„Radęs lobį žmogus... parduoda
visa, ką turi ir perkasi tą dirvą“
(Mat. 13, 44).

Įdomu yra skaityti ar paveiksluose matyti, su koku užsidegimu ir per kokias kliūtis praėjusio šimtmečio Amerikos imigrantai veržėsi į Vakarus, net į tolimą Aliaską, sužavėti gando, jog ten toli aukso gali rąkomis prisižvejoti kiekvienoje upėje ir upelyje. Su kokia ištvėrme jie ten aukso jėškojo, nors neretas jo nesurado nė vienos uncijos. Jų draugai, pasilikę Pensilvanijos anglies kasyklose ar Chicagos skerdyklose, jo daugiau susirinko.

Įsivaizduokime, kas darytųsi, jeigu vieną dieną būtų paskelbta, kad kokio nors miesto parke tapo išbarstyta už kelis milijonus dolerių aukso gabalėlių, kad bus kiekvieno tai, kas kiek susirinks. Kaip ilgai žmonės žarstytų purviną žolę ir dulkes.

Labai greitai atsiranda savanorių narų, jeigu kas nors užsimano iškelti iš vandenynų dugno nuskendusius kokius nors turtus.

Kristaus laikais Kaparnaumo mieste buvo paraližuotas žmogus. Pats paeiti jis negalėjo, Kristaus taip pat niekas nepakvietė pas jį ateiti, ir taip vargšas kančinosi be jokios pagalbos ir vilties. Kartą tačiau Kristus atėjo į Kaparnaumą. Nepasakyta, ar ligonio pa-

prašyti, ar patys susipratę, nelaimingojo kaimynai jį su guoliu atgabeno į namus, kur buvo Kristus, ir, negalėdami per minią įeiti į namo vidų, per stogą nuleido ligonį žemyn ir paguldė prieš Kristų. Kristus jį pagydė.

Buvo priminta, kaip mes negalime apsieiti vieni be kitų pagalbos sielos reikaluose. Yra visa daugybė dalinai dvasinių, dalinai medžiaginių reikalų, kurių ir geriausių norų pavieniai asmens negali patenkinti. Tik pagalvokime apie mokyklas, našlaitynus, ligonines, senelių namus, visokią misijų ir labdaros paramą. Pavieniai asmens jokia būdu negali tokių reikalų nei tvarkyti, nei patenkinti. Tokiems reikalams visuomenė kuria labdaros įstaigas, kuria vienuolijas, imasi iniciatyvos valstybė. Bendros jėgos pasiekia stebuklingų rezultatų. Ypatingų reikalų ir jungtinių jėgų vaisiaus klasišku pavyzdžiu gali būti Torino mieste Italijoje tikrai privačios labdaros, o ne kokių nors mokesčių ar valdžios paramos išlaikomi, vienuolių ir pasauliečių aptarnaujami vadinami Dievo Apvaizdos namai. Juose prieš praėjusį karą buvo virš 10,000 nelaimingai gimusių žmonių — tokių, kuriuos būtinai reikia išskirti iš kitų žmonių, čia sunku trumpais žodžiais pavaizduoti, kokių milžiniškų išlaidų ir kokios dvasios žmonių reikalauja tokia įstaiga. O tokių ir jai panašių kitokių pasaulyje yra labai daug.

Mes galime skatinti dvasinius pašaukimus, kaip tik išmanome, tai jų niekad nebus tiek, kad vienų kunigų ir vienuolių, be pasauliečių bendradarbiavimo, pakaktų aptarnauti visas mokyklas, našlaitynus, ligonines, senelių namus ir daug kitokių įstaigų, turinčių ryšį su labdara, apaštalavimu ir krikščionišku auklėjimu. O gi

ir viešosiose mokyklose renkasi tokie pat vaikeliai ir jaunimas, kaip ir privačiose. Iliuzijos kada nors turėti tiek kunigų ir vienuolių, kad jų pakaktų aptarnauti visas tas įstaigas, reikia visai atsižadėti. Ji nereali ir žalinga, nes nepagrįsta viltis trukdo kurtis realius planus.

Taigi visose tose srityse kunigams vienuoliams ir vienuolėms tenka darbuotis kartu su pasauliečiais. Jeigu tokių idealistų, norinčių tarnauti artimo labui, ir atsisrastų pakankamas skaičius, tai vistiek jų idealizmas neatpalaiduoja jų nuo žmogaus gyvenimo būtinų reikalų. Ir tokie idealistai yra reikalingi maisto, drabužio, pastogės ir kitų dalykų. Tokių, kurie patys iš kažkur yra pakankamai turtingi, kad galėtų ir sutiktų tarnauti artimui, nieko už tai nereikalaudami, yra tiek maža, kad galime jų čia nė nesvarstyti. Visi turi gyventi iš anos artimo meilės tarnybos.

Dalyvaujančių anuose artimo meilės tarnybos darbuose yra labai maža tokių, kurie galėtų tenkintis tik minimaliniu pragyvenimo būdu, kaip daro vienuolės. Taip buvo, taip ir bus, kad didelei daugumai dalyvaujančių anoje tarnyboje tenka mokėti panašų atlyginimą, kokį gauna žmonės, dirbdami kitose vietose. Kitaip sakant, ir į tokias vietas tenka žmones samdyti.

Kalbant apie visas artimo meilės, auklėjimo ir apaštalavimo įstaigas reikia visada mintyje ir širdyje turėti tiesą, kad visos tos įstaigos yra pagalbos žmogui tarnyba. Taigi pirmoje ir svarbiausioje eilėje jos yra artimo meilės tarnyba. Tas faktas, kokia dalis asmenų kurioje iš jų yra daugiau ar mažiau atlyginami, jų charakterio nekeičia. Ligoninė yra ir ta, kurioje ligonis

nieko nemoka, — kaip tuose Dievo Apvaizdos namuose, — ir ta, kur už dieną reiktų mokėti 100 dolerių. Mokykla yra ir ta, kurioje vaikų tėvai nieko nemoka, ir ta, kurioje reikia mokėti. Šis mokesčio skirtumas negali turėti įtakos į mokytojų sąžiningumą ir į jų santykius su vaikais.

Nelaimingam ar pagalbos reikalingam artimui galima patarnauti labai skirtingais būdais net toje pačioje ar panašiose įstaigose. Viena iš nelaimingų žmonių globos vietų gavo Dievo Apvaizdos namų vardą, o kitą panašios rūšies neseniai spauda pavadino gyvačių duobe (plg. *American Mercury*, 1956 m. gruodžio nr. str.: *Veteran in a Snake Pit*). šis vardų priešingumas kilo iš patarnaujančių skirtingo elgesio su nelaimingais žmonėmis.

Žmogaus žmogui patarnavimas tik tada yra vertas vadinti patarnavimu, kai tai daroma su meile ir pagarba žmogui. Kas to nemoka, tas netinka žmonėms patarnauti. Artimo meilės tarnyboje dalyvaujant žmogus, nors būtų apmokamas lygiai, kaip jo brolis, dirbantis dirbtuvėje ar kitur, turi suprasti, kad jo vieta ir darbas esminiai skiriasi nuo kitų darbų. Jis dalyvauja artimo meilės tarnyboje. Kas tokion tarnybon eina, turi eiti pirmoje eilėje iš meilės žmogui. Atlyginimas čia yra tik antraeilis neišvengiamas kasdienio gyvenimo priedas. Ir mokytojas mokykloje, nepajėgiąs mylėti savo mokinių, ir tas seržantas, Floridos pelkėse prigirdęs kelis naujokus, ir ligoninių ar kitokių įstaigų patarnaujantieji asmens, panašūs į tuos aprašytus aukščiau paminėtame straipsnyje, gal būtų puikūs ūkių prižiūrėtojai, gal puikūs darbininkai dirbtuvėse, kasyklose, pre-

kybos įmonėse, tačiau jie netinka artimo meilės tarnybai.

Artimo meilės tarnybos visos vietos yra dvasinių lobių kasyklos — vietos nuopelnų už artimo meilės darbų. Jeigu stiklas šalto vandens, duotas iš meilės bet kokiam žmogui, neliks neatlygintas (plg. Mat. 10, 42; Mrk. 9, 40), tai kokių dvasinių nuopelnų šaltiniai yra anos vietos tiems, kurie jose tarnauja. Ten vienur per dienas, kitur per dienas ir naktis tarnaujama artimui: vaikeliui ir jaunuoliams, kenčiantiems, seneliams ir kitiems. Žmogus pats negalėtų išgalvoti didesnių sau nuostolių, kaip iš tokių vietų pasidarydamas sau tik paprasto užsiėmimo ir uždarbio tarnybą. Ne, tos vietos yra apaštalo, gailestingąjo samariečio, gero vaiko seniems tėvams tarnyba. Samdiniai tik už užmokestį, be artimo meilės į tokias vietas netinka. Ten esančių lobių jie nevertina, nerenka ir užima vietą kitam, išmintingesniam ir idealesniam už save.

Kas tokias vietas tvarko bei žmones darbui parenka ir kurie eina į jas darbui, turėtų visada turėti prieš akis, kad tos vietos yra didelių dvasinių lobių vietos ir kad į jas tinka tik tokie, kurie tų lobių vertę supranta ir brangina. Bažnyčios yra Dievo ir maldos namai. Mokyklos, ligoninės, našlaitynai, senelių namai ir visos žmogaus sielai ir nelaimingam žmogui patarnaujamos vietos yra Dievo ir artimo meilės namai. Tik taip į juos žiūrėjime ir tik taip juose elkimės.

DIDESNĖ MEILĖ UŽ DIDŽIAUSIĄ

„Mylėjęs savuosius, parodė jiems
savo meilės iki galui“ (Jon. 13.
1).

Šv. Petras visą Kristaus gyvenimą įvertina to-
kiais žodžiais: „Perėjo gera darydamas“ (Ap. Drb. 10,
38). Evangelijose yra paminėti tik būdingiausieji Kris-
taus pamokymai, darbai, stebuklai. Iš Evangelijų dau-
gelio vietų gaunamas išpūdis, tarsi Kristus nusidėjėlius
ir kitus toliau nuo jo buvusius mylėjo daugiau, negu
savuosius ir jam ištikimuosius. Žydų vyresnieji ir fa-
riziejai viešai išmetinėjo Kristui ir jo mokiniams, kad
jis valgęs ir bendraujęs daugiau su nusidėjėliais ir mui-
tininkais, negu su jais. Kartais ir apaštalams įkyrėda-
vo tos minios prastų vargšų, abejotino elgesio žmonių,
tų motinų su vaikais. Jie nuolat sekdamo paskui savo
Mokytoją ir juos (apaštalus). Kristus kartais juos ra-
mindavo panašiais žodžiais, kaip tais palyginime apie
sūnų palaidūną: „Sūnau, tu visada esi su manimi ir
visa, kas mano, tai ir tavo“ (Luk. 15, 31).

Kas buvo jo širdies gelmėse, Kristus parodė jo gy-
venimo tragiškiausią valandą, kai atėjo laikas atsisvei-
kinti savuosius ir eiti į Alyvų daržą į išdaviko ir mi-
nios rankas kančiai ir mirčiai. Paskutinė jo malda bu-
vo už tuos, kuriuos jam davė Tėvas (Jon. 7, 9) t. y. Mo-
tiną, už šv. Juozapą, už apaštalus ir kitus jo ištikimuo-

sius prietelius, kurių per trejus metus kelionių jis buvo įsigijęs visoje Palestinoje, visokių žmonių tarpe: ir Švento Rašto žinovų, ir tautos vyresniųjų, ir dorų pamaldžių, ir buvusių nusidėjėlių, žydų, samariečių ir net stabmeldžių tarpe. Kristus meldėsi ir už tuos ateities laikų savo prietelius, kurie kada nors įtikės į jį (Jon. 17, 20).

Kristus meldė savo dangiškąjį Tėvą savo prieteliams tobulos tarpusavės vienybės, būti amžinai su juo ir matyti jo tikrąją garbę, kuri ligi šiol buvo paslėpta žmonių akims.

Kristus žinojo, kaip Dievas, ir matė žmogaus akimis, kaip žmonės yra pasiilgę Dievo ar nors pranašo. Žiūrėdamas į tas minias, kurios, nors alkanos ir jau nakčiai artėjant, nenorėjo nuo jo trauktis, matė visų amžių ir visų tautų Dievo išsiilgimą. Jis buvo liudininkas, kokiu pasišventimu ir kokias keliones padarydavo žydai aplankyti Jeruzalę. Jis žinojo, kaip visų amžių žmonės jieškos vietos, kurioje jie galėtų jaustis arčiau Dievo. Tuos visus anų dienų ir visų amžių savuosius jis mylėjo ypatingu būdu ir iš meilės nusprendė padaryti tai, ko žmonės niekad nebūtų drįsę iš Dievo prašyti.

Kartą Kristus yra sakęs, kad nėra didesnės meilės už tą, kai kas nors atiduoda savo gyvybę už savo prietelius (plg. Mat. 26, 26; Mrk. 14, 22; Luk. 22, 17; Jon. 6, 55; I Kor. 11, 24). Taip yra su žmogumi. Žmogus daug ko pajėgia norėti daugiau, negu jis gali padaryti. Ta motina, kuri tragišku atveju apsisprendžia savo gyvybės kaina leisti gyventi savo kūdikiui, labai norėtų gyventi ir aukotis tam, už kurio gyvybę ji atiduoda sa-

vają. Deja, ji negali numirti ir vėl gyventi. Atnaujinti nutrūkusią gyvybę yra tik Dievo galioje.

Kristaus meilė žmonėms buvo ta didžioji meilė, neįmanoma žmogaus prigimčiai. Pagal švenčiausiosios Trejybės sprendimą žmogaus atpirkimui Kristus turėjo kentėti ir numirti. Kadangi mirė už žmonių nuodėmes, tai ir mirties būdas buvo toks, kuriuo patys žmonės baudė vieni kitus už sunkias nuodėmes. Pas žydus tai buvo mirtis ant kryžiaus.

O tačiau Kristus nusprendė ir po mirties gyventi žmonių tarpe jiems matomu būdu. Ne iš žmogiško gyvenimo įdomumo, o iš meilės žmogui, kad jo jieškanantieji visada galėtų būti tikri, jog jį surado. Kristus padarė sprendimą, koks žmogui nebūtų niekad į protą atėjęs. Jis nusprendė pasilikti su žmonėmis šv. Eucharistijoje — duonos ir vyno pavidaluose. Anais laikais Palestinoje ir daugelyje kitų kraštų duona ir vynas buvo du paprasčiausiu ir būtiniausiu žmonių maitinimosi dalyku. Kol buvo duonos, žmogus ne tik badu nemirė, o visi kiti dalykai buvo tik antraeiliai priedai prie duonos. Vynas buvo tiek vertinamas, kad tai buvo geriausia priemonė žmogų pastiprinti, pavaišinti svečių ir, kaip gailestingąjo samariečio palyginime Kristus priminė, net žaizdas gydyti. Duonos ir vyno pasigaminimui žmogus turėdavo įdėti daug triūso, taigi dar ir dėl to duona ir vynas žmonių buvo vertinami daug daugiau už gamtos užaugintus vaisius, už šaltinių vandenį. Tuos du žmogui labai artimu ir brangiu dalyku Kristus pasirinko sau priedanga visada pasilikti žmonių tarpe.

Kristus matė ir suprato dar vieną didelį žmogaus reikalą. Jis daug kartų buvo liudininkas, kokia kaina

žmonės jieško kalčių atleidimo. Net iš tolimų kraštų žydai pėsti varydavo kaimes pačių rinktiniausių gyvulių į Jeruzalę juos sudeginti šventykloje ant aukuro Dievo permaldavimui. Jie stropiai ir neprieštaraudami kasdien pildydavo daugybes ritualinių reikalavimų, nes už juos buvo žadėtas kalčių atleidimas. Jis matė romėnus, graikus, egiptiečius ir kitus — kokių baisių dalykų tie buvo išsigalvoję dievybės permaldavimui už nuodėmes. Magdalenos ir kitų pavyzdžiai rodė, kad ir iš nuodėmių išsilaisvinęs žmogus gali tapti Dievo prie teliu. Petro pavyzdys rodė, kas gali kartais įvykti net su Dievo išrinktuoju. Taip per amžius žmonės bus reikalingi ir jieškos savo nuodėmių atleidimo ir nenurims, kaip karalius Dovydas, jeigu nebus tikri, kad jų nuodėmės jiems atleistos. Kristus nusprendė palikti žmonėms ir šią didelę dovaną — nuodėmių atleidimo tikrumą. Jis pasišaukęs apaštalus jiems kalbėjo: „Kaip Tėvas mane siuntė, taip ir aš jus siunčiu. Imkite Šventąją Dvasią. Kam nuodėmes atleisite, tam jos atleistos, ir kam sulaikysite, jos sulaikytos“ (Jon. 20, 21-23; plg. Mat. 18,18).

Žmonija visada brangino šventas vietas. Už teisę lankyti Šventąją žemę ir ten melstis ilgus laikus vyko vadinami Kryžiaus karai. Jokia pajuoka ir net prievarta nepajėgė sukliudyti garso ir atgrasinti minių nuo Šiluvos, Liurdo, Fatimos. Betliejus, Jeruzalėje kryžiaus kelio gatvės, Kristaus karsto vieta yra vietos, kuriose Kristus kadaise buvo. Jas nedaugelis galės pasiekti ir vistiek ten ras ne Dievą, tik Dievo ir Švenčiausios Marijos buvimo atminimą. Kristus paliko vietas,

šventesnes už anas visas — tai kiekvieną altorių, kuriame yra saugojama šv. Eucharistija.

Žmonės ir dabar iš atgailos keliauja pėsti, kartais net kryžiumi nešini, į šventąją Žemę, į Romą. Kiek tokioje kelionėje žmogus beprivargtų ir kokia širdimi ją beatliktų, jis niekad negalėtų būti tikras, ar yra jam atleistos jo nuodėmės. Yra kita vieta, kurioje atgailojantiems kunigas, turįs tam galią, ištaria: „Viešpats Jėzus Kristus tau teatleidžia ir jo galia aš tau atleidžiu visas tavo nuodėmes, vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios“. Čia įvyksta tas žmonių amžinai troškimas, jieškotas ir dabar jieškomas faktas — nuodėmių atleidimas.

Tokiais būdais Kristus parodė savo meilę savo prieteliams. Mylėjęs savuosius, parodė jiems savo meilę iki galo, tokią meilę, kuri žmogui neišmanoma, kurios žmogui užtenka didžiausiuose jo reikaluose.

Nėra kito vardo nei danguje, nei žemėje, per kurį galėtų būti išgelbėta žmonija. Kristų pažįstantieji tačiau kito vardo ir nepasigenda. Jo žodžio, jo meilės ir jo didžiųjų palikimų žmonijai užtenka.

DR. KAZYS PEKUS
ARCHYVAS

T U R I N Y S

Pasveikinimas skaitytojui.....	7
Dvasia ir duona.....	11
Žmogaus pasitikėjimas Dievu ir savim	17
Sutilpkime kartu ir siaurame kelyje.....	21
Tikėjimas nėra lengvatikystė.....	27
Keturi broliai ir jų pinigai.....	33
Dievo įsakymai ir žmonių padavimai.....	39
Jūs nežinote, kokios esate dvasios.....	43
Ar kartais ne tavo kaimynas.....	47
Gyvenimo mokykla.....	51
Kristaus skelbtas tobulumas.....	57
Asmeninio tobulumo paslaptis.....	63
Sek mane.....	67
Negalėdamas padaryti ką norėtum.....	73
Viešpaties tarnyboje.....	77
Veiklus katalikas.....	83
Dievo karalystė regimu būdu neateina.....	89
Gaila man minios.....	93
Įspėjimas sunkioms valandoms atėjus	99
Uždegti žiburiai rankose.....	105
Žmogus su žmogumi.....	109
Didžiausias Dievo akyse.....	115
Pavojinga kėdė.....	119
Tiesumas ir atvirumas.....	123
Tolerancija Dievo ir žmonių prasme.....	129
Meilė ribų neturi.....	135
Meilė nereikalinga kitų pagalbos.....	141
Jeigu toks dalykas su moterimi.....	147
Mūsų kryžiai.....	153
Pasamdytoji meilė.....	157
Didesnė meilė už didžiausią.....	163